

Algemeen ambtsbericht Afghanistan

Juli 2010

Directie Consulaire Zaken en Migratiebeleid

Afdeling Asiel, Hervestiging en Terugkeer

	<i>Pagina</i>
1	Inleiding 4
2	Landeninformatie 5
2.1	Basisgegevens 5
2.1.1	Land en volk 5
2.1.2	Geschiedenis 9
2.1.3	Staatsinrichting 13
2.2	Politieke ontwikkelingen 18
2.3	Afghaanse veiligheidsorganisaties 22
2.3.1	Afghan National Army 22
2.3.2	Afghan National Police 23
2.3.3	Veiligheidsdienst NDS 26
2.3.4	Burgermilities 27
2.4	Internationale militaire presentie 28
2.5	Machtsfactoren 30
2.5.1	Taliban 32
2.5.2	Jalaluddin Haqqani 34
2.5.3	Hezb-i-Islami 35
2.5.4	Ontwapening, demobilisatie en re-integratie 36
2.6	Veiligheidssituatie 37
2.6.1	Bescherming tegen geweld 38
2.6.2	Doelwitten 38
2.6.3	Burgerslachtoffers 39
2.6.4	Gedwongen rekrutering en ronseling 41
2.6.5	Regionale verdeling veiligheidsincidenten 41
3	Mensenrechten 46
3.1	Juridische context 46
3.1.1	Verdragen en protocollen 46
3.1.2	Nationale wetgeving 46
3.2	Toezicht 48
3.2.1	Mensenrechtencommissie AIHCR 49
3.2.2	Transitional Justice 50
3.3	Naleving en schendingen 53
3.3.1	Vrijheid van meningsuiting 53
3.3.2	Vrijheid van vereniging en vergadering 56
3.3.3	Vrijheid van godsdienst en overtuiging 56
3.3.4	Bewegingsvrijheid en documenten 59
3.3.5	Rechtsgang 62
3.3.6	Arrestaties en detentie 64
3.3.7	Foltering, mishandeling en bedreiging 66
3.3.8	Ontvoeringen 67

3.3.9	Buitengerechtelijke executies en moorden	67
3.3.10	Doodstraf	68
3.4	Positie van specifieke groepen	69
3.4.1	Politieke opposanten en mensenrechtenactivisten	69
3.4.2	Etnische groepen	70
3.4.3	Journalisten	73
3.4.4	Vrouwen	74
3.4.5	Niet-moslims	85
3.4.6	(Ex) communisten	85
3.4.7	Homoseksuelen	86
3.4.8	Minderjarigen	87
3.4.9	Personen die met buitenlandse organisaties en buitenlandse troepen worden geassocieerd	89
4	Migratie	90
4.1	Migratiestromen	90
4.1.1	Terugkeer algemeen	90
4.1.2	Problemen bij terugkeer	90
4.2	Opvang in de regio	92
4.2.1	Iran	92
4.2.2	Pakistan	92
4.3	Opvang binnenlands ontheemden	93
4.4	Terugkeer vanuit Nederland	93
4.5	Activiteiten van internationale organisaties	94
5	Literatuur	95
I	Samenstelling van de regering	100
II	Historisch overzicht van de belangrijkste politieke facties en hun gewapende eenheden	104
III	Lijst van politieke partijen die officieel geregistreerd zijn bij het ministerie van Justitie (geactualiseerd op 1 juni 2010)	108
IV	Lijst van afkortingen	113
V	Kaart van Afghanistan	115

1 Inleiding

In dit algemeen ambtsbericht wordt de situatie in Afghanistan beschreven voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Afghanistan en voor besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Afghaanse asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van eerdere ambtsberichten over de situatie in Afghanistan. Het algemeen ambtsbericht beslaat de periode van april 2009 tot en met juni 2010.

Dit ambtsbericht is gebaseerd op informatie van openbare en vertrouwelijke bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst. Bovendien liggen bevindingen ter plaatse en vertrouwelijke rapportages van de Nederlandse vertegenwoordiging in Afghanistan aan dit algemeen ambtsbericht ten grondslag. In het algemeen ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. Daar waar openbare bronnen zijn vermeld, wordt de tekst in veel gevallen ook ondersteund door informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op recente politieke ontwikkelingen en veiligheidssituatie. Deze beschrijving wordt voorafgegaan door een beknopt overzicht van de recente geschiedenis van Afghanistan. Ook is een korte passage over de geografie en de bevolking van Afghanistan opgenomen.

In hoofdstuk drie wordt de mensenrechtensituatie in Afghanistan geschetst. Na een beschrijving van wettelijke garanties en internationale verdragen waarbij Afghanistan partij is, komen de mogelijkheden van toezicht op naleving van de mensenrechten aan de orde. Daarna volgt de beschrijving van de naleving dan wel schending van enkele klassieke mensenrechten. Ten slotte wordt de positie van specifieke groepen, waaronder minderjarigen belicht.

In hoofdstuk vier komen de opvang van binnenlandse ontheemden en de activiteiten van internationale organisaties, waaronder de positie van de UNHCR, aan de orde.

2 Landeninformatie

2.1 Basisgegevens

2.1.1 Land en volk

De Islamitische Republiek Afghanistan ligt in Zuidwest-Azië en wordt volledig ingesloten door andere landen. Het land grenst in het oosten en zuiden aan Pakistan (over een afstand van 2580 km), in het westen aan Iran (936 km), in het noorden aan Turkmenistan (744 km), Oezbekistan (137 km) en Tadzjikistan (1206 km) en in het noordoosten aan China (76 km).¹

Afghanistan beslaat een oppervlakte van ongeveer 650.000 km², achttien maal de oppervlakte van Nederland. Het land is opgedeeld in 34 provincies.² De vijf grootste steden van het land zijn Kaboel (de hoofdstad), Kandahar, Herat, Mazar-i-Sharif en Jalalabad. De bevolkingsomvang wordt geschat op 28,4 miljoen inwoners.³ Schattingen van het aantal inwoners van hoofdstad Kaboel lopen uiteen van 1 tot 4,5 miljoen. Van de andere grote steden ontbreken eveneens betrouwbare cijfers.⁴

De bevolking van Afghanistan bestaat uit een aantal etnische groepen, waarvan de grootste groep de Pashtuns (42 procent) zijn. Andere belangrijke bevolkingsgroepen zijn de Tadzjiken (27 procent), de Hazara's (ongeveer 9 procent), de Oezbeken (ongeveer 9 procent), de Aimak (4 procent), de Turkmene (3 procent) en de Baloch (2 procent).⁵ Daarnaast zijn er nog vele kleinere etnische groepen, waaronder de Noeristani's en de Farsen of Farsiwan en de nomadische Kuchi's.⁶

¹ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 05.10.09.

² Het betreft: Badakhshan, Badghis, Baghlan, Balkh, Bamiyan, Farah, Fariab, Ghazni, Ghor, Helmand, Herat, Jowzjan, Kaboel, Kandahar, Kapisa, Kunar, Kunduz, Laghman, Logar, Nangarhar, Nimroz, Uruzgan, Paktia, Paktika, Parwan, Samanghan, Sar-i-Pol, Takhar, Wardak, Zabul, Nuristan, Khost, Daikundi en Panshir.

³ Het zij opgemerkt dat dit bevolkingscijfer significant afwijkt van in eerder ambtsberichten gehanteerde aantal van 34 miljoen was gebaseerd op schattingen op basis van een nooit gecompleteerde volkstelling uit 1979. Een nieuwe census is al enkele malen uitgesteld.

⁴ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 05.10.09.

⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 05.10.09.

⁶ Volgens een van de standaardwerken van Erwin Orywal uit 1986 over de bewoners van Afghanistan komen er in Afghanistan ten minste 55 verschillende etnische groepen voor. Geciteerd in: W. Vogelsang, *Afghanistan, een geschiedenis* (Amsterdam 2002).

In Kaboel wonen traditiegetrouw veel Pashtuns. Ook Tadzjiekken zijn in de hoofdstad ruim vertegenwoordigd. Sinds 30 jaar trekken ook veel Hazara's naar Kaboel. Inmiddels zou een kwart van de bevolking van de hoofdstad uit Hazara's bestaan.⁷ Ook alle andere etniciteiten zijn in de hoofdstad vertegenwoordigd.

Zowel Pashtuns als Tadzjiekken hebben een ongeveer even grote, omvangrijke gemeenschap in Herat. Daarnaast herbergt Herat kleine groepen Oezbeken en Turkmenen.

De bevolking van Kandahar is overwegend Pashtun.

Betrouwbare demografische gegevens voor Mazar-i-Sharif waren gedurende de verslagperiode niet voorhanden.

De islam is de officiële religie in Afghanistan. Ongeveer 80 procent van de bevolking is soennitisch moslim, terwijl ongeveer 19 procent sjiietisch moslim is (waartoe ook een kleine groep ismaëlieten behoort). Daarnaast leeft een zeer kleine groep hindoes en sikhs in Afghanistan, alsmede een zeer kleine groep christenen.⁸

In Afghanistan worden meer dan 30 talen gesproken, waarvan het aan het Perzisch verwante Dari en het Pashtu de belangrijkste zijn. Deze talen worden respectievelijk gesproken door 50 procent en 35 procent van de bevolking.⁹ Sinds 1936 zijn Dari en Pashtu de officiële talen van Afghanistan, hetgeen is bevestigd in de nieuwe grondwet van januari 2004. De Turkse talen (Oezbeeks en Turkmeens) zijn in de nieuwe grondwet samen met het Baluchi, Pashai, Nuristani en Pamiri tot derde officiële taal verheven in die gebieden waar een meerderheid van de bevolking deze talen spreekt.¹⁰ Onderwijs wordt alleen in het Pashtu en Dari gegeven.¹¹ Minderheidstalen kunnen ook als vak worden aangeboden in het curriculum, als derde taal.¹² Het Pashtu wordt overwegend door de Pashtuns gesproken. Tadzjiekken en Hazara's spreken voornamelijk Dari. Veel stedelijke Pashtuns, met name in Kaboel, spreken ook Dari. Het volkslied wordt uitsluitend in het Pashtu gezongen.

⁷ International Crisis Group, 'Afghanistan: What now for the refugees?', 31.08.09; New York Times, 04.01.10.

⁸ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 05.10.09.

⁹ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 05.10.09.

¹⁰ Immigration and Refugee Board of Canada - Country Fact Sheet Afghanistan – January 2008.

¹¹ http://www.equip123.net/docs/e2-Afg_IRCprocent20Caseprocent20Study.pdf Geraadpleegd op 11.11.08.

¹² Ministry of Education, Islamic Republic of Afghanistan – 'National Report: The development of education', 15.10.08.

Sociaal economische situatie

Hoewel de economische situatie de afgelopen jaren is verbeterd, blijft Afghanistan een land dat gekenmerkt wordt door extreme armoede. Naar schatting leeft 53 procent van de Afghaanse bevolking onder de armoedegrens. Armoede zorgt voor meer dodelijke slachtoffers dan het gewapende conflict in Afghanistan. Volgens rapporten heeft 70 procent van de bevolking niet genoeg te eten, 35 procent van vrouwen en kinderen lijdt aan ondervoeding.¹³ Veertig procent van de beroepsbevolking is werkloos.¹⁴

De voornaamste bronnen van inkomsten zijn landbouw en handel met buurlanden. Het land leunt daarnaast zwaar op buitenlandse hulp. Voorts vertegenwoordigen de illegale cultivering van papaver en de drugshandel een schaduw economie van naar schatting 3 miljard US dollar.¹⁵

Criminaliteit, de slechte veiligheidssituatie en het ontbreken van een effectieve rechtstaat zijn een rem op economische ontwikkeling. Daarnaast zijn werkeloosheid, corruptie, het gebrek aan bestuurlijke ervaring en de verwoeste infrastructuur als gevolg van vele jaren van burgeroorlog, factoren die economische ontwikkeling belemmeren. Volgens een rapport van de United Nations Office on Drugs and Crime was corruptie in 2009 goed voor een aandeel van 23 procent van het Afghaanse BNP. Corruptie zou met name welig tieren in kleinere steden, terwijl Kaboel en Herat relatief minder last van corruptie hadden.¹⁶

Onderwijs

Onderwijs heeft in de grondwet prioriteit gekregen door de opname van een bepaling dat onderwijs kosteloos zal worden gegeven tot en met de universiteit (bachelorsniveau). In de praktijk gaan echter lang niet alle kinderen onder de 15 jaar naar school. De voornaamste redenen hiervoor zijn dat veel kinderen werken of dat de tussen huis en school af te leggen route niet veilig wordt geacht. Voorts waren scholen ook deze verslagperiode regelmatig doelwit van aanslagen. Afghaanse meisjes worden vaak van school weggehouden omdat ouders het nut van onderwijs voor meisjes niet inzien, of omdat er geen vrouwelijke docenten werkzaam zijn. Gedwongen huwelijken betekenen doorgaans een vroegtijdige afbreking van de schoolcarrière van meisjes.¹⁷

¹³ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

¹⁴ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 05.10.09.

¹⁵ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 05.10.09; Economist Intelligence Unit, 'Afghanistan, Country Report', April 2010.

¹⁶ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 05.10.09; Global Insight, 20.01.10; UNODC, 'Corruption in Afghanistan, bribery as reported by the victims', January 2010.

¹⁷ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10. Zie verder paragraaf 3.4.8 Minderjarigen.

Gezondheidszorg

De gemiddelde levensverwachting is in Afghanistan met 42 jaar voor zowel mannen als vrouwen één van de laagste ter wereld.¹⁸

In de grondwet is opgenomen dat de staat verplicht is gratis gezondheidszorg te verstrekken. Veel Afghanen hebben evenwel geen toegang tot basis gezondheidszorg. Langdurige verpleging is beperkt tot enkele ziekenhuizen in de grote steden.¹⁹

De gezondheidszorg kampt met een gebrek aan financiële middelen en goed opgeleid personeel. Medische hulp laat in kwaliteit vaak te wensen over en medicijnen zijn voor veel mensen niet te betalen.²⁰

Door de in een aantal gebieden verslechterde veiligheidssituatie moest deze verslagperiode een aantal gezondheidsklinieken sluiten. Ook de humanitaire hulpverlening had op sommige plaatsen te lijden onder de gerichte aanvallen van *Illegal Armed Groups* (IAG) op hulpverleners.²¹

Afghanistan telt een relatief hoog aantal mensen dat kampt met een trauma. Opvang of behandeling is doorgaans niet mogelijk. Het komt voor dat psychiatrische patiënten een paar dagen door de Afghaanse Rode Halve Maan worden opgevangen en vervolgens weer op straat worden gezet, omdat behandelmogelijkheden niet voorhanden zijn. Het enige psychiatrisch ziekenhuis van Afghanistan staat in Kaboel, en biedt ruimte aan 100 patiënten.²²

In de grondwet wordt ook aandacht besteed aan de positie van gehandicapten. Diverse amendementen verzekeren medische voorzieningen voor en ondersteuning van gehandicapten en invaliden, garanderen hun 'rechten en privileges' en stellen hen in staat 'actief deel te nemen aan en te re-integreren in de maatschappij'. De meeste gehandicapten in Afghanistan moeten het in de praktijk evenwel zonder daadwerkelijke ondersteuning stellen. In mei 2009 werd in Kaboel het eerste

¹⁸ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

¹⁹ IRIN, 17.09.09.

²⁰ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; de Volkskrant, 13.07.09; CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 05.10.09.

²¹ Zie verder paragraaf 2.6 Veiligheidssituatie. UNAMA: 'Afghanistan – Mid year bulletin on protection of civilians in armed conflict, 2009', July 2009; IRIN, 17.09.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

²² IRIN, 18.10.09.

opvanghuis voor gehandicapten in Afghanistan geopend, dat plaats biedt aan 200 personen.²³

Huisvesting

In de grote steden is een gebrek aan betaalbare woningen, waardoor veel mensen in kampementen, zelfgebouwde hutten of op straat leven. Ook kampen veel Afghanen met een gebrek aan schoon drinkwater en elektriciteit.²⁴

2.1.2 Geschiedenis

De moderne geschiedenis van Afghanistan begint met de machtsovername door Mohammed Daoud, die in 1973 zijn neef koning Zahir Shah afzette, zichzelf tot president benoemde en daarmee een einde maakte aan de semiconstitutionele monarchie die tussen 1919 en 1973 in Afghanistan bestond.²⁵

Communistische periode (1978 – 1992)

De heerschappij van Daoud duurde tot 1978, toen de Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA) met een militaire coup de macht overnam.²⁶ De DVPA zou 14 jaar aan de macht blijven. De ‘Democratische Republiek Afghanistan’, zoals Afghanistan toen ging heten, werd achtereenvolgens geregeerd door de presidenten Nur Mohammad Taraki (1978 – 1979), Hafizollah Amin (1979), Babrak Karmal (1980 – 1986) en Mohammad Najibullah (1986 – 1992). Tijdens de regeerperiode van Najibullah werd de naam van het land gewijzigd in ‘Republiek Afghanistan’. Van 1979 tot 1989 werden grote delen van het land bezet door Sovjettroepen.

Gedurende de gehele periode 1978 – 1992 woedde een gewapend conflict tussen aanhangers van het communistische bewind en Sovjettroepen aan de ene kant en islamitische opstandelingen, de Mujahedin, aan de andere kant. Najibullah slaagde er niet in om tot nationale verzoening te komen. In april 1992 kwam een einde aan de communistische heerschappij in Afghanistan.

Mujahedin-periode (1992 – 1996)

De verschillende Mujahedin-facties die de communisten hadden bevochten, vulden in 1992 het ontstane machtsvacuüm en grepen daar waar zij konden de

²³ BBC, 29.05.09. US Department of State, ‘2009 Human Rights Report: Afghanistan’, 11.03.10.

²⁴ CIA The World Factbook – Afghanistan. Versie 05.10.09.

²⁵ H. Magnus en E. Naby, *Afghanistan. Mullah, Marx and Mujahid* (Colorado en Oxford 2000).

²⁶ Voor een uitvoerige beschrijving van de geschiedenis van de communistische periode zie bijvoorbeeld: Algemeen ambtsbericht ‘Rechtsgang in Afghanistan (1978-1992)’ van 29.09.00 met kenmerk DPC/AM-695004, W.B. Fisher, A. Mukarram en K. Rafferty, ‘Afghanistan’, in: *The Far East and Australasia 1999* (1999), H.S. Bradsher, *Afghan Communism and Soviet Intervention* (Oxford, 1999) en M. Urban, *War in Afghanistan* (Londen 1990).

macht.²⁷ Om het hoofd te kunnen bieden aan de chaos die hiervan het gevolg was, besloten de Mujahedin een interim-regering te vormen. Op 24 april 1992 werd hiertoe door de Mujahedin-facties een overeenkomst gesloten (het Peshawar akkoord), dat voorzag in een transitieregering waarvan het leiderschap om de vier maanden zou roteren. Sibghatullah Mojaddedi was de eerste president van de nieuw uitgeroepen 'Islamitische Staat Afghanistan'. Het akkoord hield echter niet lang stand. Op 7 maart 1993 sloten de Mujahedin-partijen een nieuw akkoord (Islamabad akkoord). Dat voorzag in een transitieregering onder leiding van Burhanuddin Rabbani voor de duur van 18 maanden en in een duidelijke afbakening van taken en bevoegdheden. Omdat Rabbani zich met name niet hield aan het laatstgenoemde aspect, laaide het gewapende conflict tussen de Mujahedin-facties weer op. Pas na de komst van de Taliban werd in grote delen van Afghanistan de rust hersteld.

Talibanperiode (1996 – 2001)

De opmars van de Taliban in Afghanistan begon in 1994.²⁸ De Talibanbeweging werd in dat jaar opgericht door een groep Afghanen die had gestudeerd aan door Arabische landen gefinancierde koranscholen, zogenaamde madrassa's, met name gesitueerd in Pakistan (Peshawar en Quetta). In Afghanistan bestonden toen nog nauwelijks madrassa's. Onder de oprichters en aanhangers van de Taliban bevonden zich veel oud-strijders van diverse (Pashtun) Mujahedin-facties.

De Taliban wisten in korte tijd belangrijke steden als Kandahar, Herat, Jalalabad en op 27 september 1996 de hoofdstad Kaboel, te veroveren. Onder de Taliban werd de officiële naam van het land gewijzigd in 'Islamitisch Emiraat Afghanistan'. Tussen 1997 en 2001 wisten de Taliban uiteindelijk 90 tot 95 procent van Afghanistan in handen te krijgen, doordat de diverse partijen verdeeld waren als gevolg van etnische tegenstellingen en machtsstrijd. In juni 1997 sloegen de verschillende facties de handen ineen, waarna de opmars van de Taliban geleidelijk werd gestopt. Deze coalitie van facties werd aangeduid als *United Islamic Front for the Salvation of Afghanistan*, kortweg ook 'United Front' of 'Noordelijke Alliantie' (NA) genoemd.

²⁷ Voor een uitvoerige beschrijving van de geschiedenis van de Mujahedin-periode zie bijvoorbeeld: Algemeen ambtsbericht 'Hezb-i-Wahdat, mensenrechtenschendingen (1992-1999)' van 23.06.00 met kenmerk DPC/AM-681499, R.H. Magnus en E. Naby, *Afghanistan. Mullah, Marx and Mujahid* (Colorado en Oxford 2000) en W.B. Fisher, A. Mukarram en K. Rafferty, 'Afghanistan', in: *The Far East and Australasia 1999* (1999).

²⁸ Voor een uitvoerige beschrijving van de geschiedenis van de Talibanperiode zie bijvoorbeeld: Algemeen ambtsbericht 'Situatie in Afghanistan' van 21.06.01 met kenmerk DPC/AM-704362, M. Griffin, *Reaping the whirlwind. The Taliban movement in Afghanistan* (Londen, Virginia 2001), W. Maley, *Fundamentalism reborn? Afghanistan and the Taliban* (New York 1998), en A. Rashid, *Taliban. Islam, oil and the new great game in Central Asia* (New York 2000).

De belangrijkste facties in de NA waren: Jamiat-i-Islami onder leiding van Burhanuddin Rabbani (Tadzjiek) en Ahmad Shah Massoud²⁹ (Tadzjiek); Junbish-i-Melli onder leiding van de generaal Abdul Rashid Dostum (Oezbeek); Hezb-i-Wahdat onder leiding van Abdal Karim Khalili (Hazara); Harakat-i-Islami onder leiding van Ayatollah sjeik Mohseni (sjiïet) en een aantal splintergroeperingen.

Na de Taliban

Op 7 oktober 2001 begonnen de Verenigde Staten met militaire acties in Afghanistan gericht tegen de Taliban en eenheden van de terroristische organisatie Al Qa'ida. De acties waren het gevolg van de op 11 september 2001 in de Verenigde Staten gepleegde aanslagen door het terroristische Al Qa'ida-netwerk, geleid door Osama Bin Laden. De leiders van Al Qa'ida konden zich onder het Talibanbewind in Afghanistan verschuilen en vanuit daar de aanslagen voorbereiden. De militaire acties leidden ertoe dat de Taliban- en Al Qa'ida-eenheden dermate werden verzwakt, dat de Noordelijke Alliantie in november en december 2001, met steun van de Verenigde Staten, Afghanistan onder haar controle wist te brengen.

Parallel aan de militaire campagne werd onder leiding van de Speciale Vertegenwoordiger van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties (VN), Lakhdar Brahimi, gewerkt aan een politieke oplossing voor het conflict in Afghanistan. Op 5 december 2001 werd in Bonn een akkoord bereikt over de samenstelling van een interim-regering, de *Afghan Interim Administration* (AIA), onder leiding van Hamid Karzai.³⁰ De belangrijkste taak van de AIA was om binnen zes maanden een nood-Loya Jirga (hierna: Loya Jirga)³¹ voor te bereiden, die moest resulteren in een overgangsregering die in 2004 verkiezingen zou organiseren. Daarnaast werd ingestemd met de komst van een internationale vredesmacht, aangeduid als *International Security Assistance Force* (ISAF), die er

²⁹Ahmad Shah Massoud was in 1992 benoemd tot minister van Defensie onder de regering van Rabbani. Hij speelde als voorzitter van de Shura-i Nazar, de militaire vleugel van Rabbani's Jamiat-i-Islami, een sleutelrol in de Noordelijke Alliantie. Massoud werd op 9 september 2001 op 48-jarige leeftijd in Faizabad vermoord door moslimextremisten, die waarschijnlijk verbonden waren aan de Taliban of Al Qa'ida.

³⁰ President Karzai is van Pashtun etniciteit.

³¹ Een Loya Jirga is de benaming voor traditionele vergaderingen van leiders van de Pashtun-stammen en leiders van andere etnische groepen in Afghanistan, aan wie belangrijke politieke beslissingen kunnen worden voorgelegd. Het bijeenroepen van een Loya Jirga moet voldoen aan twee voorwaarden, te weten 1) een Loya Jirga dient binnen het territorium van Afghanistan te worden gehouden, vrij van buitenlandse inmenging, en 2) het bijeenroepen van een Loya Jirga moet geschieden door een door het volk gekozen hoofd van de – wettige – regering. Op grond van deze voorwaarden misten de machthebbers tijdens de communistische periode (1978 – 1992), de Mujahedin-periode (1992 – 1996) en het Talibantijdperk (1996 – 2001) de autoriteit om een Loya Jirga te beleggen, ondanks dat in deze periodes wel bijeenkomsten hebben plaatsgevonden die als Loya Jirga werden aangeduid. Zie voor een nadere beschrijving van de onderhandelingen in Bonn onder andere A. Rashid, *Descent into chaos. How the war against Islamic extremism is being lost in Pakistan, Afghanistan and Central Asia* (London, 2008).

voor moest zorgen dat de AIA in een veilige omgeving van start kon gaan. Het Akkoord van Bonn werd op 6 december 2001 door middel van resolutie 1383 door de VN-Veiligheidsraad bekrachtigd. De AIA werd op 22 december 2001 geïnstalleerd.

De door de AIA georganiseerde Loya Jirga werd op 18 juni 2002 afgesloten. Afspraken van het Akkoord van Bonn werden nagekomen, in die zin dat er een interim-staatshoofd (Hamid Karzai) werd benoemd en dat de structuur en invulling van de belangrijkste posities in het kabinet werden goedgekeurd. De resultaten van de Loya Jirga werden op 26 juni 2002 door de VN-Veiligheidsraad bekrachtigd door de unanieme aanneming van resolutie 1419. De enige verplichting uit het Akkoord van Bonn die in de verslagperiode nog open stond is de organisatie van districtsverkiezingen.

De macht van de overgangsregering bleef vooral beperkt tot Kaboel en omgeving. Daarbuiten trokken krijgsheren veel macht naar zich toe. Hoewel de regering zelf geen mensenrechtenschendingen in de hand werkte, maakten verscheidene overheidsorganen zoals de veiligheidsdienst, zich wel schuldig aan mensenrechtenschendingen.³²

Op 4 januari 2004 werd na 22 dagen van overleg door de Constitutionele Loya Jirga (CLJ) een nieuwe grondwet voor Afghanistan aangenomen. Na ondertekening door president Karzai op 26 januari 2004 werd de grondwet met onmiddellijke ingang van kracht. De president is ook verantwoordelijk voor de implementatie van de grondwet.³³

Tijdens de CLJ werd uiteindelijk bepaald dat de president zou worden bijgestaan door twee vicepresidenten.³⁴ Alhoewel dit niet in de grondwet is vastgelegd, zou er algemene overeenstemming zijn dat de vicepresidenten tot een andere etnische groep dienen te behoren dan de president zelf.

Op 9 oktober 2004 vonden voor het eerst in de geschiedenis in Afghanistan vrije presidentsverkiezingen plaats. De kieswet uit juli 2004 vormde hiervoor de basis. In de periode voorafgaand aan de verkiezingen vonden veel incidenten plaats.³⁵ Vele daarvan hadden tot doel de verkiezingen te saboteren, maar desondanks vonden ze doorgang. De verkiezingen werden gewonnen door Karzai.

³² Office of the EU Special Representative for Afghanistan, *Human Rights report No. 9/2003* (Kaboel, 25.03.03).

³³ Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', februari 2004. Meer in Algemeen ambtsbericht Afghanistan van mei 2004, met kenmerk DPV/AM-855889.

³⁴ In de conceptgrondwet was nog sprake van één vicepresident.

³⁵ AIHRC-UNAMA, 'Joint Verification of Political Rights', Third Report (17.08.05 – 13.09.05).

Op 18 september 2005 vonden parlementsverkiezingen plaats. Op die dag werden zowel afgevaardigden gekozen voor het Lagerhuis als voor de provinciale raden. De verkiezingen verliepen rustig, al werd stembusfraude gemeld. Ook kwam geweld in de aanloop naar de verkiezingen voor.

In 2009 vonden opnieuw presidentsverkiezingen plaats.³⁶

2.1.3 Staatsinrichting

Grondwet

In de in januari 2004 aangenomen grondwet wordt Afghanistan officieel aangeduid als 'Islamitische Republiek Afghanistan'. De grondwet bepaalt dat Afghanistan zowel islamitisch als democratisch is. De grondwet creëert een presidentieel systeem waarbij de overheid wordt verdeeld in een uitvoerende, wetgevende en rechterlijke macht. Alhoewel in de grondwettekst niet expliciet naar de sharia of het islamitische recht wordt verwezen, staat wel vermeld dat geen enkele Afghaanse wet 'tegengesteld kan zijn aan het geloof en de bepalingen van de islam'. Dit kan spanningen veroorzaken met internationale verdragen waaraan Afghanistan zich heeft gecommitteerd.³⁷

Uitvoerende macht

De uitvoerende macht ligt in handen van de president, die via directe verkiezingen voor een periode van vijf jaar wordt gekozen. De president moet moslim en Afghaans staatsburger zijn en mag maximaal één keer worden herkozen. Tot zijn verantwoordelijkheden behoren:

- het optreden als opperbevelhebber van het nationale leger;
- het bepalen van het overheidsbeleid met instemming van het parlement;
- het benoemen van ministers, de procureur-generaal, de directeur van de centrale bank en de rechters van het Hooggerechtshof met instemming van het belangrijkste wetgevende orgaan, de *Wolesi Jirga* (zie hierna). De president benoemt ook de provinciale gouverneurs en hun plaatsvervangers; provinciale politiechefs en provinciale hoofden van de veiligheidsdienst; chefs van de stadspolitie en districtsgouverneurs.

Wetgevende macht

De Nationale Vergadering van de Islamitische Republiek Afghanistan is het hoogste wetgevende orgaan en bestaat uit twee huizen: de *Wolesi Jirga* (het Huis van het Volk/ Lagerhuis) en de *Meshrano Jirga* (het Huis van Ouderen/ Hogerhuis). De *Wolesi Jirga* heeft meer zeggenschap dan de *Meshrano Jirga*. De maximaal 249 afgevaardigden van de *Wolesi Jirga* worden direct gekozen. Iedere

³⁶ Zie voor een beschrijving van het verloop van de presidentsverkiezingen van 2009 hoofdstuk 2.2 Politieke Ontwikkelingen.

³⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

provincie vaardigt een aantal leden af. Dit aantal wordt vastgesteld op grond van het bevolkingsaantal van de provincie. Volgens de grondwet dienen per provincie ten minste twee afgevaardigden vrouw te zijn.

Per provincie worden twee leden voor de Meshrano Jirga benoemd, een door de provinciale raad en (in theorie) een door de verzamelde districtsraden. De overige leden van de Meshrano Jirga, gelijk aan het aantal provincies, worden benoemd door de president. Van de presidentieel benoemde kandidaten moet de helft vrouw zijn.

De regering en de leden van de Nationale Vergadering hebben het recht initiatieven te doen voor wetsvoorstellen (initiatiefrecht). Het Hooggerechtshof heeft een beperkt initiatiefrecht inzake het rechtswezen en kan dergelijke wetsvoorstellen alleen via de regering doen.

De Nationale Vergadering heeft de primaire verantwoordelijkheid voor: de bekrachtiging, de aanpassing of het intrekken van wetgeving; de goedkeuring van ontwikkelingsprogramma's en de goedkeuring van de nationale begroting; het instellen, aanpassen of wijzigen van administratieve eenheden; en de ratificatie van internationale verdragen.

In aanvulling hierop heeft de Wolesi Jirga ook het recht om ministers ter verantwoording te roepen over het gevoerde beleid; beslisrecht over ontwikkelingsprogramma's en het nationaal budget; en de mogelijkheid tot goed- of afkeuring van benoemingen op basis van de grondwet.

Politieke partijen en de Afghaanse regering

Officieel waren er tot het einde van de verslagperiode meer dan 80 politieke partijen geregistreerd in Afghanistan.³⁸ De geldigheid van de registratie van politieke partijen verliep op 5 juni 2010, zodat partijen zich aan het einde van de verslagperiode opnieuw dienden te registreren bij het ministerie van Justitie. In juni 2010 hadden drie partijen zich onder de nieuwe regels geregistreerd. Politieke partijen vertegenwoordigen een religieuze of etnische groep, maar hebben doorgaans geen uitgewerkt politiek programma. Politiek is in Afghanistan bijzonder persoonsgericht. De meeste partijen hebben nauwelijks een nationale uitstraling.

In de Afghaanse politiek zijn de volgende politieke partijen/facties³⁹ dominant:⁴⁰

³⁸ De lijst met geregistreerde politieke partijen van het ministerie van Justitie was geldig tot 5 juni 2010.

³⁹ Zie Bijlage II van dit ambtsbericht voor een overzicht van de belangrijkste politieke facties en hun gewapende eenheden.

⁴⁰ Economist Intelligence Unit, Afghanistan Country Report, July 2008; Immigration and Refugee Board of Canada - Country Fact Sheet Afghanistan – January 2008.

- Jamiat-i-Islami/ Shura-i-Nazar (Tadzjieks), geleid door Burhanuddin Rabbani, Abdul Hafez Mansur en Munawar Hasan. Jamiat-i-Islami is de dominante factie in de Afgaanse politiek. De meeste overheidsinstellingen zijn direct of indirect met deze groep verbonden. De partij is relatief goed georganiseerd en is ontstaan vanuit onderdelen van de oud-Mujahedin van de Noordelijke Alliantie.
- Hezb-i-Islami (Pashtun) heeft zowel Pashtun, Turkmenen als Tadzjieken onder haar leden. Arghandiwal is de huidige leider van de politieke factie. Volgens bronnen is het onduidelijk in hoeverre deze los staat van de gewapende factie van Hekmatyar, de Hezb-e-Islami Gulbuddin (HIG).
- Junbesh-i-Milli (Oezbeeks) staat onder leiding van generaal Dostum.
- Dawat-e Islami (Pashtun) wordt gesteund door Saudi Arabië en wordt geleid door Abdul Rasul Sayyaf.
- Hezb-i-Wahdat (shjiitische Hazara's) komt op voor de belangen van de shjiitische minderheid in Afghanistan. De partij wordt geleid door de nieuwe vice-president Mohammad Karim Khalili.

Deze politieke partijen/facties laten zich het best omschrijven als los georganiseerde politiek/ideologische groeperingen, waarvan de meeste een militie (gewapende groep die zelfstandig opereert maar wel aan een politieke stroming of aan een andere machtsfactor is verbonden) tot hun beschikking hebben.⁴¹

Hamid Karzai (Pashtun) behoort niet tot een bepaalde politieke factie. Hierdoor was hij voor alle partijen acceptabel als president en was hij in staat om tussen de verschillende facties te bemiddelen. Gedurende de verslagperiode nam de steun voor Karzai bij veel Afghanen echter af, onder andere wegens gebrek aan daadkracht. Ook vermeende corruptie van familieleden ondermijnde zijn imago bij het bredere publiek. Desalniettemin werd hij na een tumultueuze verkiezing in 2009 voor een tweede termijn benoemd als president van Afghanistan.

*Rechterlijke macht*⁴²

Afghanistan kent van overheidswege twee soorten rechtbanken: de algemene rechtbanken en de speciale rechtbanken. De algemene rechtbanken kennen een indeling naar provincie en district: dit zijn respectievelijk de rechtbanken van tweede en eerste aanleg. Ieder district en iedere stadszone zou een rechtbank van eerste aanleg moeten hebben, maar in de praktijk is dit niet altijd het geval. Kaboel heeft zestien rechtbanken van eerste aanleg. Deze rechtbanken hebben alleen jurisdictie binnen hun zone. In een aantal provinciehoofdsteden worden de functies van rechtbank van eerste en tweede aanleg door dezelfde rechtbank en rechters vervuld.

⁴¹ Zie verder hoofdstuk 2.5 Machtsfactoren.

⁴² Zie verder paragraaf 3.3.5 Rechtsgang.

De speciale rechtbanken kunnen opgericht worden op grond van grondwetsartikelen 69, 78 en 126.⁴³ Momenteel bestaan als speciale rechtbank onder meer de veiligheidsrechtbank, de rechtbank voor drugszaken, de militaire rechtbank en de familierechtbank. Laatstgenoemde rechtbank functioneert alleen in Kaboel en omgeving. Zaken die het familierecht raken en die buiten Kaboel door een rechtbank worden behandeld, worden in de praktijk doorgaans door algemene rechtbanken van eerste en tweede aanleg afgehandeld. In de meeste gevallen echter worden zaken die het familierecht raken buiten Kaboel middels gewoonterecht afgehandeld.⁴⁴

Provinciale rechtbanken (tweede aanleg) kennen een indeling naar strafrecht, civiel recht, openbare veiligheid, publiekrecht, handelsrecht en jeugdrecht.⁴⁵ De rechtbanken van eerste aanleg kennen een indeling naar strafrecht, civiel recht, publiekrecht, openbare veiligheid en verkeersrecht.⁴⁶

De hoogste rechterlijke instantie in Afghanistan wordt gevormd door de *Stera Mahkama* (Hooggerechtshof). Het Hooggerechtshof bestaat uit de volgende afdelingen: strafrecht, civiel en publiek recht, handelsrecht en nationale veiligheid. De leden van het Hof worden voorgedragen door de president, waarna het parlement moet instemmen. De ambtstermijn voor een rechter in het Hooggerechtshof bedraagt maximaal tien jaar. Het Hooggerechtshof bestaat uit negen rechters. Behalve dat het Hooggerechtshof tot taak heeft wetten op hun islamitische gehalte te beoordelen, fungeert het ook als hoogste rechtsprekende instantie waar beroep aangetekend kan worden tegen uitspraken van lagere rechters.

Bevolkingsadministratie

Als gevolg van de burgeroorlog ontbreken in Afghanistan veel bevolkingsstatistieken. De laatste volkstelling werd in 1979 uitgevoerd. Onder meer met behulp van de *Identity Checking Unit* (IDCU) worden gegevens over geboorte en sterfte nu centraal geregistreerd. Ook maakte het *Central Statistics Office* (CSO) in 2006 een schatting van de bevolking. Een voorgenomen volkstelling is uitgesteld, in ieder geval tot na de parlementsverkiezingen van september 2010.

De ontmanteling van de bevolkingsadministratie begon onder het communistische bewind in het midden van de jaren tachtig van de vorige eeuw. Als gevolg van de

⁴³ Wet op de Rechterlijke Organisatie art. 4.

⁴⁴ Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'A closer look: The policy and law-making process behind the Shiite personal status law', September 2009.

⁴⁵ Wet op de Rechterlijke organisatie, artikel 32.

⁴⁶ Wet op de Rechterlijke organisatie, artikel 41.

burgeroorlog bleek het steeds moeilijker om de administratie op orde te houden. Daarnaast werden in deze periode allerhande centrale en decentrale archieven op last van de algemene inlichtingendienst van de Sovjet-Unie (KGB) en de Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA) opgeschoond of vernietigd om te voorkomen dat gevoelige informatie in handen van de vijand zou vallen.

Na de val van het communistische bewind in 1992 bestond feitelijk alleen nog in dorpen op het Afghaanse platteland een soort (bevolkings)administratie. Deze administratie werd gewoonlijk bijgehouden door een dorpsoudste. Dit laatste overblijfsel van het oorspronkelijke administratiesysteem is met de komst van de Taliban ook verdwenen. Door ongeletterdheid of desinteresse van de plaatselijke vertegenwoordigers van de Taliban werd de bevolkingsadministratie veelal niet gecontinueerd.⁴⁷

Kabinet

De regering bestaat sinds de inauguratie van Karzai (Pashtun) voor zijn tweede ambtstermijn naast de president uit twee vicepresidenten, Muhammed Qasuum Fahim (Tadzjiek) en Karim Khalili (Hazara) en ruim twintig ministers. Op een aantal ministeries dienen momenteel ‘acting ministers’. Voor deze ministeries moet Karzai nog kandidaten voordragen aan de Wolesi Jirga, het parlement. Het is onbekend wanneer dit zal gebeuren.⁴⁸

Bestuurlijke indeling

Afghanistan is bestuurlijk verdeeld in 34 provincies en 398⁴⁹ districten. Gebaseerd op de huidige wetgeving is het Afghaanse bestuur formeel als volgt georganiseerd:

- provincies vormen de grootste administratieve eenheden in Afghanistan. Zij worden elk geleid door een gouverneur (*wali*), die is benoemd door de centrale regering in Kaboel; de provinciale raden functioneren in het bestuur van de provincies formeel als adviserende lichamen en hebben nauwelijks bevoegdheden. In sommige provincies komen zij slechts hoogstzelden bij elkaar. Zij hebben niet de beschikking over een eigen budget.⁵⁰
- districten zijn de gedecentraliseerde administratieve eenheden (*woluswali*) binnen een provincie. In elk district zou een districtsraad gevormd moeten worden, waarvan de leden voor een periode van 3 jaar worden gekozen. Districtsverkiezingen hebben binnen het nieuwe systeem nog niet plaatsgevonden en worden reeds geruime tijd uitgesteld in afwachting van

⁴⁷ Zie ook Algemeen ambtsbericht ‘Situatie in Afghanistan’ van 21.06.01 met kenmerk DPC/AM-704362.

⁴⁸ Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

⁴⁹ In juni 2005 heeft het Afghaanse ministerie van Binnenlandse Zaken de districten heringedeeld. Sommige districten werden gesplitst of onder een andere provincie gebracht. De grenzen van de districten zijn nog niet officieel vastgesteld.

⁵⁰ New York Times, 16.04.09; International Crisis Group: ‘Afghanistan’s election challenges’, 24.06.09; Boston Globe, 28.09.09; International Crisis Group, ‘Afghanistan: elections and the crisis of governance’, 25.11.09.

definitieve vaststelling van een aantal districtsgrenzen, vanwege een gebrek aan betrouwbare bevolkingscijfers (waarop het zetelaantal per district is gebaseerd), een gebrek aan betrouwbare kiezerslijsten per district en om organisatorisch-logistieke redenen. Het was lange tijd de bedoeling dat de districtsverkiezingen in de zomer van 2010 zouden plaatsvinden, gelijktijdig met de parlementsverkiezingen, maar wegens gebrek aan voortgang bij de oplossing van bovengenoemde problemen is dit voornemen gedurende de verslagperiode losgelaten;⁵¹

- dorpen vormen de kleinste administratieve eenheid binnen een district. De besluitvormingsmechanismen binnen een dorp verschillen van regio tot regio in functie en structuur en worden meestal aangeduid als *jirga* of *shura*. Dit zijn *ad hoc* groepen van gerespecteerde personen binnen een gemeenschap die optreden als scheidsrechters bij disputen en belangrijke beslissingen nemen. *Jirga's* of *shura's* kunnen ook twee of meer gemeenschappen representeren.⁵²

Vaak is het lokale bestuur weinig effectief omdat het weinig draagvlak heeft bij de bevolking. De positie van lokale bestuurders wordt in veel gebieden bovendien ondermijnd door lokale krijgsheren en politici. Bovendien zijn verantwoordelijkheden van de verschillende bestuurlijke organen die naast elkaar bestaan niet duidelijk afgebakend, hetgeen de effectiviteit niet ten goede komt.

Burgemeesters

Sinds januari 2010 is Mohammad Younus Nawhandish burgemeester van Kaboel. Hij volgt Abdul Ahad Sahibi op. De burgemeester van Kandahar heet Ghulam Hadiar. De burgemeester van Mazar-i-Sharif is Mohammad Yonus Mueem. Herat wordt bestuurd door Salim Taraki.⁵³

2.2 Politieke ontwikkelingen

De opbouw van een goed functionerende overheid werd ook deze verslagperiode gehinderd door een gebrek aan goed opgeleide en gekwalificeerde Afghanen, een tekort aan bestuurlijke ervaring, de tolerantie ten opzichte van corruptie en patronage en door de neiging van veel bestuurders om oude vetes te laten prevaleren boven de opbouw van de Afghaanse staat. De verslechterde veiligheidssituatie in een aantal gebieden bleek voorts een groot obstakel bij de versterking van het bestuurlijk apparaat, te meer daar *Opposing Militant Forces* (OMF) gerichte aanslagen pleegden op personen die voor de overheid werken.⁵⁴

⁵¹ International Crisis Group: 'Afghanistan's election challenges', 24.06.09; Boston Globe, 28.09.09.

⁵² UK Parliament: 'Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee', 24.08.09.

⁵³ Financial Times, 07.12.09; BBC, 08.12.09; New York Times, 08.12.09; AFP, 13.12.09; AFP, 04.01.10.

⁵⁴ Zie verder paragraaf 2.6 Veiligheidssituatie. Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09.

In de jaarlijkse corruptie index van *Transparency International* is Afghanistan het afgelopen jaar gedaald.⁵⁵ Gedurende de verslagperiode nam de kritiek van Afghanen op president Karzai toe en sprak ook de internationale gemeenschap Karzai aan op corruptie door de Afghaanse overheid. Het vertrouwen van de Afghaanse bevolking in haar regering daalde.⁵⁶ Door het aanhoudende - en in sommige delen van Afghanistan toenemende - geweld waren Afghaanse autoriteiten op een aantal plaatsen minder dan voorheen in staat om basisdiensten voor de bevolking te leveren, hetgeen de kloof tussen bevolking en de regering vergrootte.⁵⁷

Op 20 augustus 2009 vonden presidentsverkiezingen plaats, waarvoor zich 41 kandidaten verkiesbaar stelden. Op hetzelfde moment konden Afghanen hun stem uitbrengen voor de provinciale raden. Voor deze verkiezingen hebben zich 328 vrouwen en 2868 mannen kandidaat gesteld.

De presidentiële en provinciale verkiezingen werden vooraf door de VN bestempeld als de moeilijkste die zij in haar geschiedenis heeft moeten begeleiden. Ten eerste was er geruime tijd onzekerheid over de exacte verkiezingsdatum. Ten tweede zag de *Independent Election Commission* (IEC) zich gesteld voor een grote logistieke uitdaging: het openen en beveiligen van ruim 6500 stembureaus en het distribueren van verkiezingsmateriaal waaronder stembiljetten en miljoenen posters, ook naar de meest onveilige gebieden. Tot slot diende de IEC maatregelen te nemen om de geloofwaardigheid van het verkiezingsproces te bevorderen en te garanderen dat de uitslag de wil van de Afghaanse bevolking zou weerspiegelen. Eén van de problemen daarbij was het ontbreken van een goede bevolkingsregistratie met als gevolg een niet waterdichte kiezersregistratie en een moeilijk te meten opkomstpercentage.⁵⁸

Van 25 april tot en met 8 mei 2009 konden presidentskandidaten en kandidaten voor de provinciale raden zich registreren. Volgens de *Free and Fair Election Foundation* is een aantal kandidaten voor de provinciale raden tijdens het registratieproces geïntimideerd.⁵⁹ Ook zou president Karzai regionale bestuurders en stamoudsten onder druk hebben gezet om zijn campagne te ondersteunen.⁶⁰ De Karzai-campagne gebruikte 55 procent van de zendtijd van de overheid. Klachten

⁵⁵ Transparency International, 'Corruption perception index 2009', November 2009.

⁵⁶ Global Insight, 18.08.09; International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09; UNODC, 'Corruption in Afghanistan, bribery as reported by the victims', January 2010.

⁵⁷ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09.

⁵⁸ Kamerbrief inzake Stand van zaken Afghanistan, 26.03.10.

⁵⁹ Konrad Adenauer Stiftung: Afghanistan Parliamentary Bulletin April & May 2009.

⁶⁰ Economist Intelligence Unit, 'Country report Afghanistan', July 2009.

van de Mediacommissie daartegen bij de Minister van Informatie sorteerden weinig effect.

Vooruitlopend op de presidentsverkiezingen werden veel allianties gesloten. Karzai slaagde er in de steun van eerdere politieke tegenstanders te verwerven. Opmerkelijk was de keuze van Karzai om de van ernstige mensenrechtenschendingen verdachte krijgshoofd Fahim te kiezen als kandidaat voor het vicepresidentschap. Volgens geruchten zou Karzai hoge posities, waaronder gouverneurschappen en ministersposten, hebben toegezegd aan kandidaten die zich aan zijn zijde schaarden. Gul Agha Sherzai, door velen beschouwd als een serieuze uitdager van Karzai, trok zijn kandidatuur voor het presidentschap in na een onderhoud met president Karzai in mei 2009.⁶¹ Op 30 juni schaarden Dostum's Junbesh-i-Milli en Mohaqiq's Hezb-i-Wahdat zich achter president Karzai.⁶² Uiteindelijk bleven er twee kandidaten over die een serieuze kans maakten om de verkiezingen te winnen: dr. Abdullah Abdullah en Karzai zelf.

De kiezersregistratie voorafgaand aan de verkiezingen kon in alle provincies plaatsvinden. Het registratieproces heeft volgens diverse waarnemingsmissies en -organisaties op meerdere plaatsen onregelmatigheden vertoond. In acht districten (5 in Helmand, 2 in Ghazni en 1 in Wardak) konden wegens de slechte veiligheidssituatie geen registratiecentra worden geopend. Op andere plaatsen waren meldingen van ontvoering en intimidatie van medewerkers van de registratiebureaus.⁶³ Voorafgaand aan de verkiezingen werden ontvoeringen en moorden gemeld op leden van de Independent Elections Commission, alsmede op campagnemedewerkers van verschillende kandidaten. Meerdere provinciale kandidaten, onder wie veel vrouwelijke kandidaten, trokken zich terug uit de verkiezingsrace na doodsbedreigingen te hebben ontvangen.⁶⁴

Op verschillende plaatsen in het land kondigden Taliban of andere IAG aanslagen aan op Afghanen die de gang naar de stembus zouden maken. In Kaboel, Oost- en Zuid-Afghanistan werden nachtberichten verspreid die de bevolking waarschuwden niet mee te doen aan de verkiezingen en aankondigden dat de stembureaus doelwit waren van aanslagen. Zo waarschuwde een nachtbericht dat mensen die hun stem zouden uitbrengen, onthoofd konden worden en dreigde de Taliban vingers waarop verkiezingsinkt zat te amputeren. De week voor de

⁶¹ International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09; Economist Intelligence Unit, 'Afghanistan Country Report', January 2010; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

⁶² Konrad Adenauer Stiftung: Afghanistan Parliamentary Bulletin April & May 2009.

⁶³ International Crisis Group: 'Afghanistan's election challenges', 24.06.09.

⁶⁴ Reuters, 21.07.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan: Human rights concerns in run-up to elections', 17.08.09.

verkiezingen was uiteindelijk de meest gewelddadige sinds 2001, met twee maal zoveel veiligheidsincidenten (654) als de week ervoor.⁶⁵

Direct na de verkiezingen claimden zowel Karzai als Abdullah de overwinning. Berichten over grootschalige fraude, onregelmatigheden en intimidatie bij de verkiezingen waren wijdverbreid. Na het bestuderen van 2800 klachten over een oneerlijk verkiezingsproces verklaarde de *Electoral Complaints Commission* (ECC) 1,2 miljoen van de 4,8 miljoen uitgebrachte stemmen ongeldig. Karzai haalde hierdoor niet de drempel van 50 procent van de stemmen, waardoor een tweede ronde tussen de twee grootste winnaars noodzakelijk werd. Een tweede ronde voor de presidentsverkiezingen werd gepland voor 7 november 2009. Op 1 november trok Abdullah zich terug uit de race, omdat voorafgaand aan de tweede ronde volgens hem niet voldoende maatregelen waren getroffen om grootschalige fraude te voorkomen. Hierop werd Karzai zonder tweede ronde uitgeroepen tot winnaar van de presidentsverkiezingen in Afghanistan.⁶⁶ Onduidelijkheid over de uitslag en het politieke spel dat hierop volgde, hadden een negatieve invloed op het functioneren van de overheid op zowel nationaal als subnationaal niveau.⁶⁷

Naar aanleiding van de gelijktijdig gehouden provinciale verkiezingen werden 418 leden voor de provinciale raden gekozen, onder wie 122 vrouwen. Twee zetels gereserveerd voor vrouwen bleven onvervuld, als gevolg van een tekort aan vrouwelijke kandidaten in de provincies Kandahar en Uruzgan.⁶⁸

Op 18 januari 2010 beëdigde Karzai 14 ministers wier nominaties door het parlement waren goedgekeurd, onder wie één vrouwelijke minister. Onder de benoemde ministers bevonden zich voorts een aantal personen die reeds een ministerspost vervulden en in wie de internationale gemeenschap haar vertrouwen had uitgesproken: Atmar (Binnenlandse Zaken), Abdul Rahim Wardak (Defensie), Faruq Wardak (Onderwijs), Rahimi (Landbouw) en Zakhilwal (Financiën). Voormalig Nationaal Veiligheidsadviseur Rassoul werd minister van Buitenlandse Zaken. Moqbel, die in 2008 aftrad als minister van Binnenlandse Zaken op

⁶⁵ Institute of War and Peace Reporting, 'Heratis sceptical about election', 09.07.09; International Crisis Group: 'Afghanistan's election challenges', 24.06.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09; International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

⁶⁶ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10 Washington Post, 28.08.09; New York Times, 31.08.09; New York Times 02.11.09; International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09; Economist Intelligence Unit, 'Afghanistan Country Report', January 2010; <http://www.iec.org.af/results/leadingCandidate.html> Geraadpleegd op 07.05.10.

⁶⁷ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09.

⁶⁸ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10.

beschuldiging van corruptie en incompetentie, werd benoemd als minister van drugsbestrijding, hetgeen door het parlement werd goedgekeurd. Het parlement keurde 27 ministersvoordrachten af. Aan het einde van de verslagperiode functioneerden op de overige ministeries ‘acting ministers’.⁶⁹ In juni 2010 nam Atmar ontslag als minister van Binnenlandse Zaken. Zijn opvolger was aan het einde van de verslagperiode nog niet bekend.⁷⁰

Verkiezingen voor de Wolesi Jirga, aanvankelijk voorzien voor mei 2010, zijn uitgesteld tot 18 september 2010. De kiescommissie verklaarde het uitstel door te wijzen op een gebrek aan fondsen, de onzekere veiligheidssituatie en logistieke uitdagingen.⁷¹ Het aanvankelijke plan om gelijktijdig met deze verkiezingen ook verkiezingen voor de districtsraden te houden, is losgelaten.

In februari 2010 vaardigde president Karzai tijdens het reces van het parlement een decreet uit dat hem in staat stelde om alle leden van de Election Complaint Commission (ECC), die toezicht moet houden op onregelmatigheden bij de komende parlementsverkiezingen, zelf aan te wijzen. Voorheen werden de vijf leden voorgedragen door de Afghan Independent Human Rights Commission (AIHRC), het Hooggerechtshof en de *Special Representative of the Secretary General* (SRSG) van de Verenigde Naties in Afghanistan. Mede na druk van de internationale gemeenschap stemde Karzai er mee in dat de SRSG voor de Wolesi Jirga verkiezingen twee leden mag benoemen in de ECC, van wie er tenminste één veto recht zal krijgen.⁷²

2.3 Afghaanse veiligheidsorganisaties

2.3.1 Afghan National Army

In Afghanistan bestaat geen dienstplicht. Formeel is dat vastgelegd in een presidentieel decreet uit 2002.

Net als in de vorige verslagperiode is het Afghaanse Nationale Leger (*Afghan National Army*, ANA) nog steeds in opbouw.⁷³ In februari 2010 bedroeg de omvang van het ANA ongeveer 104.000 manschappen. De inzetbaarheid en

⁶⁹ New York Times, 02.01.10; New York Times, 05.01.10; The Guardian, 10.01.10; Report of the Secretary General, ‘The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security’, 10.03.10; Global Insight, 21.05.10.

⁷⁰ New York Times, 07.06.10.

⁷¹ International Crisis Group: ‘Afghanistan’s election challenges’, 24.06.09; New York Times, 25.01.10.

⁷² The Guardian, 22.02.10; New York Times, 24.02.10; Report of the Secretary General, ‘The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security’, 10.03.10; Los Angeles Times, 14.03.10; New York Times, 17.04.10.

⁷³ Report of the Secretary General, ‘The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security’ 23.06.09; New York Times, 08.06.09.

zelfstandigheid van de Afghaanse troepen nemen gestaag toe, met name dankzij trainingsprogramma's die door de internationale gemeenschap worden aangeboden. Dankzij een salarisverhoging bij het ANA is het niet moeilijk om nieuwe soldaten te rekruteren.⁷⁴ Het versnelde tempo waarin Afghaanse militairen gedurende de verslagperiode werden getraind, teneinde de taken van buitenlandse troepen over te nemen, deed het niveau van het ANA echter geen goed. Ook kampt het snel groeiende ANA met een gebrek aan goed opgeleide (onder-) officieren.⁷⁵

Etniciteit speelt in toenemende mate een rol binnen het ANA. Veel officieren en onderofficieren zijn van Tadzjiekse afkomst, terwijl Hazara's en Oezbeken zijn ondervertegenwoordigd op de hogere rangen. Ook het ministerie van Defensie wordt gedomineerd door Tadzjiekken. In de zuidelijke provincies zijn verhoudingsgewijs meer Tadzjiekse officieren dan Pashtun-officieren, terwijl in het zuiden vooral Pashtuns wonen. Het leger is op de lagere rangen een redelijke afspiegeling van de etnische samenstelling van de Afghaanse bevolking.⁷⁶

In veel gebieden is het ANA het meest zichtbare bewijs van het officiële gezag. Hoewel met de professionalisering van het ANA voortgang wordt geboekt, zijn problemen uit het verleden, zoals desertie en afwezigheid zonder toestemming nog niet uitgebannen.⁷⁷

Er zijn geen berichten geweest over gedwongen rekrutering. Datzelfde geldt voor bestraffing na desertie.

2.3.2 Afghan National Police

De Afghaanse Nationale Politie (*Afghan National Police*, ANP) valt onder het ministerie van Binnenlandse Zaken.⁷⁸ Volgens officiële cijfers telt de ANP 75.000 man, maar schattingen in de praktijk zitten tussen 35.000 en 62.000, waarvan

⁷⁴ RAND Corporation: 'The long march, building an Afghan national army', 2009; International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09; Inter Press Service, 26.11.09.; Reuters, 03.03.10.

⁷⁵ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' 23.06.09; The Times, 13.10.09; New York Times, 06.11.09.

⁷⁶ RAND Corporation: 'The long march, building an Afghan national army', 2009; New York Times, 17.08.09; The Nation, 21.10.09; Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction, 'Quarterly report to the United States Congress', 30.10.09; Inter Press Service, 29.11.09; New York Times, 03.02.10; International Crisis Group: 'A force in fragments: Reconstituting the Afghan National Army', 12.05.10; de Volkskrant, 18.05.10.

⁷⁷ RAND Corporation: 'The long march, building an Afghan national army', 2009; International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09; Inter Press Service, 26.11.09.; Reuters, 03.03.10.

⁷⁸ De ANP is eigenlijk een verzamelnaam waaronder verscheidene politiemachten vallen, te weten: Afghan Uniformed Police (AUP, in feite het gros van de politiemensen), Afghan Border Police (ABP), Afghan National Civil Order Police (ANCOP) en de Counter Narcotics Police of Afghanistan (CNPA).

velen nauwelijks zijn getraind.⁷⁹ De ANP wordt gedomineerd door Tadzjiekken. Daarnaast zijn Pashtuns goed vertegenwoordigd in de ANP.

Door het grote veiligheidsrisico dat ANP agenten lopen en het lage salaris dat daar tegenover staat, is het moeilijk om agenten te rekruteren. In de praktijk vervullen ANP eenheden geregeld (para-)militaire taken. Het aantal ANP agenten dat tijdens militaire acties om het leven komt, is hoog. De zeer korte opleiding die aspirant agenten krijgen aangeboden dragen bij aan het gebrekkig functioneren van veel ANP agenten. Het verloop bij de ANP is hierdoor hoog.⁸⁰

Er werken naar schatting 600 vrouwelijke agenten bij de ANP.⁸¹ Gezien het grote veiligheidsrisico dat vrouwelijke agenten lopen als doelwit van aanslagen, is het niet eenvoudig vrouwen te rekruteren voor de ANP. Vrouwelijke agenten worden met name ingezet om vrouwen te fouilleren, bij huiszoekingen en in Family Response Units⁸². Zij doen vrijwel geen politiewerk op straat.⁸³

Binnen de ANP zijn meerdere machtsnetwerken actief. Tribale affiliaties kunnen bij benoemingen een rol spelen. Het komt geregeld voor dat een eenheid van de ANP is samengesteld uit personen die tot dezelfde stam behoren of als volgelingen van een bepaalde commandant beschouwd kunnen worden. In de praktijk kan dit ertoe leiden dat een ANP eenheid slechts en uitsluitend de belangen behartigt van een bepaalde groep of van een commandant.⁸⁴ Het is nog steeds mogelijk om een positie binnen de ANP te kopen, waarbij het gebruikelijk is het betaalde geld door middel van corruptie en afpersing terug te verdienen tijdens het uitoefenen van de functie.⁸⁵

Bij de ANP blijven corruptie, drugsgebruik en gebrek aan discipline en motivatie een probleem. Een lage alfabetiseringsgraad onder agenten bemoeilijkt een effectieve politieopleiding. Binnen de gelederen van de ANP bevinden zich personen die mensenrechtenschendingen op hun naam hebben, zich schuldig

⁷⁹ International Crisis Group: 'Afghanistan's election challenges', 24.06.09; The Guardian, 01.10.09; BBC, 04.11.09; AFP, 02.03.10; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10

⁸⁰ The Guardian, 01.10.09; Associated Press, 20.11.09; New York Times, 03.02.10; Reuters, 03.03.10; Newsweek, 19.03.10; The Independent, 28.03.10.

⁸¹ Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009.

⁸² Voor meer informatie over Family Response Units, zie paragraaf 3.4.4 Vrouwen.

⁸³ Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009; Associated Press, 26.12.09.

⁸⁴ UN General Assembly: 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10.

⁸⁵ New York Times, 09.04.09; UK Parliament: 'Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee', 24.08.09.

maken aan verkrachting, ontvoering, afpersing en/of banden hebben met de drugsmafia.⁸⁶

Zowel op centraal, provinciaal als op districtsniveau komt corruptie van ANP agenten en loyaliteit aan lokale facties voor. In voorkomende gevallen traden agenten niet op teneinde geweld te voorkomen of te beëindigen. Gedurende de verslagperiode werd een aantal incidenten gemeld waarbij agenten van de ANP schoten op leden van het ANA. Hierbij vielen ook burgerslachtoffers. Ook werden gevallen gemeld van verdachten die werden vrijgelaten nadat zij agenten hadden omgekocht. ANP agenten zouden bij zowel legale als illegale wachtposten mensen geld afhandig maken. Meldingen van ANP commandanten die buitensporig geweld gebruiken bij hun *checkpoint*, kwamen ook deze verslagperiode voor.⁸⁷

Infiltraties van opstandelingen in de ANP komen voor. Ook is er in sommige gevallen sprake van samenwerking tussen IAG en leden van de ANP. In september 2009 slaagde een agent er in om acht collega's te vergiftigen op een *checkpoint* in Kunduz, dat zij gezamenlijk bemanden.⁸⁸ In november 2009 werden in de provincie Helmand vijf Britse militairen gedood door een agent van de ANP. De agent zou banden hebben met de Taliban.⁸⁹ In februari 2010 zou een groep van ruim twintig agenten in Wardak zijn overgelopen naar de Taliban, met medeneming van hun wapens. Het niet betalen van salaris zou de reden zijn.⁹⁰

Het leeuwendeel van de aanvallen van OMF richtte zich op de ANP. De meeste agenten werden gedood in de provincies Kandahar, Helmand en Ghazni, maar ook in de provincies Farah, Uruzgan, Khost, Nimroz en Paktika werden veel agenten gedood. De meeste slachtoffers vallen door bermbommen. Voorts zijn agenten in afgelegen checkpoints vaak doelwit van moordaanslagen.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken maakte deze verslagperiode volgens een VN rapport serieus werk van corruptiebestrijding binnen de ANP. Ook was verbetering waarneembaar op het gebied van benoemingen op basis van merites.

⁸⁶ New York Times, 09.04.09; International Crisis Group: 'Afghanistan's election challenges', 24.06.09; New York Times, 08.06.09; Reuters, 09.07.09; Reuters, 12.07.09; Associated Press, 13.07.09; Economist Intelligence Unit, 'Country report Afghanistan', July 2009; UK Parliament: 'Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee', 24.08.09; BBC, 04.11.09; Global Insight, 05.11.09; International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09; Global Insight, 20.01.10; New York Times, 03.02.10; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10; The Independent, 28.03.10; Reuters, 19.05.10.

⁸⁷ Vrij Nederland, 23.05.09; New York Times, 08.06.09; Reuters, 09.07.09; Associated Press, 13.07.09; Global Insight, 05.11.09; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Newsweek, 19.03.10; The Independent, 28.03.10.

⁸⁸ New York Times, 13.09.09.

⁸⁹ Global Insight, 05.11.09. Associated Press, 20.11.09.

⁹⁰ New York Times, 19.02.10.

Volgens het ministerie van Binnenlandse Zaken werden gedurende de verslagperiode ruim honderd politieofficieren op non-actief gesteld. Tegen veel van hen loopt nog een onderzoek.⁹¹

De *Afghan National Civil Order Police* (ANCOP) valt onder de ANP. ANCOP is gedurende de verslagperiode uitgebreid. ANCOP geldt als multi-etnisch. Dit elitekorps treedt op bij ordeverstoringen en noodsituaties en vervult taken ter opvolging van militaire operaties. Ook worden agenten van de ANCOP ingezet in het kader van het Amerikaanse *Focused District Development* programma, waarbinnen zij lokale politie tijdens hun achtweekse training vervangen. De eenheden van ANCOP zijn relatief goed opgeleid en beter uitgerust dan agenten van de ANP. Ook krijgen zij een hoger salaris.⁹²

2.3.3 Veiligheidsdienst NDS

Het NDS (*National Directorate for Security*) is actief in elke provincie van Afghanistan en heeft de bevoegdheid om huiszoekingen te verrichten, personen te arresteren, te onderzoeken en te verhoren. Het NDS beschikt over eigen detentiecentra in Kaboel en in de provincies.

Het NDS opereert onder een rechtstreeks presidentieel mandaat, vastgelegd in de wet op de NDS, een Presidentieel decreet, dat niet openbaar is gemaakt.⁹³ De veiligheidsdienst NDS doet op grond van eigen procedures onderzoek inzake strafzaken van nationale veiligheidsaard zonder controle of toezicht van buitenaf. Na de onderzoeksfase van maximaal 33 dagen worden deze zaken overgeheveld naar een speciale afdeling voor nationale veiligheidszaken in het OM, indien tot vervolging wordt besloten. NDS gevangenen kunnen in de praktijk tot lang na het verstrijken van de formele termijn van 33 dagen in voorarrest verblijven.

Het NDS komt echter geregeld op zaken terug na het vonnis van een rechter met het verzoek tot heropening in het geval het NDS redenen ziet voor hernieuwde vervolging teneinde een nieuwe gerechtelijke uitspraak te ontlokken. In dergelijke gevallen kan het zijn dat een gevangene tijdelijk weer in hechtenis wordt genomen bij het NDS.

⁹¹ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' 23.06.09.

⁹² UN General Assembly: 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09; CSTC-A, 01.07.09; UK Parliament: 'Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee', 24.08.09; Newsweek, 19.03.10.

⁹³ 'Report of the High Commissioner for Human Rights on the situation of human rights in Afghanistan and on the achievements of technical assistance in the field of human rights', 16.01.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

Doordat verdachten in de praktijk geen getuigen of advocaten kunnen oproepen, bestaan bij mensenrechtenorganisaties zorgen over de rechten van personen die door het NDS zijn aangehouden. In de verslagperiode berichtten mensenrechtenorganisaties over NDS-medewerkers die zich schuldig zouden hebben gemaakt aan het willekeurig opsluiten en mishandeling van mensen.⁹⁴ Met name bij onaangekondigde bezoeken kunnen mensenrechtenorganisaties problemen ondervinden met betrekking tot toegang tot detentiecentra.⁹⁵ Dit geldt bijvoorbeeld voor de Afghaanse mensenrechtencommissie AIHRC. Het International Committee of the Red Cross (ICRC), de Afghaanse Rode Halve Maan en buitenlandse diplomaten hebben doorgaans wel toegang tot de detentiecentra van het NDS.

Het NDS wordt gedomineerd door Tadzjiek en is nauw gelieerd aan Jamiat-i-Islami de Shura-i-Nazar. Er zijn echter ook Pashtuns voor het NDS werkzaam, inclusief in de hogere rangen. Het NDS werd in de verslagperiode geleid door Amrullah Saleh (Tadzjiek).⁹⁶ In juni 2010 nam Saleh ontslag als hoofd van de NDS. Zijn opvolger was aan het einde van de verslagperiode nog niet bekend.⁹⁷

2.3.4 Burgermilities

Deze verslagperiode is op relatief kleine schaal een initiatief van de Afghaanse regering uit december 2008 voortgezet (in samenwerking met de Verenigde Staten), waarbij geselecteerde dorpingen verantwoordelijkheid krijgen voor bescherming tegen criminelen en OMF. Deze zogenaamde ‘community guards’, ook wel burgermilities of ‘Afghan Public Protection Force’ genaamd, werden ook bewapend. Wetshandhaving maakt geen onderdeel uit van hun takenpakket. De *community guards* vallen onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en werken onder districtshoofden van de ANP. Verdere formalisering van dit initiatief heeft nog niet plaatsgevonden. Tegenstanders van het plan vrezen dat nieuwe gewapende groepen het land verder zullen destabiliseren.⁹⁸

Er waren gedurende de verslagperiode ook diverse andere initiatieven te melden waarbij burgermilities door de Afghaanse en Amerikaanse autoriteiten werden gesteund en bevoorrad. Volgens het ‘Community Defense Initiative’ kunnen dorpingen die zelf de wapens opnemen tegen de Taliban, op logistieke steun

⁹⁴ UNHCR’s eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

⁹⁵ UNHCR’s eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Amnesty International, ‘Afghanistan. International Report 2009’, 28.05.09.

⁹⁶ New York Times, 17.08.09; The Nation, 21.10.09.

⁹⁷ New York Times, 07.06.10.

⁹⁸ Wahidullah Mohammad, ‘Can Afghanistan’s New “Guardian” Militia Restore Security in the Provinces?’, Terrorism Monitor, 09.07.09; The Economist, 08.04.09.

rekenen. Volgens de Verenigde Staten dienen deze groepen zich te beperken tot het beschermen van hun eigen dorp en het bemannen van *checkpoints*. Zo zouden gewapende groepen in Kunduz, die onder leiding stonden van etnische Oezbeekse commandanten, door de Afghaanse regering gesteund worden in hun strijd tegen de Taliban. Ook in de provincie Nangarhar zouden lokale gewapende groepen de wapens opnemen tegen de Taliban.⁹⁹ Over de verschillende initiatieven om burgermilities op de been te brengen in de strijd tegen IAG is nog veel onduidelijk.¹⁰⁰

2.4 Internationale militaire presentie

In december 2009 kondigde de Amerikaanse president Obama aan om versneld 30.000 militairen naar Afghanistan te sturen die ingezet zullen worden bij ISAF en *Operation Enduring Freedom*. Het aantal Amerikaanse militairen in Afghanistan komt hiermee op een kleine 100.000 – drie keer zoveel als toen Obama aantrad in januari 2009. De troepen zouden vooral ingezet worden om het verzet van de Taliban in Zuid-Afghanistan te breken en om de Afghaanse veiligheidsdiensten te trainen. Ook andere landen zegden gedurende de verslagperiode extra militairen voor Afghanistan toe. In deze nieuwe strategie voor Afghanistan zou de terugtrekking van de vanaf 2009 extra gestuurde Amerikaanse troepen aanvangen in 2011.¹⁰¹

ISAF

De *International Security Assistance Force* valt onder de NAVO-commandostructuur. ISAF bestond aan het einde van de verslagperiode uit ongeveer 89.480 militairen. In totaal leveren 44 landen een bijdrage aan ISAF. Het door de VN Veiligheidsraad gegeven mandaat voor ISAF wordt jaarlijks verlengd.¹⁰² De ISAF-missie is in vrijwel heel Afghanistan actief.¹⁰³

ISAF is opgericht met het doel de Afghaanse regering te assisteren bij de stabilisatie en handhaving van de veiligheid in Afghanistan.¹⁰⁴ De bescherming van individuele burgers die zich tot ISAF wenden, valt niet onder het ISAF mandaat. In voorkomende gevallen wordt individuele burgers door ISAF echter wel een helpende hand geboden.

⁹⁹ New York Times, 22.11.09.

¹⁰⁰ New York Times, 28.01.10; New York Times, 11.03.10.

¹⁰¹ Reuters, 21.07.09; Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan, January 2010'; BBC, 29.01.10.

¹⁰² Het ISAF mandaat is laatstelijk verlengd op 8 oktober 2009. Het mandaat loopt in ieder geval tot en met oktober 2010. Associated Press, 08.10.09.

¹⁰³ <http://www.isaf.nato.int/images/stories/File/Placemats/20100303procent20Placemat.pdf> geraadpleegd op 16.03.10.

¹⁰⁴ <http://www.isaf.nato.int/images/stories/File/Placemats/20100303procent20Placemat.pdf> geraadpleegd op 16.03.10.

Het mandaat van ISAF voor drugsbestrijding is begrensd en bevat geen bevoegdheid tot vernietiging van papavervelden. Wel omvat het mandaat het leveren van (veiligheids)assistentie aan de Afghaanse overheid bij het uitvoeren van haar antidrugsbeleid.¹⁰⁵

Gedurende de verslagperiode is het aantal ISAF militairen in Zuid-Afghanistan drastisch toegenomen. Op veiligheidsgebied leidde dit vooralsnog tot een gemengd beeld: een verbeterde veiligheidssituatie in een aantal gebieden, maar ook een groot aantal burgerslachtoffers.¹⁰⁶

Provincial Reconstruction Teams

In de provincies zijn de ISAF militairen actief in 26 *Provincial Reconstruction Teams* (PRT's).¹⁰⁷ De PRT's hebben tot taak de Afghaanse overheid te assisteren bij het vergroten van de veiligheid en stabiliteit in de provincies, om daarmee de Afghaanse centrale regering in staat te stellen haar gezag in de provincie te vergroten en wederopbouwactiviteiten van de regering of andere actoren te faciliteren.¹⁰⁸

Ten opzichte van de vorige verslagperiode is de commandostructuur van de onder ISAF vallende PRT's niet veranderd. In het noorden bevinden zich vijf PRT's (in Mazar-i-Sharif, Kunduz, Maimana, Pul-e-Khomri en Feyzabad), in het westen vier (in Herat, Farah, Qala-e-Naw en Chaghcharan), in het zuiden vier (in Kandahar, Lashkar Gah, Tarin Kowt en Qalat) en in het oosten dertien (Bagram, Bamiyan, Sharan, Ghazni, Gardez, Asadabad, Jalalabad, Pansjir, Mitharlam, Khost, Wardak, Logar en Nuristan).¹⁰⁹

OMF belemmeren het werk van PRT's. Afghaanse burgers die zijn verbonden aan een PRT liepen gedurende de verslagperiode een hoog risico om aangevallen te worden door OMF.¹¹⁰

Operation Enduring Freedom

Operation Enduring Freedom (OEF) is sinds oktober 2001 operationeel. Aan OEF nemen, naast de Verenigde Staten, diverse andere landen deel. Hoofddoel van de operatie is de strijd tegen het internationale terrorisme, niet alleen in Afghanistan maar ook elders. Bovendien verzorgen de Amerikaanse OEF-militairen trainingen

¹⁰⁵ http://www.nato.int/issues/afghanistan_stage3/index.html Geraadpleegd op 12.10.09.

¹⁰⁶ Zie verder paragraaf 2.6 Veiligheidssituatie .

¹⁰⁷ <http://www.nato.int/isaf/topics/prt/index.html> Geraadpleegd op 10.03.10.

¹⁰⁸ http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_8189.htm Geraadpleegd op 10.03.10.

¹⁰⁹ <http://www.nato.int/isaf/topics/prt/index.html> Geraadpleegd op 10.03.10.

¹¹⁰ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

voor de Afghaanse politie en ook het Afghaanse leger. De VS verlegden het zwaartepunt van hun operaties in Afghanistan in toenemende mate naar ISAF.¹¹¹

2.5 Machtsfactoren

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat de macht van de centrale overheid buiten Kaboel beperkt is. De centrale overheid is vertegenwoordigd in alle provinciehoofdsteden en in een aantal districtscentra van Afghanistan. Veel provincies kampen met gebrekkige belangstelling voor de regio vanuit de hoofdstad. Gouverneurs hebben hun eigen netwerk en eigen banden. De centrale overheid voorziet hen onvoldoende van financiële middelen, en heeft dientengevolge ook beperkt controle over hen.

In Afghanistan is sprake van een diffuse machtsverdeling, waarbij niets is wat het lijkt. Er bestaan vele parallelle machtstructuren die deels uit het verleden stammen, deels nieuw konden ontstaan door, danwel zich hebben aangepast aan het machtsvacuüm als gevolg van de zwakke of afwezigheid van autoriteiten. Er spelen voortdurend verschillende relaties en verhoudingen een rol, waardoor sprake is van een samenspel van formele en informele machthebbers, gecombineerd met criminele elementen en Taliban, wier belangen vaak dwars door elkaar lopen en soms met elkaar verbonden zijn.¹¹²

De vele gewapende groepen die in Afghanistan opereren, vallen onder de noemer *Illegal Armed Groups* (IAG). De definitie van een IAG is tamelijk breed. Hieronder vallen lokale commandanten en hun milities, milities van machtige personen¹¹³ en (drugs)criminelen. Ook *Opposing Militant Forces* (OMF), die er een ideologische agenda op nahouden en tegen de Afghaanse autoriteiten strijden, waaronder de Taliban en de Hezb-e-Islami Gulbuddin, vallen binnen de definitie van een IAG. Er is geen sprake van een coherente commando structuur, strategie of ideologie die alle OMF in Afghanistan bindt.¹¹⁴

Krijgsheren bevinden zich op de scheidslijn tussen formele en informele macht. Krijgsheren zijn meestal oud-Mujahedin die op lokaal niveau de dienst uitmaken en hun machtspositie deels op politieke relaties en deels op intimidatie en geweld

¹¹¹ Global Security, 01.07.09.

¹¹² US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10 UK Parliament: 'Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee', 24.08.09.

¹¹³ Machtige personen omringen zich in Afghanistan graag met een gewapende groep, die zorgt voor bescherming en tegelijkertijd status en macht geven. In de praktijk varieert de samenstelling van een dergelijke groep van een goed bewapend privéleger met een commandostructuur tot een krachteloze en slecht getrainde groep (soms oude mannen). Doorgaans staat een dergelijke militia geregistreerd als beveiligingsbedrijf.

¹¹⁴ UK Parliament: 'Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee', 24.08.09; Christian Science Monitor, 05.10.09.

baseren. Doorgaans voeren zij geen ideologische agenda. Sommige krijgsheren bekleden ook formele posities als minister of gouverneur. Samen met hun lokale commandanten (aanvoerders van gewapende groepen die onder het bevel van een krijgshoofd staan) drukken zij hun stempel op de (veiligheids)situatie in Afghanistan.¹¹⁵

Dikwijls spelen oude conflicten, vetes en bloedwraak¹¹⁶ een rol en vinden met enige regelmaat gewapende confrontaties tussen stammen van dezelfde of verschillende etniciteit plaats, waarbij gestreden wordt over bijvoorbeeld land of water. Veel instabiliteit is bijzonder lokaal. In Afghanistan zijn veel wapens in omloop, waardoor kleine conflicten snel kunnen escaleren.¹¹⁷

Op veel plaatsen kunnen opstandelingen zich verheugen in een zekere mate van steun van lokale gemeenschappen, opportunistische machthebbers en criminelen die baat hebben bij een zwak centraal gezag.

Niet alleen etniciteit en tribalisme spelen een rol in de complexe machtsbalans van Afghanistan, maar ook nepotisme. Politieke allianties worden gesloten op basis van etniciteit, religie, ideologie en/of opportunisme en zijn aan grote veranderingen onderhevig.¹¹⁸ Voorts kan een oude, niet vereffende rekening voor onvermoede animositeiten zorgen (bloedwraak)¹¹⁹, hetgeen het politieke landschap nog onoverzichtelijker maakt. Afghanistan kent een 'government of relationships'; benoemingen vinden plaats via relaties en voor loyaliteit van partijen moet betaald worden. De machtsbalans kan van maand tot maand en van district tot district verschillen. Ook binnen een district kan snel veel veranderen. De tijdelijke allianties die OMF en criminelen gedurende de verslagperiode bij gelegenheid aangingen, maakten de veiligheidssituatie in Afghanistan extra complex.¹²⁰

Een overzicht van personen die feitelijk de macht in handen hebben in de provincies, districten en de belangrijkste steden in Afghanistan is lastig te geven

¹¹⁵ The Independent, 11.05.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010.

¹¹⁶ Zie ook paragraaf 3.3.9 Buitengerechtelijke executies en moorden.

¹¹⁷ The Independent, 06.05.09; Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; International Crisis Group: 'Afghanistan's election challenges', 24.06.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

¹¹⁸ Global Insight, 18.08.09; New York Times, 09.08.09.

¹¹⁹ Zie verder paragraaf 3.3.9.

¹²⁰ Groene Amsterdammer, 14.08.09; Christian Science Monitor, 05.10.09; Institute of War and Peace Reporting, 21.01.10.

omdat de machtsverhoudingen dikwijls verschuiven, of per onderwerp verschillen. Enkele prominente lokale machthebbers zijn: Ismael Khan (delen van de provincie Herat), Atta Mohammad (grote delen van de provincie Balkh) Ustad Ata (Jowzjan provincie), Ustad Rabbani (delen van de provincie Badakhshan), Gul Agha Sherzai (provincie Nangarhar) en Ahmed Wali Karzai (de broer van president Karzai) in de provincie Kandahar.¹²¹

2.5.1 Taliban

Het hart van de Taliban beweging bevindt zich in Kandahar en Zabul en loopt via Ghazni naar het zuiden van Wardak. In deze gebieden genieten de Taliban de steun van belangrijke delen van de bevolking en de lokale elites (met name mullah's, maar ook grootgrondbezitters en stamleiders).

De Taliban zijn zeer los georganiseerd rondom het centrale gezag van Mullah Omar, waarbij lokale commandanten veel ruimte hebben naar eigen inzicht te opereren en zich aan te passen aan de lokale context. Mullah Omar zou zich ophouden in de omgeving van Quetta, Pakistan, en vertoont zich nauwelijks in het openbaar.¹²²

De aanhang van de Taliban is traditiegetrouw het grootste onder Pashtuns. Gedurende de verslagperiode slaagden de Taliban er evenwel in ook niet-Pashtuns zich bij hun beweging te laten aansluiten. Het gaat hierbij met name om Oezbeekse en in minder mate ook Turkmeense militanten in het noorden (met name de provincie Kunduz) die dezelfde ideologische agenda nastreven als de Taliban. Het Taliban leiderschap benoemt doorgaans lokale commandanten die behoren tot de dominante stam in een bepaald gebied. Sjiieten steunen de Taliban niet.¹²³

Doordat zich onder de nieuwe strijders veel plaatselijke bevolking en criminelen bevonden, die zich niet primair door een ideologische agenda gedreven weten, bleek het moeilijker voor het Taliban gezag om de eigen strijders te controleren, hetgeen onder meer bleek uit berovingen en willekeurige 'belastingen' die Taliban strijders passanten oplegden.

De Taliban hebben een effectief functionerende propagandamachine. Door te berichten over corruptie bij de Afgaanse autoriteiten, het ontbreken van

¹²¹ Deze lijst is niet uitputtend. Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009, The Washington Times, 22.09.09; New York Times, 28.10.09; New York Times, 30.03.10.

¹²² Newsweek, 03.08.09; Reuters, 25.09.09; Washington Post, 29.09.09; New York Times, 11.10.09; McClatchy, 14.10.09; Economist Intelligence Unit, 'Afghanistan Country Report', January 2010; New York Times, 19.02.10.

¹²³ Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; New York Times, 11.10.09.

basisvoorzieningen voor veel Afghanen, hun strijd tegen de ‘ongelovige’ buitenlandse troepen in Afghanistan en het hoge aantal burgerslachtoffers, hebben zij hun populariteit gedurende de verslagperiode getracht te vergroten. Ook zouden steeds meer Afghanen zich tot de Taliban wenden voor geschillenbeslechting en genoegdoening, teleurgesteld door de corruptie in het politie- en justitieapparaat. Een en ander neemt overigens niet weg dat slechts een kleine minderheid van de bevolking zich daadwerkelijk rekent tot het Taliban-kamp.¹²⁴

Een door mullah Omar uitgevaardigde gedragscode voor Taliban strijders zou bevelen om minder burgerslachtoffers te maken en de *hearts and minds* van de Afghaanse bevolking te winnen. Ook werden enkele notoire Taliban commandanten vervangen. Veel Taliban commandanten werken evenwel zeer autonoom, zodat vraagtekens geplaatst kunnen worden bij het draagvlak voor de nieuwe gedragscode. Ook het deze verslagperiode toegenomen aantal burgerslachtoffers door toedoen van de Taliban roept vragen op over de reikwijdte van deze gedragscode.¹²⁵

De Taliban maakten deze verslagperiode veelvuldig gebruik van zogenaamde nachtberichten (*shabnamah*) om bedreigingen te uiten aan het adres van Afghanen die met internationale troepen of de Afghaanse autoriteiten samenwerken. De handgeschreven of gedrukte pamfletten worden ’s nachts verspreid en kunnen aan één persoon gericht zijn of voor de hele bevolking bestemd zijn. In nachtberichten werden Afghaanse mannen onder meer opgeroepen om hun kinderen niet naar school te sturen, niet in de buurt van buitenlandse troepen te komen en geen hulp – zoals bijvoorbeeld zonnepanelen - van buitenlandse troepen te accepteren. Ook riepen sommige pamfletten op niet voor de politie, het leger of voor een ngo te werken. Nachtberichten zijn geen nieuw verschijnsel in Afghanistan, maar de dreiging die er vanuit gaat, is toegenomen doordat de berichten slim en gericht worden ingezet door de Taliban. Deze verslagperiode werden nachtberichten niet alleen op het platteland, maar ook in enkele grote steden, waaronder Kaboel, verspreid. Ook criminele organisaties zouden gebruik maken van nachtberichten uit naam van de Taliban om angst te

¹²⁴ Carnegie Endowment for International Peace: ‘The Taliban’s winning strategy in Afghanistan’, juni 2009; de Volkskrant, 07.07.09; Reuters, 12.07.09; UK Parliament: ‘Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee’, 24.08.09; New York Times, 13.09.09; Report of the Secretary General, ‘The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security’, 22.09.09; Associated Press, 22.09.09; Reuters, 25.09.09; New York Times, 24.09.09; New York Times, 12.10.09; McClatchy, 14.10.09; Associated Press, 17.11.09; Associated Press, 20.11.09; International Crisis Group, ‘Afghanistan: elections and the crisis of governance’, 25.11.09; Washington Post, 08.12.09; AFP, 27.01.10; Report of the Secretary General, ‘The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security’, 10.03.10.

¹²⁵ Carnegie Endowment for International Peace: ‘The Taliban’s winning strategy in Afghanistan’, juni 2009; New York Times, 21.01.10; Report of the Secretary General, ‘The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security’, 10.03.10; McClatchy, 14.03.10.

zaaien onder de bevolking, waardoor het moeilijk is de authenticiteit van een Taliban nachtbericht vast te stellen.¹²⁶

Het doel van de nachtberichten is niet het aankondigen van een aanslag, maar het intimideren van de bevolking om daarmee bepaald gedrag teweeg te brengen. Uit ervaring, ook onder het Talibanregime, weet de bevolking dat de nachtberichten serieus genomen moeten worden om represailles te voorkomen. Hoewel nachtberichten evenals aanslagen zelden te herleiden zijn naar de auteurs, zodat een verband moeilijk is vast te stellen, is het zeker niet onwaarschijnlijk dat een aanslag (mede) het gevolg kan zijn van het feit dat een persoon of groep personen niet het gewenste gedrag heeft vertoond.¹²⁷

Met behulp van ontvoeringen, moorden en nachtberichten slaagden Taliban er in gemeenschappen te terroriseren en hen te dwingen niet met de officiële autoriteiten of met internationale troepen mee te werken. Zo werden bij Taliban *checkpoints* voorbijgangers gecontroleerd op het bezit van US dollars. Ook werden mobiele telefoons van passanten onderzocht op contactgegevens in het Engels, hetgeen zou duiden op samenwerking met buitenlanders, en telefoonnummers van ministeries. Executies of ophanging van ‘collaborateurs’ dienden als afschrikwekkend voorbeeld.¹²⁸

De vooraanstaande Taliban commandant Baitullah Mehsud, die opereerde vanuit de Pakistaanse provincie Waziristan en veel aanslagen in Afghanistan op zijn naam heeft staan, kwam in augustus 2009 bij een raketaanval op zijn schuilplaats in Pakistan om het leven.¹²⁹ In februari 2010 werd Abdul Ghani Baradar, de tweede man bij de Taliban, gearresteerd in Pakistan. Baradar gold als uitvoerend commandant aan wie Mullah Omar veel zaken overliet. Als zijn opvolger zou Mullah Abdul Qayyum Zakir zijn benoemd.¹³⁰

2.5.2 Jalaluddin Haqqani

Jalaluddin Haqqani is een voormalige Talibanminister die met een gewelddadige militie opereert vanuit Waziristan in Pakistan. Zijn acties zijn gericht op het

¹²⁶ Christian Science Monitor, 16.04.09; UN General Assembly: ‘Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan’, 06.05.09; Reuters, 14.06.09; UNHCR’s eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; Sunday times, 13.12.09; US Department of State, ‘2009 Human Rights Report: Afghanistan’, 11.03.10.

¹²⁷ UN General Assembly: ‘Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan’, 06.05.09.

¹²⁸ Reuters, 05.05.09; The Independent, 06.05.09; UNHCR’s eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; Reuters, 03.08.09; Sunday Times, 13.12.09; New York Times, 01.01.10.

¹²⁹ New York Times, 08.08.09.

¹³⁰ New York Times, 16.02.10; New York Times, 19.02.10; New York Times, 24.03.10.

omverwerpen van de Afghaanse overheid en het vestigen van zijn macht in de provincies Khost, Paktia en Paktika. Het Haqqani netwerk zou onder de bevelstructuur van de Taliban opereren, maar de groep opereert bij gelegenheid ook onafhankelijk. Haqqani is inmiddels in de 70 en laat veel operationele zaken over aan zijn zoons, waaronder Sirajuddin Haqqani, die volgens bronnen radicaler is dan zijn vader. Hij zou banden hebben met Al Qa'ida. Gedurende de verslagperiode zou het netwerk van Haqqani zich hebben uitgebreid. Het Haqqani netwerk wordt verantwoordelijk gehouden voor diverse *high-profile* aanslagen, waaronder een aanslag op een CIA basis in de provincie Khost, waarbij zeven CIA medewerkers om het leven kwamen, in december 2009.¹³¹

2.5.3 Hezb-i-Islami

Hekmatyar en de Hezb-i-Islami militie die onder zijn aanvoering staat zijn naar schatting verantwoordelijk voor een kwart van het OMF-geweld in Afghanistan. De invloed van Hekmatyar nam gedurende de verslagperiode toe. Zijn basis ligt in het noorden en oosten (de provincies Nangarhar, Kunar, Kunduz, Badakhshan, Nuristan, Kapisa, Paktia, Wardak, Logar en Kaboel), maar zijn troepen zijn ook actief op veel andere plaatsen in Afghanistan, waaronder de provincies Kandahar, Helmand, Zabul, Ghor en Takhar. Hekmatyar heeft een goed netwerk, ook in het westen van Afghanistan. Op vele plaatsen in het land is Hekmatyar in staat mensen te activeren. Hij geldt als religieus fundamentalistisch maar pragmatisch. Hekmatyar zou zich schuil houden in Pakistan, ten noorden van Peshawar. Hekmatyar en Mullah Omar opereren doorgaans los van elkaar, maar volgens bronnen zouden zij bij gelegenheid informatie delen of samenwerken. Gedurende de verslagperiode heeft hij laten weten bereid te zijn tot onderhandeling op voorwaarde dat alle buitenlandse troepen Afghanistan verlaten. President Karzai zou hem deze verslagperiode een positie binnen de regering hebben aangeboden op voorwaarde dat hij de wapens zou neerleggen.¹³²

Er bestaat ook een geregistreerde politieke partij met de naam Hezb-i-Islami. Deze Hezb-i-Islami (factie Farooqi) presenteert zich als een zuiver politieke organisatie met conservatief-islamitische signatuur. Het is onduidelijk hoe sterk beide facties met elkaar zijn verbonden.¹³³ De huidige leider van Hezb-i-Islami (factie Farooqi)

¹³¹ Christian Science Monitor, 16.04.09; Christian Science Monitor, 01.06.09; New York Times, 24.08.09; Reuters, 25.09.09; Washington Post, 11.11.09; Wall Street Journal, 21.01.10.

¹³² Reuters, 09.04.09; Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; International Crisis Group: 'Afghanistan's election challenges', 24.06.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; CNN, 17.08.09; Sky News, 17.08.09; UK Parliament: 'Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee', 24.08.09; Reuters, 25.09.09; Reuters, 07.01.10; International Crisis Group, 17.01.10; Wall Street Journal, 21.01.10; Washington Post, 12.02.10; Reuters, 22.03.10; BBC, 23.03.10; Newsweek, 26.03.10.

¹³³ Economist Intelligence Unit, 'Country profile Afghanistan', 2008.

is Abdul Hadi Arghandiwal. In januari 2010 werd Arghandiwal benoemd tot minister van Economische Zaken.

2.5.4 Ontwapening, demobilisatie en re-integratie

Ontwapening geldt als één van de belangrijkste punten van het Bonn-akkoord. Het bestaande ontwapeningsprogramma heet officieel het *Afghanistan's New Beginnings Programme* (ANBP). Nadat in 2006 alle *Afghan Military Forces* (AMF) waren ontwapend en gedemobiliseerd, werd de aandacht gericht op de ontwapening van de vele *Illegal Armed Groups* (IAG) die in Afghanistan bestaan.¹³⁴ Hiervoor werd het *Disbandment of Illegal Armed Groups* (DIAG)-programma ontwikkeld.

Voortgang van het DIAG-programma verloopt moeizaam. Hoewel er zeker wapens worden ingeleverd, valt niet uit te sluiten dat betrokkenen vervolgens weer nieuwe, modernere wapens aanschaffen. Gouverneurs hadden de taak om de aanwezige IAG in hun provincie in kaart te brengen, met het oog op de presidentsverkiezingen van 2009, waar personen verbonden aan een IAG zich niet kandidaat voor mochten stellen. Hieraan werd niet door alle gouverneurs gehoor gegeven. Ook was er melding van een gouverneur die twee districten tijdens de inventarisatie over het hoofd zag. De uiteindelijke lijst met gescreende kandidaten geldt als incompleet. Ondertussen hebben veel commandanten hun IAG geregistreerd als beveiligingsbedrijf, waarmee deze IAG gelegaliseerd werden.¹³⁵

Gedurende de verslagperiode legde een beperkt aantal IAG de wapens neer, waarbij de voormalige strijders verzochten toegelaten te worden tot de ANP of tot het leger.¹³⁶

In januari 2010 werd tijdens een donorconferentie in Londen gesproken over een nieuw, breder verzoeningsplan dat strijders die de wapens neerleggen moet herintegreren in de samenleving en het pad moet effenen voor een dialoog met het leiderschap van de Taliban. Voorafgaand aan de conferentie haalde de VN Veiligheidsraad hiertoe vijf senior Taliban leiders van haar zwarte lijst.¹³⁷

¹³⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, december 2007.

¹³⁵ International Crisis Group: 'Afghanistan's election challenges', 24.06.09; UNDP Afghanistan, 'Disbandment of Illegal Armed Groups, Annual Project Report 2009'; Institute of War and Peace Reporting, 21.01.10.

¹³⁶ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09; New York Times, 18.01.10.

¹³⁷ New York Times, 18.01.10; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10.

2.6 Veiligheidssituatie

Gewelddadigheden in Afghanistan breidden zich gedurende de verslagperiode uit van het zuiden en oosten van Afghanistan naar provincies die tot voorheen als rustig bekend stonden, in zowel west-, noord-, noordoost- als centraal Afghanistan. Sommige regio's zijn stabielere dan andere, maar bomaanslagen en ontvoeringen kunnen overal in Afghanistan plaatsvinden. Tezamen bestrijken de IAG heel Afghanistan; er is geen plek waar zij niet voor problemen kunnen zorgen, al verschilt de kans met een IAG geconfronteerd te worden per regio. De meeste IAG bevinden zich in het zuiden, zuidoosten en het noordoosten van Afghanistan.¹³⁸

In Kaboel en de provinciehoofdsteden kwamen gedurende de verslagperiode een aantal bomaanslagen en zelfmoordaanvallen voor, waarbij veel burgerslachtoffers vielen. Buiten de bestuurlijke centra is sprake van een fluïde veiligheidssituatie, die dikwijls sterk wordt beïnvloed door krijgsheren, criminelen en/of de Taliban. In veel gebieden is straffeloosheid de norm. Omdat de Afghaanse overheid in veel districten of zelfs provincies zwak en weinig zichtbaar is, kunnen krijgsheren en IAG er vaak de dienst bepalen.

Hoewel gedurende de verslagperiode sommige districten tijdelijk onder controle stonden van de Taliban, zijn laatstgenoemden in het algemeen niet bij machte gebleken om administratieve centra voor lange tijd bezet te houden. Wel slaagden zij er in om lokale regeringsfunctionarissen in hun bewegingsvrijheid te beperken. De strategie van de Taliban was meer gericht op isolatie van officiële autoriteiten op lokaal niveau. Daarnaast werden lokale bestuurders (al dan niet via hun familieleden) bedreigd en waren tribale leiders, stamoudsten en politieagenten een voornaam doelwit van aanslagen. In het zo ontstane machtsvacuüm spanden Taliban zich in om een parallelle machtstructuur op te zetten, met eigen rechtspraak en het innen van 'belasting'. Deze zogenaamde schaduwregering was niet overal even sterk aanwezig.¹³⁹

¹³⁸ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009. Reuters, 15.07.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

¹³⁹ Reuters, 12.07.09; Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.09; Reuters, 25.09.09; de Volkskrant, 07.07.09; UK Parliament: 'Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee', 24.08.09; New York Times, 13.09.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09; Associated Press, 22.09.09; Reuters, 25.09.09; New York Times, 24.09.09; New York Times, 12.10.09; McClatchy, 14.10.09; Associated Press, 17.11.09; Associated Press, 20.11.09; Washington Post, 08.12.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09; AFP, 27.01.10; New York Times, 29.01.10; New York Times, 19.02.10.

2.6.1 Bescherming tegen geweld

De Afghaanse autoriteiten zijn nauwelijks tot niet in staat om de Afghaanse bevolking bescherming te bieden tegen geweld. Het rechtssysteem biedt in de praktijk geen garantie voor bescherming van individuen, terwijl meldingen van mishandeling en/of intimidatie door agenten van de ANP burgers weghouden van politiebureaus. Een individu is voor bescherming dan ook in de eerste plaats afhankelijk van zijn eigen netwerk en relaties. Voor veiligheid op individueel niveau is het niet alleen van belang wie de macht in handen heeft, maar ook hoe het individu zich tot de machthebber verhoudt, bijvoorbeeld op etnisch of politiek vlak. Hierdoor is het ook in gebieden die door de officiële autoriteiten worden gecontroleerd mogelijk dat een individu gevaar loopt.¹⁴⁰

2.6.2 Doelwitten

Het aantal aanslagen op politici en gezagsdragers is toegenomen. In 2009 werden wekelijks gemiddeld 10 vertegenwoordigers van lokale overheden, mullahs of stamoudsten aangevallen door OMF. In de provincie Kandahar werd aan het eind van de verslagperiode een toename gemeld van het aantal aanslagen op lagere overheidsfunctionarissen, die geen lijfwachten hebben. Ook het aantal aanslagen op buitenlandse en lokale hulpverleners is toegenomen, met name in gebieden waar OMF actief zijn. Ook waren er deze verslagperiode meldingen van aanslagen op voormalige IAG commandanten (en hun familieleden) die zich aan de zijde van de overheid hadden geschaard. Andere doelwitten van aanslagen waren, naast nationale en internationale militairen en politieagenten: maatschappelijk actieve vrouwen - onder wie parlementariërs -, scholen en leraren, dorpsoudsten, mensenrechtenactivisten, journalisten, hulpverleners, bouwvakkers en vrachtwagenchauffeurs. Ook familieleden van vooral politiemensen (en andere overheidsfunctionarissen) werden slachtoffer van moord en ontvoering. Tot slot moeten mensen die met Afghaanse autoriteiten samenwerken of buitenlandse troepen assisteren, vrezen voor represailles. Een aantal onthoofdingen en ophangingen van 'collaborateurs' door OMF zorgde voor een groot gevoel van onveiligheid onder de bevolking.¹⁴¹

¹⁴⁰ International Crisis Group, 'Afghanistan; what now for the refugees?', 31.08.09.

¹⁴¹ Quqnoos, 12.05.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' 23.06.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; UNAMA: 'Afghanistan – Mid year bulletin on protection of civilians in armed conflict, 2009', July 2009; Associated Press, 22.09.09; UNAMA, Human Rights, 'Afghanistan Annual Report on Protection of civilians in armed Conflict, 2009', January 2010; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; New York Times, 09.06.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10; Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

Het aantal complexe aanvallen op belangrijke doelen zoals militaire bases, buitenlanders en regeringsgebouwen nam toe.¹⁴² De zelfmoordaanslagen eisten veel slachtoffers.¹⁴³ Nieuw deze verslagperiode was het gebruik van magnetische bommen, die onder de auto van personen die met autoriteiten of buitenlandse troepen samenwerkten, werden geplaatst.¹⁴⁴

2.6.3 Burgerslachtoffers

Het aantal burgerslachtoffers lag hoger dan in de vorige verslagperiode.¹⁴⁵ De meeste burgerslachtoffers vielen bij zelfmoordaanslagen en bembommen in het zuiden, zuidoosten en oosten van Afghanistan.¹⁴⁶

OMF waren daarbij rechtstreeks verantwoordelijk voor het merendeel van de slachtoffers. De Taliban en andere OMF richtten zich daarbij vaak direct tegen de burgerbevolking. Het risico dat er bij een veiligheidsincident burgerslachtoffers vallen, werd vergroot doordat OMF zich onder de burgerbevolking verborgen en burgers in voorkomende gevallen als levend schild gebruikten.¹⁴⁷

Burgerslachtoffers door geallieerde zijde en/of de Afghaanse strijdkrachten waren vooral het gevolg van bombardementen en zogenaamde 'force-protection

¹⁴² Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' 22.09.09; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

¹⁴³ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09.

¹⁴⁴ UNAMA: 'Afghanistan – Mid year bulletin on protection of civilians in armed conflict, 2009', July 2009; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

¹⁴⁵ Volgens UNAMA vielen 2412 burgerslachtoffers in 2009, een stijging van 14 procent ten opzichte van 2008. 2009 was daarmee het dodelijkste jaar in Afghanistan sinds 2001; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

¹⁴⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; UNAMA: 'Afghanistan – Mid year bulletin on protection of civilians in armed conflict, 2009', July 2009; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' 28.12.09. UNAMA, Human Rights, 'Afghanistan Annual Report on Protection of civilians in armed Conflict, 2009', January 2010; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

¹⁴⁷ Reuters, 14.06.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' 23.06.09; UN General Assembly: 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09; UNAMA: 'Afghanistan – Mid year bulletin on protection of civilians in armed conflict, 2009', July 2009; Associated Press, 01.08.09; UNAMA, Human Rights, 'Afghanistan Annual Report on Protection of civilians in armed Conflict, 2009', January 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International Report 2010 – Afghanistan, 28.05.10; Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

incidents' waarbij militairen het vuur openden op personen die te dicht bij een konvooi of *checkpoint* kwamen en niet reageerden op waarschuwingen van de militairen.¹⁴⁸

De NAVO en internationale troepen hebben verder verscherpte instructies uitgevaardigd die het aantal burgerslachtoffers zoveel mogelijk moet beperken. Dit leek gedurende de verslagperiode vruchten af te werpen. Desalniettemin was het aantal burgerslachtoffers door toedoen van pro-regeringstroepen gedurende de verslagperiode nog aanzienlijk.¹⁴⁹

Afghanistan ligt bezaaid met landmijnen. Hierdoor vallen geregeld slachtoffers, vooral kinderen. Dankzij ontminningsprogramma's en voorlichting in dorpen over de gevaren van mijnen zou het aantal slachtoffers door oude landmijnen zijn afgenomen tot minder dan 42 per maand.¹⁵⁰ Naast mijnen die gedurende eerdere conflicten in Afghanistan zijn gelegd, plaatsen de Taliban nieuwe mijnen en explosieven, die bij ontploffing vaak veel slachtoffers maken onder toevallige passanten, te meer daar zij ook worden ingezet op drukbezochte plaatsen als markten en winkels. Het aantal incidenten met dergelijke explosieven nam sterk toe gedurende de verslagperiode.¹⁵¹ Mijnruimers zijn gedurende de verslagperiode doelwit geweest van OMF.¹⁵²

¹⁴⁸ UNAMA, 'Afghanistan: Mid Year Bulletin on Protection of Civilians in Armed Conflict', July 2009; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' 23.06.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' 22.09.09; Associated Press, 26.09.09.

¹⁴⁹ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' 23.06.09; UNAMA: 'Afghanistan – Mid year bulletin on protection of civilians in armed conflict, 2009', July 2009; Associated Press, 05.05.09; New York Times, 07.05.09; BBC, 18.06.09; BBC, 05.08.09; Associated Press, 26.09.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10; New York Times, 12.04.10.

¹⁵⁰ Global Insight, 02.02.10; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10.

¹⁵¹ UNAMA: 'Afghanistan – Mid year bulletin on protection of civilians in armed conflict, 2009', July 2009; Institute for War and Peace Reporting, 'Civilians killed and wounded by Taleban mines', 01.09.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09; UNAMA, Human Rights, 'Afghanistan Annual Report on Protection of civilians in armed Conflict, 2009', January 2010; Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

¹⁵² Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09.

2.6.4 Gedwongen rekrutering en ronseling

Er zijn geen berichten van gedwongen rekrutering door het ANA en de ANP.¹⁵³

Het komt voor dat mensen worden gedwongen de Taliban van voedsel en accommodatie te voorzien. Ook waren er gedurende de verslagperiode berichten dat Taliban mensen, waaronder in toenemende mate kinderen, gedwongen ronselden, al dan niet voor een enkele operatie.¹⁵⁴ Wat betreft ronseling en logistieke steun aan de Taliban, zit de Afghaanse bevolking vaak in een lastige positie: aan de ene kant de dwang om mee te werken met de Taliban, aan de andere kant het risico van arrestatie of beschieting door de Afghaanse autoriteiten en internationale troepenmacht op beschuldiging van samenwerking met de Taliban.¹⁵⁵

Het is niet bekend of lokale commandanten die loyaal zijn aan Dostum ook mensen ronselen.

Het is zeer moeilijk om bescherming te vinden tegen gedwongen ronseling door OMF. Wie weigert loopt het risico bedreigd of geïntimideerd te worden. In voorkomende gevallen is het mogelijk om gedwongen ronseling af te kopen of uit te stellen, eventueel met bemiddeling van een stamoudste. Het is niet bekend wat de positie is van personen die na ronseling gedeserteerd zijn.

2.6.5 Regionale verdeling veiligheidsincidenten

Door de slechte veiligheidssituatie is weinig betrouwbare informatie uit het veld beschikbaar. De veiligheidssituatie verandert bovendien te snel om een goed overzicht van gevaarlijke gebieden te geven en dat is in dit ambtsbericht dan ook niet geprobeerd. Wel wordt in deze paragraaf in algemene termen over de veiligheidssituatie in verschillende delen van Afghanistan geschreven.¹⁵⁶

In 2009 nam het aantal veiligheidsincidenten in Afghanistan toe ten opzichte van het jaar daarvoor. Volgens rapportages van de Secretaris Generaal van de VN kende het begin van de verslagperiode een stijging van 43 procent in het aantal maandelijkse geweldsincidenten ten opzichte van dezelfde periode in 2008. In het derde kwartaal van 2009 vonden gemiddeld 1244 geweldsincidenten per maand plaats, hetgeen een stijging van 65 procent inhield ten opzichte van dezelfde periode het jaar daarvoor. Januari 2010 telde 50 procent meer

¹⁵³ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

¹⁵⁴ Zie ook paragraaf 3.4.8 Minderjarigen.

¹⁵⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; Washington Post, 08.12.09. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

¹⁵⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

veiligheidsincidenten dan dezelfde maand in 2009. De eerste drie maanden van 2010 telde meer veiligheidsincidenten dan dezelfde periode in 2009. De grootste toename in het aantal veiligheidsincidenten had betrekking op het zuiden en het oosten van Afghanistan, met respectievelijk 50 procent en 100 procent meer veiligheidsincidenten dan in 2008. Deze toename van het aantal veiligheidsincidenten in het zuiden en oosten hield verband met een toename van de militaire operaties in deze gebieden.¹⁵⁷ Overigens wil een laag aantal geweldsincidenten niet per definitie zeggen dat de bevolking in het desbetreffende gebied niet te vrezen heeft voor Taliban of andere OMF. Het aantal veiligheidsincidenten neemt doorgaans af in gebieden waar de Taliban het voor het zeggen heeft.¹⁵⁸

Volgens een rapport van UNHCR zijn ten minste 170 van de 398 districten niet of vrijwel niet toegankelijk voor de Afghaanse autoriteiten. Gedurende de verslagperiode waren hele districten, waaronder grote (deels dunbevolkte) delen van het oosten, zuidoosten, zuiden en zuidwesten, alsmede grote delen van de centrale regio zeer moeilijk toegankelijk voor Afghaanse autoriteiten en hulpverleners.¹⁵⁹

Noord (Badakhshan, Takhar, Baghlan, Kunduz, Samangan, Balkh, Sar-i-Pul, Jowzjan, Faryab)

De invloed van de Taliban en Hezb-i-Islami (Hekmatyar) heeft zich gedurende de verslagperiode uitgebreid naar het voorheen stabiele noorden van Afghanistan. Vanaf september 2009 nam het aantal OMF gerelateerde veiligheidsincidenten in Noord-Afghanistan toe. Voorts had het noorden te kampen met criminelen, die bij gelegenheid samenwerken met de OMF, lokale commandanten die straffeloos hun omgeving naar hun hand zetten en met etnische spanningen die uitmondde in gevechten.

De Taliban presentie in het noorden nam toe wegens de toegenomen militaire druk in het zuiden van Afghanistan, alsmede wegens militaire offensieven in buurland Pakistan. Ook de verlegging van de ISAF bevoorradingslijn naar het noorden (de Tadjikistan-route) is debet aan een toename in het aantal OMF aanvallen in het noorden. Daarnaast zorgen etnische spanningen voor onrust.

¹⁵⁷ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Reuters, 05.08.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09.; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10; Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

¹⁵⁸ Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009.

¹⁵⁹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Associated Press, 22.09.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09.

De twee voornaamste gebieden waar deze OMF actief zijn, waren het noordoosten (de provincies Kunduz, Baghlan en Takhar) en een gebied in het noordwesten, dat delen van de provincies Badghis en Faryab bestrijkt. In deze gebieden kwam het tot zware gevechten met geallieerde troepen. Hierbij vielen minder burgerslachtoffers dan bij gevechten in het zuiden en oosten van Afghanistan het geval was.¹⁶⁰

In maart 2010 werden in de provincie Baghlan gevechten gemeld tussen Taliban en strijders van Hezb-i-Gulbeddin (Hekmatyar). Hierbij zouden ten minste zestig strijders en 19 burgers zijn omgekomen. Een meningsverschil over verdeling van belastingheffingen op producten van lokale boeren zou aan de twist ten grondslag hebben gelegen.

Zuid (Helmand, Kandahar, Uruzgan en Zabul)

De Taliban zijn een belangrijke machtsfactor in de provincies Helmand, Kandahar, Uruzgan en Zabul en hebben daarmee een grote invloed op het dagelijks leven van veel Afghanen in deze provincies. Buitenlandse en Afghaanse troepen hebben in het zuiden van Afghanistan gedurende de verslagperiode te maken gehad met zware, meestal assymetrische tegenstand van OMF¹⁶¹. De provincie Helmand telde het hoogste aantal aanslagen en een zeer sterke Taliban presentie. In februari 2010 vond rond het door Taliban gedomineerde plaatsje Marjah in Helmand een grootschalige militaire operatie plaats van internationale en Afghaanse legereenheden. Doel van de operatie is de plaats Marjah en omliggende districten onder controle van de Afghaanse autoriteiten en ISAF te krijgen. De Taliban gebruikt het gebied onder meer voor bevoorrading, de massaproductie van berrbommen en andere explosieven en de productie en handel in drugs. De invloed van de Taliban was ook na het offensief nog voelbaar in Marjah, onder meer middels de executie door Taliban van Afghanen die met de Afghaanse autoriteiten en ISAF hadden samengewerkt. Ook in de provincie Kandahar vonden veel geweldsincidenten plaats. Het aantal aanslagen op stamoudsten en overheidsvertegenwoordigers nam er toe. De provincie Zabul kent een vrijwel

¹⁶⁰ de Volkskrant, 27.05.09; Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; Institute of War and Peace Reporting, 23.07.09; Reuters, 21.07.09; AFP, 27.09.09; Christian Science Monitor, 11.09.09; Global Post, 21.09.09; Institute of War and Peace Reporting, 07.10.09; Institute of War and Peace Reporting, 12.10.09; McClatchy, 13.11.09; AFP, 17.11.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Washington Post, 19.03.10; BBC, 23.03.10; Newsweek, 26.03.10.

¹⁶¹ Assymetrische oorlog houdt in dat de zwakste partij in een gewapend conflict zich tegen de sterkste verzet met heel andere middelen en methoden dan waarop de laatste rekent en is toegerust, bijvoorbeeld met guerrilla-tactieken of aanslagen.

totale afwezigheid van overheidsvertegenwoordiging. De Taliban zijn er zeer actief.¹⁶²

Oost (Nuristan, Kunar, Laghman, Nangarhar, Logar, Paktia, Khost, Paktika)

Er hebben zich in het oosten van Afghanistan gedurende de verslagperiode veel geweldsincidenten voorgedaan tussen OMF en buitenlandse troepen en ANA eenheden. Taliban, Al Q'aida en vooral Hezb-i-Islami (HIG) zijn actief in de oostelijke provincies. Aan het einde van de verslagperiode was sprake van een toename van veiligheidsincidenten gerelateerd aan rivaliteit tussen lokale machthebbers.¹⁶³

West (Badghis, Herat, Ghor, Farah en Nimroz)

Het aantal veiligheidsincidenten is in West-Afghanistan toegenomen gedurende de verslagperiode. De veiligheidssituatie werd met name negatief beïnvloed door de goede samenwerking tussen OMF en goed georganiseerde (drugs)criminelen. De Taliban konden rekenen op steun van gefrustreerde Pashtuns, die in West-Afghanistan een minderheid vormen.¹⁶⁴ In delen van de driehoek Badghis, Ghor en Herat konden de Taliban zich vrij en ongehinderd bewegen.¹⁶⁵

Gholam Yahya Akbari,¹⁶⁶ een voormalige burgemeester van Herat die zich ontwikkelde tot een beruchte OMF commandant, was ook deze verslagperiode actief in delen van het district Gozara in Herat. In oktober 2009 stierf hij tijdens een vuurgevecht met buitenlandse en Afgaanse troepen.¹⁶⁷

¹⁶² The Times, 07.05.09; Vrij Nederland, 23.05.09; Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; Associated Press, 14.06.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; New York Times, 02.07.09; New York Times, 03.07.09; Global Insight, 03.07.09; Reuters, 21.07.09; Economist Intelligence Unit, Afghanistan Country Report, July 2009. Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; New York Times, 25.02.10; Kamerbrief inzake Stand van zaken Afghanistan, 26.03.10; New York Times, 03.04.10; New York Times, 16.05.10; Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

¹⁶³ Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; Economist Intelligence Unit, Afghanistan Country Report, July 2009. UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Reuters, 21.07.09; New York Times, 22.07.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09; New York Times, 30.05.10; New York Times, 01.06.10.

¹⁶⁴ Bloomberg, 19.05.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

¹⁶⁵ Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; de Volkskrant, 05.06.09; Reuters, 14.06.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Quqnoos, 04.07.09; New York Times, 18.01.10.

¹⁶⁶ Gholam Yahya Akbari stond ook bekend onder de naam Ghulam Mahya.

¹⁶⁷ Institute of War & Peace Reporting, 12.10.09.

Centraal (Parwan, Wardak, Pansjir, Logar, Kapisa, Bamyan, Daikundi, Ghazni, Kaboel)

OMF slaagden er deze periode in hun activiteiten in de rond Kaboel gelegen provincies Kapisa en Logar uit te breiden. Zo hadden OMF een sterke aanwezigheid in de Pashtun gemeenschappen in het etnisch gemengde Kapisa. In de provincies Ghazni en Wardak domineerden zij alleen in die delen waar geen Hazara's wonen. In de provincies Parwan en Pansjir is het overwegend rustig gebleven gedurende de verslagperiode. Ook in de overwegend door Hazara's bevolkte provincies Bamyan en Daikundi bleef het over het algemeen rustig.¹⁶⁸

Hoofdstad Kaboel

De veiligheids situatie in de hoofdstad Kaboel is gedurende de verslagperiode verslechterd. Na een half jaar zonder zelfmoordaanslagen, werd Kaboel in de tweede helft van de verslagperiode opgeschrikt door een aantal goed georkestreerde aanslagen, onder ander op enkele ministeries en op een pension voor VN-medewerkers. Ook kwamen er weer raketaanvallen voor in de hoofdstad. Met het plaatsen van bermbommen slaagden OMF er in om het verkeer op toevalswegen tot de stad te verstoren.

OMF en criminele bendes zijn nog altijd in de hoofdstad actief, met name op en langs de wegen die de stad in leiden. Inwoners van de hoofdstad lopen het risico slachtoffer te worden van ontvoeringen (meestal voor losgeld) en zelfmoordaanslagen die veelal gericht zijn tegen Afghaanse veiligheidsdiensten, Afghaanse overheidsinstellingen en ambtenaren, politici, buitenlandse militairen en civiele buitenlanders.¹⁶⁹

¹⁶⁸ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; Asian Times, 18.09.09.

¹⁶⁹ New York Times, 16.08.09; The Independent, 18.08.09; Reuters, 04.09.09; IRIN, 09.09.09; New York Times, 09.10.09; Refugee documentation Centre (Ireland), 'Reports about the current security situation in Kabul', 22.10.09; New York Times, 29.10.09; New York Times, 06.11.09; AFP, 21.11.09; New York Times, 16.12.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09; The Guardian, 18.01.10; New York Times, 18.01.10; New York Times, 26.02.10; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; McClatchy, 18.05.10.

3 Mensenrechten

3.1 Juridische context

3.1.1 Verdragen en protocollen

Afghanistan is onder meer partij bij het Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide (sinds 1956), het Internationaal Verdrag inzake de politieke rechten van vrouwen (sinds 1966), het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (sinds 1983), het Internationaal verdrag inzake de economische, sociale en culturele rechten (sinds 1983), het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (sinds 1983), het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing (sinds 1987), het Verdrag inzake de rechten van het kind (sinds 1994), het Verdrag inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van anti-personeelsmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens (het Ottawa-verdrag, sinds 2002), het Statuut van Rome, waarbij het Internationaal Strafhof (ICC) is opgericht, het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen (sinds 2003) en het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen van 1951 en het bijbehorende Protocol van 1967 (sinds 2005).

Daarnaast is Afghanistan ook partij bij de vier Geneefse conventies van 1949 ter bescherming van slachtoffers van gewapende conflicten. In juni 2009 is Afghanistan toegetreten tot de additionele protocollen van de Geneefse conventies, waarin de bescherming van slachtoffers bij internationale gewapende conflicten (Protocol I) en binnenlandse gewapende conflicten (Protocol II) zijn vastgelegd. De protocollen zijn nog niet in werking getreden in Afghanistan.

In artikel 7 van de grondwet staat dat Afghanistan zich dient te houden aan de internationale verdragen waarbij het partij is. In de praktijk zijn de Afghaanse autoriteiten slecht in staat om toe te zien op bescherming en naleving van de mensenrechten.¹⁷⁰

3.1.2 Nationale wetgeving

De grondwet van 2004

Op 4 januari 2004 heeft de Loya Jirga een nieuwe grondwet voor Afghanistan aanvaard. De nieuwe grondwet is na ondertekening door president Karzai met onmiddellijke ingang in werking getreden ter vervanging van de tot dan toe

¹⁷⁰ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

geldende grondwet van 1964. In de nieuwe grondwet zijn belangrijke compromissen opgenomen over gevoelige kwesties.

Een belangrijk punt van discussie betrof de positie van de islam. In de grondwet is namelijk de zinsnede opgenomen ‘geen enkele wet kan tegengesteld zijn aan de heilige religie van de islam en het geloof en bepalingen van de islam’ (artikel 3) en dat indien de grondwet noch een andere wet voorziet in regels met betrekking tot een bepaalde zaak, rechters moeten oordelen in lijn met de ‘Hanafi jurisprudentie’¹⁷¹ (artikel 130).¹⁷² Deze bepaling lijkt ruimte te bieden voor het ontlopen van verplichtingen met betrekking tot vrijheden genoemd in internationale mensenrechtenverdragen. Er bestaat geen eenduidige jurisprudentie over hoe onder meer de artikelen 2 (vrijheid van godsdienst binnen de marges van de wet), 7 (onderschrijving van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en van andere internationale verdragen) en 130 (de verwijzing naar Hanafi-jurisprudentie indien de grondwet geen uitkomst biedt) zich tot elkaar verhouden.¹⁷³ Tijdens de Constitutionele Loya Jirga (CLJ) werd evenwel duidelijk bevestigd dat een meerderheid van de afgevaardigden een gematigde vorm van de islam voorstond in plaats van meer conservatieve vormen.

Het Hooggerechtshof is bij amendement geautoriseerd tot het ‘toetsen van wetten, wetgevende decreten, internationale verdragen en internationale conventies aan de grondwet en het interpreteren hiervan in overeenstemming met de wet’. In de praktijk is echter niet duidelijk wie een doorslaggevend oordeel kan vellen. Dit biedt in de praktijk ruimte voor meningsverschillen tussen de wetgevende en de uitvoerende macht met als gevolg dat implementatie van wetten vertraagd of betwist kan worden.¹⁷⁴

Huidige wetgeving in Afghanistan

De huidige wetgeving in Afghanistan is gebaseerd op drie rechtsbronnen: het seculiere recht, de sharia en het gewoonterecht.

De basis van het huidige rechtstelsel wordt gevormd door de nieuwe grondwet. Daarnaast gelden bestaande wetten en regels, voor zover zij niet in strijd zijn met het Akkoord van Bonn, internationale verdragen waarbij Afghanistan partij is of de nieuwe grondwet.

¹⁷¹ Het hanafisme is binnen de soennitische islam één van de vier scholen (madhhabs) voor wat betreft de interpretatie van de godsdienstige wet, de fiqh. Imam Abu Hanifa staat aan de basis van deze stroming.

¹⁷² UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

¹⁷³ Het zij opgemerkt dat artikel 149 van de grondwet amenderingen uitsluit van wetsartikelen die de grondbeginselen van de islam verwoorden.

¹⁷⁴ Zie bijvoorbeeld de discussie over het al dan niet in werking treden van Amnestiewet in paragraaf 3.2.2 Transitional Justice en de Mediawet, in paragraaf 3.3.1 Vrijheid van meningsuiting.

In Afghanistan is nog altijd het burgerlijk wetboek uit 1977 van kracht, waarin ook familierecht wordt behandeld.

In de verslagperiode hebben geen wijzigingen in het nu geldende wetboek van strafrecht (daterend van 1976) plaatsgevonden. De huwelijkswetgeving uit 1971 is afgeschaft. Huwelijksgerelateerde zaken vallen thans onder artikel 60-336 van het burgerlijk wetboek.

Rechtspraak gebaseerd op de sharia is wijdverbreid in Afghanistan. In veel rurale delen van Afghanistan is seculiere wetgeving zelfs niet of nauwelijks bekend en wordt in eerste instantie naar de sharia gekeken bij juridische geschillen. De interpretatie van de sharia kent grote verschillen per gebied.¹⁷⁵

In de delen van Afghanistan waar overwegend Pashtuns wonen, wordt zowel op het platteland als in de steden recht gesproken volgens de Pashtun-traditie, de ‘Pashtunwali’. Conflicten worden beslecht in raden van ouderen en tribale hoofden die *jirga*'s worden genoemd en niet in formele rechtbanken. Ook niet-Pashtuns kennen informele conflictbeslechtingmechanismen, *shura*'s genaamd. Ook bij zware misdrijven wordt in voorkomende gevallen volgens deze systemen recht gesproken, waarbij meestal niet wordt voldaan aan internationale normen en standaarden en vrouwen nauwelijks inspraak hebben.¹⁷⁶

Volgens Afghaanse wetgeving zijn shura-uitspraken niet geldig, indien ze in strijd zijn met de grondwet, sharia of mensenrechten. In de praktijk komt weinig terecht van de implementatie van deze bepaling.

In februari 2002 is door de toenmalige interim-regering decreet nummer 66 uitgevaardigd waarin werd verklaard dat alle voorgaande wetgeving die in strijd was met de grondwet van 1964 of met de internationale verdragen waar Afghanistan partij bij is, nietig werd verklaard. Hiermee zijn ook de meeste van de door de Taliban uitgevaardigde decreten komen te vervallen.

3.2 Toezicht

In Afghanistan aanwezige (internationale) mensenrechtenorganisaties leveren een bijdrage aan het toezicht op de naleving van de mensenrechten in het land. Hun aantal groeit gestaag. Afghaanse ngo's ontplooiën activiteiten in Afghanistan op zeer uiteenlopende terreinen.¹⁷⁷

¹⁷⁵ US Department of State, ‘2009 Human Rights Report: Afghanistan’, 11.03.10.

¹⁷⁶ UK Parliament: ‘Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee’, 24.08.09; New York Times, 29.01.10.

¹⁷⁷ US Department of State, ‘2009 Human Rights Report: Afghanistan’, 11.03.10.

Ten gevolge van de slechte veiligheidssituatie waren ngo's op veel plaatsen niet in staat hun werk te doen. Hulpverleners werden gericht aangevallen door OMF.¹⁷⁸

3.2.1 Mensenrechtencommissie AIHRC

De Afghaanse mensenrechtencommissie AIHRC (*Afghan Independent Human Rights Commission*) is in juni 2002 geïnstalleerd en heeft naast het hoofdkantoor in Kaboel nog acht regionale kantoren en zes provinciale kantoren in Afghanistan. De AIHRC werkt nauw samen met UNAMA, waarbij mensenrechtenschendingen worden geïdentificeerd en onderzocht. De AIHRC bestaat uit negen commissarissen, waaronder enkele vrouwen, en wordt voorgezeten door voormalig minister van Vrouwenzaken dr. Sima Samar.¹⁷⁹ De bestuursleden van de AIHRC worden aangewezen door de president.

Het presidentiële decreet op basis waarvan de AIHRC is geïnstalleerd, bevatte een stevig mandaat voor de bescherming van de mensenrechten in Afghanistan. De commissie werd onder meer belast met het opstellen van een nationaal actieplan voor *transitional justice* en het onderzoek naar misstanden uit het verleden. Daarnaast moet de commissie erop toezien dat nationale wetgeving consistent is met de verplichtingen die voortvloeien uit de internationale mensenrechtenverdragen waarbij Afghanistan partij is.¹⁸⁰

Ook werd de commissie belast met advisering over de naleving van de mensenrechtenverdragen.¹⁸¹ De commissie is geautoriseerd onderzoeken te initiëren in zowel individuele gevallen als in 'algemene situaties' waarbij de mensenrechten in het geding zijn. De commissie heeft daarbij de beschikking over procesrechtelijke instrumenten, zoals de mogelijkheid tot het oproepen en horen van getuigen. Via een aantal verschillende themagerichte onderdelen wordt uitvoering gegeven aan het mandaat van de AIHRC.¹⁸²

Op provinciaal niveau kunnen mensen met hun klachten terecht bij de regionale centra van AIHRC. Veel klachten konden door de AIHRC uiteindelijk niet

¹⁷⁸ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

¹⁷⁹ http://www.aihrc.org.af/english/Eng_pages/X_pages/about_us.htm Geraadpleegd op 29.01.10. AIHRC, 'Annual report January 1 – December 31, 2009'.

¹⁸⁰ Zie paragraaf 3.1.1.

¹⁸¹ Zie Presidential Decree No. 16 on Enforcement of the Law on Structure, Duties and Mandate of the Afghanistan Independent Human Rights Commission, 22/2/1384 (12.05.05) http://www.aihrc.org.af/law_of_aihrc.pdf Geraadpleegd op 29.01.10.

¹⁸² De Transition Justice Unit, de Monitoring and Investigation Unit, de Human Rights Education Unit, de Women's Rights Unit, de Child Rights Unit, de Persons with Disability Unit, alsmede een Special Investigation Team. AIHRC, 'Annual report January 1 – December 31, 2009'.

onderzocht worden vanwege de onveilige situatie en de betrokkenheid van lokale machthebbers¹⁸³

Leden van de AIHRC werden gedurende de verslagperiode geïntimideerd en onder druk gezet door zowel lokale machthebbers en krijgsheren als door vertegenwoordigers van de autoriteiten, tot op het hoogste niveau. In de praktijk dwingt dit de AIHRC om voorzichtig te opereren en minder politiek gevoelige uitspraken te doen.¹⁸⁴

3.2.2 Transitional Justice

De vraag hoe om te gaan met mensenrechtenschendingen die zijn begaan sinds 1978 is een delicate kwestie. De situatie in Afghanistan is op dit gebied complex, gezien de lange periode waarin door verschillende regimes en oppositiegroepen ernstige en systematische mensenrechtenschendingen zijn gepleegd.

De Afghaanse regering ondernam gedurende de verslagperiode weinig om het transitional justice proces te ondersteunen.¹⁸⁵

Nog steeds maken personen met banden met IAG, notoire mensenrechtenschenders en lokale machthebbers onderdeel uit van de overheid of hebben invloed op diezelfde overheid. Daarnaast maken mensen binnen de overheid misbruik van hun macht en is er sprake van straffeloosheid, hetgeen het vertrouwen van de bevolking in het transitional justice proces ondermijnt.¹⁸⁶ Mensenrechtenactivisten die voor vervolging van misdrijven tegen de mensheid pleitten, kwamen gedurende de verslagperiode meer alleen te staan. Personen die mensenrechtenschendingen uit de periode 1992-1996 aan de kaak wilden stellen, werden gecensureerd, bedreigd of mishandeld.¹⁸⁷

Als belangrijkste obstakel voor het verzoeningsproces wordt gezien dat veel van de verantwoordelijken voor mensenrechtenschendingen en/of oorlogsmisdaden in het verleden, thans prominente posities in de Afghaanse politiek bekleden en intensief betrokken zijn (geweest) bij de politieke transformatie die na de val van

¹⁸³ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09.

¹⁸⁴ Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010.

¹⁸⁵ Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

¹⁸⁶ UN General Assembly: 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; International Center for Transitional Justice, 'Transitional Justice in the context of ongoing conflict: the case of Afghanistan', September 2009; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

¹⁸⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; International Center for Transitional Justice, 'Transitional Justice in the context of ongoing conflict: the case of Afghanistan', September 2009.

het Talibanbewind is ingezet. Rapporten van Human Rights Watch ('Blood-Stained Hands') en van het Afghan Justice Project ('Casting Shadows: War Crimes and Crimes against Humanity') hebben hiervoor duidelijke aanwijzingen geleverd.¹⁸⁸ In dit verband leidde Karzai's benoeming van Mohammad Qasim Fahim als zijn kandidaat voor het vice-presidentschap tot veel protest van mensenrechtenactivisten en de internationale gemeenschap. Ook de uitnodiging van Karzai aan de in ballingschap verblijvende generaal Dostum om terug te keren naar Kaboel ten tijde van de verkiezingscampagne, werd door velen gezien als schadelijk voor een verzoeningsproces. Beide heren werden prominent genoemd in het Human Rights Watch rapport uit 2005.¹⁸⁹

Er is gedurende de verslagperiode geen voortgang geboekt met het *Actionplan on Peace, Reconciliation and Justice*.¹⁹⁰ Volgens waarnemers zou het Actieplan een zachte dood zijn gestorven.¹⁹¹

*Amnestiewet*¹⁹²

Op 10 maart 2007 nam het parlement de '*National Assembly Resolution regarding Reconciliation and General Amnesty*' aan, die veel stof deed opwaaien onder mensenrechtenactivisten en binnen de internationale gemeenschap. Deze zogenaamde amnestiewet pleitte de partijen die elkaar reeds decennia hadden bevochten vrij, terwijl zij op zeer grote schaal mensenrechten hadden geschonden.

De internationale gemeenschap verkeerde deze verslagperiode lange tijd in de veronderstelling dat de amnestiewet niet in werking was getreden, aangezien deze nog niet door president Karzai zou zijn ondertekend en nog niet in de Staatscourant was gepubliceerd. Eind 2009 bleek dat de wet in aangepaste versie in 2008 toch is gepubliceerd en daarmee van kracht is geworden. Zowel de wijze van totstandkoming als de inhoud van de amnestiewet bieden reden tot zorg.¹⁹³

¹⁸⁸ Afghan Justice Project, 'Casting Shadows. War Crimes and Crimes against Humanity' (2005), Human Rights Watch, 'Blood Stained Hands' (2005), diverse prominenten uit de Afghaanse politiek hebben zich schuldig gemaakt aan mensenrechtenschendingen, zoals Dostum, Sayyaf en de nieuwe vice-president van Karzai, Fahim.

¹⁸⁹ New York Times, 27.08.09; The Independent, 18.11.09; International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10.

¹⁹⁰ Zie voor een beschrijving van het Actieplan het algemeen ambtsbericht Afghanistan van april 2009.

¹⁹¹ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09.

¹⁹² Zie voor een onofficiële vertaling van de amnestiewet <http://aan-afghanistan.com/index.asp?id=665>

¹⁹³ Amnesty International, 'Afghanistan must not grant impunity to war criminals', 09.02.10; Human Rights Watch, 'Afghanistan: Repeal amnesty law', 10.03.10; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10.

De afgeslankte wet telt 6 artikelen en benadrukt de moed van de strijders die zich in het verleden inspanden ten faveure van de islam en het vaderland en biedt alle politieke facties en vijandelijke strijders die partij waren bij het conflict (voor en na 2001) amnestie in het kader van een verzoeningsproces. Deelnemers aan dit proces zullen niet vervolgd worden. Ook strijders die pas na het verschijnen van de wet de wapens neerleggen, komen voor amnestie in aanmerking.

Artikel 4 van de wet stelt evenwel dat er geen automatische amnestie geldt voor ‘misdaden tegen de binnenlandse of buitenlandse veiligheid’ van Afghanistan, maar dat hierover onderhandeld kan worden als onderdeel van verzoening. Voorts behouden slachtoffers blijkens de wet het recht om schenders van mensenrechten op individuele basis aan te klagen. Teneinde het geweld in Afghanistan te beëindigen, stelt de amnestiewet tot slot voor een bijzondere commissie in het leven te roepen die het wantrouwen tussen de regering en de gewapende groeperingen moet wegnemen en het verzoeningsproces in banen moet leiden.¹⁹⁴

De amnestiewet geeft een duidelijk signaal af over de macht en invloed waarover mensenrechtenschenders nog steeds beschikken.

Amnestie Taliban

Het Takhim-E Solh/ *Strengthening Peace* re-integratieprogramma voor voormalige Talibanstrijders van lagere rang is wegens het uitblijven van successen en na berichten van financieel wanbeheer stopgezet.¹⁹⁵

De roep om onderhandelingen met de Taliban klonk aan het einde van de verslagperiode luider, ook vanuit de internationale gemeenschap. In januari 2010 maakte de regering Karzai een nieuw verzoeningsplan bekend dat de re-integratie van Taliban strijders in de Afgaanse maatschappij moet realiseren en leiders van de Taliban een politieke rol in Afghanistan te laten spelen, op voorwaarde dat zij de Afgaanse grondwet respecteren en geweld afzweren.¹⁹⁶

Begin juni 2010 vond in Kaboel een vredesjirga plaats waarbij Karzai een mandaat kreeg om vredesbesprekingen te voeren met Afgaanse gewapende opstandelingen.¹⁹⁷

¹⁹⁴ Human Rights Watch, ‘Afghanistan: Repeal amnesty law’, 10.03.10.

¹⁹⁵ Time Magazine, 18.09.09.

¹⁹⁶ Global Insight, 27.01.10; New York Times, 28.01.10.

¹⁹⁷ New York Times, 02.06.10; New York Times, 04.06.10; Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

3.3 Naleving en schendingen

De mensenrechtensituatie in Afghanistan is in de verslagperiode slecht gebleven. Door toename van het geweld, aanhoudende armoede, stagnatie bij institutionele hervormingen en de aanhoudende onmacht van de regering om de bevolking elementaire diensten, veiligheid en gerechtigheid te bieden, worden mensen in hun rechten geschonden. Straffeloosheid blijft een probleem en juridische hervormingen verlopen traag. Ook de met criminaliteit en corruptie omgeven drugseconomie draagt bij aan de onveiligheid en leidt tot mensenrechtenschendingen.¹⁹⁸

Mensenrechten worden in Afghanistan door verschillende partijen en om verschillende redenen geschonden. Het gaat om afrekeningen, wraakacties, (oude) vetes en vijandschappen, de uitschakeling van politieke rivalen, het zaaien van angst en intimidatie. Mensenrechtenschendingen, zoals afpersing, landroof, gedwongen verhuizingen, ontvoering, verkrachting en willekeurige arrestaties, vinden plaats in het hele land. Elke Afghaan kan zo het risico lopen door elke andere Afghaan te worden bedreigd, mishandeld of vermoord wegens ras, sekse, religie of gedrag, ongeacht tot welke bevolkingsgroep hij/zij behoort of waar in Afghanistan hij/zij zich ook bevindt.¹⁹⁹

Het is in de verslagperiode moeilijker geworden voor mensenrechtenorganisaties en ngo's om adequaat te functioneren. Er was sprake van afnemende politieke ruimte voor hun werk. Ngo's en mensenrechtenorganisaties zijn regelmatig het doelwit geweest van aanslagen.²⁰⁰

3.3.1 Vrijheid van meningsuiting

Alhoewel de regering officieel de vrijheid van meningsuiting en persvrijheid waarborgt en deze ook is neergelegd in de Afghaanse grondwet, zijn gedurende de verslagperiode meerdere gevallen bekend van kritische journalisten die van

¹⁹⁸ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; UN General Assembly: 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09; UNHCR's Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Afghan Asylum-Seekers. July 2009. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

¹⁹⁹ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; UN General Assembly: 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09; UNHCR's Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Afghan Asylum-Seekers. July 2009. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁰⁰ UNHCR's Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Afghan Asylum-Seekers. July 2009.

overheidswege geïntimideerd of gearresteerd werden.²⁰¹ Voorts werden journalisten, verspreid over het hele land, geconfronteerd met restricties die door religieuze leiders, militanten van Taliban en Hezb-i-Islami of door lokale machthebbers zijn opgelegd.²⁰² Met name journalisten die werkzaam zijn in het zuiden en oosten van het land lopen volgens Reporters Without Borders risico's. Dit heeft directe gevolgen voor de kwaliteit van de berichtgeving vanuit deze gebieden.²⁰³

Journalisten stonden onder toenemende druk en liepen ook deze verslagperiode het risico te worden geïntimideerd of te worden vermoord. Journalisten lopen overal in Afghanistan, inclusief Kaboel, Mazar-i-Sharif en Herat, risico indien zij criminelen, krijgsheren of autoriteiten onderzoeken of beschuldigen. Vrouwelijke journalisten lopen het grootste risico te worden bedreigd of mishandeld. Ook kunnen familieleden van journalisten bedreigd worden. Sommige gouverneurs of andere formele machtshebbers zijn intolerant ten aanzien van kritiek, waardoor journalisten het gevaar lopen op oneigenlijke gronden gearresteerd te worden en geregeld zelfcensuur toepassen.²⁰⁴

Het kwam voor dat journalisten werden gedwongen gunstig over een bepaald onderwerp te schrijven, zowel door Taliban, overheidsvertegenwoordigers als andere spelers. Journalisten lopen enerzijds het risico door autoriteiten te worden beschuldigd met OMF te collaboreren en anderzijds kunnen zij door OMF beschuldigd worden van samenwerking met de autoriteiten.²⁰⁵

Journalisten die kritiek uiten op de islam moeten van alle kanten vrezen voor de gevolgen hiervan.²⁰⁶ (Religieuze) autoriteiten maken in toenemende mate gebruik

²⁰¹ Amnesty International: 'Afghanistan journalists caught between the government and the Taleban', 12.08.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁰² UNHCR's Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Afghan Asylum-Seekers, July 2009; Amnesty International: 'Afghanistan journalists caught between the government and the Taleban', 12.08.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

²⁰³ Reporters Without Borders, 'Afghanistan, what gains for press freedom from Hamid Karzai's seven years as president?', maart 2009.

²⁰⁴ UNHCR's Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Afghan Asylum-Seekers, July 2009; Reporters Without Borders, 'Afghanistan, what gains for press freedom from Hamid Karzai's seven years as president?', maart 2009. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10

²⁰⁵ Amnesty International: 'Afghanistan journalists caught between the government and the Taleban', 12.08.09; AFP, 15.06.09; Reporters Without Borders, 'Afghanistan, what gains for press freedom from Hamid Karzai's seven years as president?', maart 2009; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁰⁶ UNHCR's Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Afghan Asylum-Seekers, July 2009 US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

van religieus conservatieve argumenten om onafhankelijke media de mond te snoeren.

In juli 2009 werd de mediawet²⁰⁷ in de Staatscourant gepubliceerd. In een voetnoot werd een voorbehoud gemaakt dat artikel 13 van de mediawet - dat de onafhankelijkheid van de staatsomroep RTA moet waarborgen en de benoeming van de directeur-generaal van de RTA afhankelijk maakt van de instemming van een tweederde meerderheid van het Lagerhuis – niet van kracht zal worden. Dit leidde tot nieuwe constitutionele verwarring en onrust, aangezien de mediawet door velen al als bekrachtigd werd beschouwd, nadat de mediawet in september 2008 door het parlement met een tweederde meerderheid werd aanvaard. Het publiceren van een geamendeerde wet waarbij onwelgevallige artikelen buiten beschouwing worden gelaten schept volgens critici een precedent dat het democratische proces in Afghanistan ondermijnt, aangezien wetten door de uitvoerende macht gemanipuleerd kunnen worden. De Afgaanse grondwet definieert niet wat de gang van zaken moet zijn in dergelijke situaties.²⁰⁸

Journalisten en ngo's hebben voorts bezorgd gereageerd op artikel 45, dat onderwerpen verbiedt die anti-islamitisch zijn of de reputatie van personen beschadigen. De wet geeft hiervan echter geen definitie en journalisten vrezen dat dit artikel gebruikt zal worden om hen monddood te maken. Ondanks deze tekortkomingen kan de mediawet beschouwd worden als een stap vooruit op het gebied van vrijheid van meningsuiting en de bescherming van journalisten.²⁰⁹

In september 2009 werd bekend dat president Karzai onder grote diplomatieke druk gratie heeft verleend aan journalist Perwiz Kambakhsh, die eerst ter dood en later tot twintig jaar gevangenisstraf was veroordeeld omdat hij een artikel van internet downloadde dat blasfemistisch zou zijn. Kambakhsh is asiel verleend in een niet nader genoemd land.²¹⁰

In februari 2010 vaardigde de NDS een verbod uit op het live verslaan van terroristische aanvallen, teneinde geen strategische informatie aan OMF te verstrekken. Dit verbod werd later, in overleg met mediaorganisaties, omgezet in een afspraak dat de pers geen rechtstreekse beelden uit zal zenden van

²⁰⁷ Zie voor een korte geschiedenis van de totstandkoming van de (concept)mediawet het Algemeen Ambtsbericht Afghanistan van april 2009.

²⁰⁸ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁰⁹ Reuters, 09.04.09; UNHCR's Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Afghan Asylum-Seekers. July 2009; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²¹⁰ Washington Post, 07.09.09; Institute of War and Peace Reporting, 07.09.09.

veiligheidstroepen betrokken bij tactische manoeuvres gedurende een lopend veiligheidsincident.²¹¹

3.3.2 Vrijheid van vereniging en vergadering

De *Law on Political Parties* is deze verslagperiode aangepast. Volgens de aangepaste *Law on Political Parties* is het elke Afghaan van 25 jaar of ouder toegestaan een politieke partij op te richten. Lidmaatschap van een politieke partij is toegestaan vanaf de leeftijd van 18 jaar. Leden van het hooggerechtshof, rechters, aanklagers, kaderleden en (onder)officieren van de Afghaanse strijdkrachten en de NDS, leden van de AIHRC, de *Independent Election Commission*, de *Civil Service Commission* en de *Independent Commission of Monitoring the Application of the Constitution*, is lidmaatschap van een politieke partij niet toegestaan zolang zij hun functie bekleden. Politieke partijen is niet toegestaan om doelen na te streven die tegen de islam en de Afghaanse grondwet indruisen. Voorts is het politieke partijen niet toegestaan aan te zetten tot etnisch, religieus of sectoraal geweld of dit zelf te gebruiken, zichtbare banden te hebben met gewapende groepen en financiering van buitenlandse actoren te ontvangen.²¹²

In de praktijk geldt dat er in Afghanistan ruimte is om een nieuwe politieke partij op te richten. Als daarbij (gepercipieerd) inbreuk wordt gepleegd op gevestigde belangen, kan echter geduchte tegenstand worden geboden.²¹³

Demonstraties zijn in Afghanistan toegestaan en vinden ook geregeld plaats.²¹⁴

De onzekere veiligheidssituatie in grote delen van Afghanistan alsmede het optreden van lokale machthebbers en veiligheidsdiensten beperkten de facto het recht op vergadering, met name buiten de hoofdstad.²¹⁵

3.3.3 Vrijheid van godsdienst en overtuiging

Volgens schattingen is 80 procent van de Afghanen soenniet en 19 procent sjiïet. Andere religies maken minder dan 1 procent van de bevolking uit.²¹⁶

Volgens de grondwet moeten zowel de president als de vicepresident moslim zijn. In de grondwet wordt de islam benoemd als staatsreligie en aangemerkt als de 'heilige religie', maar het praktiseren van andere religies is niet formeel verboden. In de Afghaanse praktijk is het echter moeilijk een ander geloof dan de islam

²¹¹ Reuters, 01.03.10; Global Insight, 02.03.10; New York Times, 02.03.10, Reuters, 13.03.10.

²¹² Afghanistan's Political Parties Law.

²¹³ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²¹⁴ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²¹⁵ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²¹⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

openlijk te belijden. Niet-moslims hadden te vrezen van hun omgeving. Intolerantie ten aanzien van niet-moslims en ten aanzien van moslims die niet streng genoeg in de leer zouden zijn, uitten zich in discriminatie, afpersing, bedreigingen en in voorkomende gevallen geweld, door medeburgers, geestelijken en OMF.²¹⁷

Personen die zich kritisch uitlaten over de islam lopen het risico gearresteerd te worden op beschuldiging van blasfemie, hetgeen onder sharia wetgeving een ter dood veroordeling tot gevolg kan hebben.²¹⁸

Het Afghaanse rechtssysteem zou bevooroordeeld zijn in zaken waarbij personen van blasfemie werden beschuldigd. Rechters willen niet als *soft* bestempeld worden in dergelijke zaken, advocaten zijn huiverig om van blasfemie verdachte personen te verdedigen.

Hindoes en sikhs

Er leven naar schatting 1100 hindoes en 4900 sikhs in Afghanistan. Tegenwoordig zijn er in Afghanistan twee *gurdwaras* (plaatsen waar sikhs hun erediensten houden) in Kaboel en zes hindoetempels verspreid over vier steden (Ghazni, Jalalabad, Kandahar en Khost). Het staat sikhs en hindoes in principe vrij hun geloof te belijden.²¹⁹

Echter, net als andere minderheden hebben hun gemeenschappen in Afghanistan te lijden onder discriminatie. Zij zijn slachtoffer van verschillende vormen van intimidatie op publieke plaatsen. Er waren gedurende de verslagperiode meldingen van hindoes die door burens werden mishandeld. Centrale en lokale autoriteiten zouden hindoes en sikhs in voorkomende gevallen discrimineren bij de toekenning van land en werk. Ook kwam het voor dat hindoe en sikh jongeren werd verhinderd zich in te schrijven op een school, of niet meer naar school gingen omdat zij door docenten en leerlingen gepest of mishandeld werden. De overheid deed niets om deze groep scholieren binnen de school te beschermen.²²⁰

²¹⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²¹⁸ US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²¹⁹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²²⁰ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

Hindoes en sikhs die zijn teruggekeerd vanuit India, hebben aangegeven dat zij niet in staat waren hun door anderen toegeëigende land terug te krijgen.²²¹ Vaak durfden zij ook geen juridische stappen te ondernemen uit angst voor represailles van de lokale commandanten die hun land bezet houden.²²²

Christenen

Het is onduidelijk hoeveel christenen er in Afghanistan leven. De schattingen lopen uiteen van 500 tot 8000. Het is niet bekend in hoeverre het personen betreft die sinds hun geboorte reeds christen waren. Er zijn geen christelijke scholen. De enige christelijke kerk in Afghanistan, die in Kaboel staat, is bedoeld voor leden van de internationale gemeenschap. Omdat ze anders het risico lopen in hun rechten te worden geschonden, komen Afgaanse christenen bijeen op geheime plaatsen. Omdat de christenen die er zijn hun geloof in het geheim belijden, is er weinig bekend over hun positie. De christenen die zich over hun geloof uitspreken, lopen in ieder geval het risico te worden geïntimideerd en bedreigd. Dit laatste geldt zowel voor christenen sinds geboorte als voor bekeerlingen.²²³

Bahai

Er zouden rond de 400 bahai in Afghanistan leven, waarvan het grootste deel (300) in Kaboel. De overige 100 leven verspreid over het land.²²⁴ In mei 2008 vaardigde het Hooggerechtshof een decreet uit waarin het bahai-geloof als een vorm van blasfemie werd bestempeld en haar aanhangers als ongelovigen. Dit leidde in de praktijk tot een aantal onduidelijkheden, bijvoorbeeld over de vraag of huwelijken tussen bahai vrouwen en moslim mannen nog wel geldig waren.²²⁵

Bekeerlingen

De grondwet biedt onvoldoende bescherming aan bekeerlingen en zij lopen ernstig risico in hun rechten te worden geschonden. Volgens de grondwet is het praktiseren van andere religies formeel niet verboden (artikel 2). Echter, volgens artikel 3 van de grondwet mag niet één wet strijdig zijn met de voorschriften van de islam. Onder het gewoonterecht en de sharia zijn blasfemie en afvalligheid niet geaccepteerd en beide kunnen leiden tot het opleggen van de doodstraf. Veel conservatieve rechters in Afghanistan volgen de Hanafi rechtspraak die de doodstraf voor bekeerde moslims voorschrijft. Ook komt het voor dat land en

²²¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Konrad Adenauer Stiftung: Afghanistan Parliamentary Bulletin April & May 2009.

²²² US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09.

²²³ US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; New York Times, 31.05.10.

²²⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09.

²²⁵ US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09.

bezittingen van bekeerlingen worden geconfiscieerd en dat hun huwelijk ongeldig wordt verklaard.²²⁶

Indien iemand zich bekeert, ervaart de familie van de bekeerling dit als een schande die ook op de familie afstraalt. Het risico bestaat dat de omgeving van een bekeerling zelf het recht in handen neemt. Ook de gemeenschap kan zich tegen een bekeerling keren. In eerste instantie zullen bekeerlingen onder druk worden gezet terug te komen op hun beslissing en berouw te tonen. Doorgaans krijgt een bekeerling drie dagen om tot inkeer te komen alvorens te worden gestraft. Indien een persoon volhardt in zijn nieuwe religie kan hij het slachtoffer worden van bedreiging, confiscatie van zijn bezittingen, gedwongen ontbinding van zijn huwelijk, intimidatie en in voorkomende gevallen fysieke mishandeling en levensbedreigende situaties. Afghanen die openlijk uitkomen voor hun bekering lopen grote risico's die in sommige gevallen levensbedreigende vormen kunnen aannemen. Het is dit laatste indachtig dan ook niet mogelijk een betrouwbare inschatting te maken van het aantal Afghanen dat zich van de islam heeft afgewend. Er zijn geen meldingen bekend van Afghanen die vanwege een bekering zijn veroordeeld.²²⁷

3.3.4 Bewegingsvrijheid en documenten

De wet op staatsburgerschap is in de verslagperiode niet aangepast. Deze wet is gepubliceerd tijdens het Taliban regime en wordt nog steeds gebruikt in Afghanistan. Een nieuwe wet op staatsburgerschap zou in de maak zijn. Niet bekend is wanneer deze nieuwe wet in werking zal treden.

Documenten

Corruptie bij het verkrijgen van civiele documenten (waaronder reis- en identiteitsdocumenten) is in Afghanistan wijdverbreid. Documenten kunnen in de praktijk op niet-reguliere wijze worden verkregen. Geboorteakten, overlijdensakten, huwelijksakten, identiteitskaarten, paspoorten, arrestatiebevelen en schooldiploma's zijn vrij eenvoudig en tegen relatief lage prijzen te koop in Afghanistan, maar ook op de zwarte markt van Peshawar in Pakistan. Vooral in de grensstreek met Pakistan zijn veel valse documenten in omloop.

Veel valse Afghaanse documenten zijn, ook na gedegen onderzoek door Afghaanse deskundigen, niet van authentieke documenten te onderscheiden. Afghaanse documenten hebben derhalve slechts een zeer beperkte waarde bij het vaststellen van de identiteit van een Afghaanse asielzoeker.

²²⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

²²⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Nederlands Dagblad, 20.08.09; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09.

Elke Afghaan behoort een identiteitskaart genaamd *taskera* te bezitten. Het bezit van een *taskera* vormt het bewijs dat een persoon de Afghaanse nationaliteit heeft. Zo'n document is bijvoorbeeld nodig om een paspoort te verkrijgen of onroerend goed te kopen. Eenmaal in het bezit van een *taskera* kan een Afghaan een paspoort aanvragen in de provincie waar hij woonachtig is.

Geboorteaktes zijn een zeldzaam verschijnsel in Afghanistan. Naar schatting heeft tien procent van de Afghanen een geboortecertificaat.²²⁸ Kinderen die worden geboren in vluchtelingenkampen in Pakistan krijgen sinds 2004 een door UNHCR verstrekt geboortecertificaat.²²⁹ Officieel worden geboorte- en overlijdensaktes uitgegeven door de *Identity Checking Unit* (IDCU) op basis van registraties bijgehouden door ziekenhuizen en in een aantal provincies door moskeeën.

Huwelijks- en echtscheidingscertificaten worden op basis van de *Civil Law for Afghan Nationals* verstrekt door de familierechtbank. De rechtbank heeft vervolgens de verantwoordelijkheid om de IDCU te informeren die het huwelijk of de echtscheiding zal registreren. In de praktijk zijn er nauwelijks Afghanen die hun huwelijk op officiële wijze registreren. In veel provincies wordt een huwelijksvideo door lokale autoriteiten als voldoende bewijs beschouwd dat een huwelijk daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.²³⁰

De Afghaanse nationaliteit is in de praktijk enkel te verliezen op aanvraag bij de *Identity Checking Unit* (IDCU). De nationaliteit gaat niet verloren als een Afghaan met een niet-Afghaan in het huwelijk treedt: dubbele nationaliteit is mogelijk. Als iemand zijn documenten verloren is, kan de nationaliteit bewezen worden als drie personen uit het veronderstelde geboortedorp de nationaliteit bevestigen. De dorpsoudste moet hieraan goedkeuring verlenen.²³¹

Mensenrechtenschendingen die plaats hebben gehad tijdens het communistische regime, zijn niet systematisch geregistreerd of structureel gearhiveerd. De AIHRC, noch het Hooggerechtshof geeft documenten af waarin wordt verklaard dat iemand geen mensenrechtenschendingen op zijn of haar geweten heeft. Het

²²⁸ Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²²⁹ UNHCR, '2010 UNHCR country operations profile – Pakistan', <http://www.unhcr.org/pages/49e487016.html> Geraadpleegd op 10.03.10.

²³⁰ Immigration and Refugee Board of Canada – 'Afghanistan: Issuance of birth certificates and marriage certificates; types of documents required by the applicant in Afghanistan or in embassies to obtain official documents', 18.12.07; Immigration and Refugee Board of Canada – 'Afghanistan: Information on citizenship since the fall of the Taliban government (1996-2001)', 08.01.08.

²³¹ Immigration and Refugee Board of Canada – 'Afghanistan: Issuance of birth certificates and marriage certificates; types of documents required by the applicant in Afghanistan or in embassies to obtain official documents', 18.12.07; Immigration and Refugee Board of Canada – 'Afghanistan: Information on citizenship since the fall of the Taliban government (1996-2001)', 08.01.08.

NDS, noch het OM is bevoegd verklaringen af te geven over het feit of de veiligheid van iemand door de overheid wel of niet te garanderen is. Verklaringen van Afghaanse parlementariërs en andere hoogwaardigheidsbekleders over iemands onschuld bij mensenrechtenschendingen in het verleden zijn moeilijk op waarde te schatten. Niet duidelijk is of onderzoek aan deze verklaringen ten grondslag heeft gelegen en of de inhoud van de verklaringen wordt ondersteund door feiten en omstandigheden.

Bewegingsvrijheid

Afghaanse burgers hebben formeel het recht om vrij te reizen binnen en buiten Afghanistan. In de praktijk gelden voor vrouwen en meisjes met name buiten de grote steden restricties. Vrouwen noch meisjes kunnen daar alleen reizen. Culturele gewoontes en een gebrek aan veiligheid liggen ten grondslag aan de ernstige beperkingen in bewegingsvrijheid voor vrouwen.²³²

Vrouwen kunnen thuis worden gehouden omdat de traditie dit gebiedt, maar ook vanwege de veiligheidssituatie buiten. Op de meeste plaatsen is het voor een vrouw wel toegestaan zich zonder begeleiding in de eigen gemeenschap te begeven. Bij reizen naar andere provincies hebben vrouwen een mannelijke begeleider (mahram) nodig. In dorpen en rurale gebieden worden vrouwen zonder mahram niet in taxi's of bussen gelaten. Een vrouw zonder mannelijke begeleider zou als van haar man weggelopen worden beschouwd. Ook een klein jongetje kan als mahram fungeren. De minimumleeftijd voor een mahram is niet vastgelegd.²³³

Een mahram wordt door veel Afghanen niet gezien als een beperking, maar een goede traditie die er is voor de veiligheid van de vrouw. Vrouwen zonder mannelijke begeleider lopen risico lastig gevallen, mishandeld of verkracht te worden. Als vrouwen in een groep reizen is er geen mannelijke begeleider nodig. Dat geldt ook voor reizen naar het buitenland. Het komt beperkt voor dat (alleenstaande) vrouwen vrijelijk en onbegeleid het land in- en uitreizen. In voorkomende gevallen worden zij op het vliegveld lastig gevallen, waarna zij uiteindelijk wel het land kunnen verlaten. Vooral jonge, alleenreizende vrouwen moeten er rekening mee houden te worden lastig gevallen.

Wegens criminaliteit, OMF activiteiten en door een toename in het aantal berm bommen dat door OMF op wegen wordt geplaatst, is het risico van vervoer over de weg toegenomen. Gedurende de verslagperiode is de bewegingsvrijheid

²³² US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10. Zie verder paragraaf 3.4.4 Vrouwen.

²³³ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; UNHCR eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

van burgers hierdoor afgenomen.²³⁴ Ook de bewegingsvrijheid van hulpverleners nam af.²³⁵ In het oosten en zuiden van Afghanistan zijn weinig wegen veilig.²³⁶

In de meer afgelegen gebieden van Afghanistan waar de dienst wordt uitgemaakt door lokale commandanten, komt afpersing van reizigers dikwijls voor, met name in de vorm van illegale tolheffingen. Bovendien is de infrastructuur vaak erg slecht waardoor reizen op zich een gevaarlijke bezigheid is.²³⁷

3.3.5 Rechtsgang

Het Afghaanse rechtsstelsel kampt met ernstige en systematische problemen, waardoor de wet de facto geen bescherming biedt aan burgers. Het vertrouwen van de Afghaanse bevolking in het rechtssysteem is laag. Buiten de grote steden komt slechts een fractie van potentiële rechtzaken bij de rechtbanken terecht. Voorts is er een tekort aan goed opgeleide rechters, advocaten en openbare aanklagers. Bij gebrek aan opleiding baseren veel rechters hun oordeel op tribaal recht, de sharia of lokale gebruiken. Ook biedt de grondwet ruimte voor eigen interpretatie.²³⁸

Daarnaast is sprake van corruptie onder rechters en openbare aanklagers. De salariëring van rechters en aanklagers is laag, hetgeen corruptie in de hand werkt.²³⁹ Politici, lokale commandanten, tribale leiders en familieleden van betrokkenen hebben grote invloed op rechtbanken en aanklagers, hetgeen een onpartijdige uitspraak verder bemoeilijkt.²⁴⁰ Verdachten kunnen zich vrijkopen en het rechtssysteem wordt misbruikt om (politieke) vijanden op valse gronden op te laten sluiten.²⁴¹ Vrouwen hebben nauwelijks toegang tot de rechtelijke macht.²⁴²

²³⁴ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security' 23.06.09.

²³⁵ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10.

²³⁶ Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²³⁷ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²³⁸ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; US State Department: 'Trafficking in persons report 2009 – Afghanistan (Tier 2)', 16.06.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009 US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²³⁹ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; Global Insight, 20.01.10; UNODC, 'corruption in Afghanistan, bribery as reported by the victims', January 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁴⁰ UN General Assembly: 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09; Institute of War and Peace Reporting, 04.03.10; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁴¹ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁴² Zie verde paragraaf 3.4.4 Vrouwen.

Zowel voorafgaand aan als tijdens rechtszaken worden de rechten van verdachten veelvuldig geschonden. Zo worden verdachten onder meer na arrestatie niet snel voor een rechter geleid en kunnen zij het recht om hun detentie aan te vechten zelden uitoefenen.²⁴³ Slechts weinig verdachten hebben toegang tot rechtsbijstand. Advocaten worden in voorkomende gevallen niet geïnformeerd over een zitting of worden geïntimideerd door rechters, openbare aanklagers of politie.

Verdachten hebben niet altijd het recht getuigen op te roepen en te horen. Ook wordt bewijs aangevoerd dat onder dwang (bijvoorbeeld door foltering) van de verdachte is verkregen en beschikken verdachten niet over dezelfde informatie als hun aanklager. Bovendien vinden veel rechtszaken achter gesloten deuren plaats, waardoor niet duidelijk is of de rechtsgang zich op een eerlijke manier heeft voltrokken. Sommige rechtszaken duurden slechts enkele minuten.²⁴⁴

De voorzitter van het Hooggerechtshof is Abdul Salam Hazami (ook wel Azimi genoemd). Het Hof onder Hazami staat bekend als conservatief en bijzonder pro-Karzai. Hazami werkt nauwelijks mee aan hervormingen van het rechtsbestel en houdt benoemingen graag in eigen hand, hetgeen de samenwerking met het ministerie van Justitie bemoeilijkt.

Het Openbaar Ministerie (OM) staat onder leiding van Muhammad Ishaq Aloko. In Afghanistan is sprake van voortdurende spanning tussen de interpretatie van bevoegdheden tussen de uitvoerende en de wetgevende macht, waarbij de meningen verschillen over welk orgaan het laatste woord heeft bij interpretatie van de grondwet. Ook wordt nog niet goed samengewerkt tussen het OM, de rechtbanken en de ANP.²⁴⁵

Als gemeld in hoofdstuk 3.1 geschiedt het grootste gedeelte van de rechtspraak in vooral rurale gebieden niet door overheidsrechtbanken maar door lokale shura's. Naar schatting 80 procent van alle Afghanen heeft geen toegang tot de formele rechtspraak en maakt gebruik van traditionele jirga's en shura's. Voor veel kleine geschillen functioneren deze vormen van traditionele rechtspraak adequaat, maar

²⁴³ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009. Binnen 72 uur moet besloten worden of een verdachte wordt vervolgd. Deze regel wordt stelselmatig overtreden.

²⁴⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

²⁴⁵ International Crisis Group: 'Afghanistan's election challenges', 24.06.09; UN General Assembly: 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09.

wat betreft strafrecht schieten zij ernstig tekort. Vooral de belangen van vrouwen en kinderen worden in deze vorm van rechtspraak nauwelijks of niet gehoord.²⁴⁶

In sommige rurale gedeelten van Afghanistan hebben Taliban hun eigen parallelle rechtsprekende shura's opgericht. Het komt voor dat Taliban en andere groepen mensen executeren na een informele rechtszitting waarbij alle waarborgen voor een eerlijk proces ontbraken.²⁴⁷

3.3.6 Arrestaties en detentie

Volgens de Afghaanse autoriteiten heeft Afghanistan 34 provinciale gevangenissen en bevindt zich in 203 districten een huis van bewaring. Huizen van bewaring vallen onder de jurisdictie van de politie, die ressorteert onder het ministerie van Binnenlandse Zaken. Gevangenissen vallen onder de jurisdictie van het ministerie van Justitie, met uitzondering van de detentiecentra van het NDS.²⁴⁸

Het komt voor dat personen maanden worden vastgehouden zonder aanklacht en zonder toegang tot rechtsbijstand.²⁴⁹ Voorts komt het voor dat veroordeelden gratie wordt verleend zonder dat daar een juridische overweging aan ten grondslag heeft gelegen.²⁵⁰ Vroegtijdige vrijlating van verdachten kan resulteren in bedreiging en intimidatie door de voormalige arrestant van de agent die de arrestatie verrichtte.

Procedures op het gebied van onderzoek, arrestatie, detentie en berechting worden in de praktijk nauwelijks nageleefd. Formeel is de politie verantwoordelijk voor gearresteerden tijdens de eerste 72 uur van hun arrestatie. Dit kan eventueel worden aangevuld met 15 dagen onderzoek nog ten tijde van het voorarrest, waaraan eventueel een tweede periode van 15 dagen kan worden toegevoegd na instemming van de rechter. Hierna zouden de gearresteerden voor een rechter moeten worden voorgeleid die een aanvraag tot vervolging door het OM moet goedkeuren, waarna zij onder de verantwoordelijkheid van het gevangenisstelsel

²⁴⁶ UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09; Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'A holistic justice system for Afghanistan', december 2009; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁴⁷ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'A holistic justice system for Afghanistan', december 2009.

²⁴⁸ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁴⁹ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009 US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

²⁵⁰ Zo verleende president Karzai in de aanloop naar de verkiezingen gratie aan vijf drugsmokkelaars, onder wie een familielid van de campagneleider van Karzai. Volgens Karzai geschiedde de gratieverlening op verzoek van stamoudsten. Reuters, 07.09.09; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09.

komen te vallen. Personen in voorarrest en veroordeelde gevangenen worden in de regel niet van elkaar gescheiden.²⁵¹

In de praktijk lopen de verantwoordelijkheden van politie en rechtbank door elkaar, mede omdat het personeel zelf door onvoldoende training niet op de hoogte is van de regelgeving hieromtrent. Een groot aantal zaken kampt met vertragingen die kunnen oplopen tot jaren, waarin de verdachte in voorarrest blijft zitten.

Het komt voor dat familieleden (onder wie ook kinderen) van verdachten worden vastgezet totdat de verdachte zelf is gearresteerd. Politieagenten kunnen ook mensen vastzetten met het doel hen te intimideren of af te persen. Gevangenen worden vaak niet op de hoogte gesteld van hun rechten.²⁵²

Het komt voor dat mensen niet vrijkomen nadat zij hun straf hebben uitgezeten. Ze worden simpelweg vergeten, het systeem is zo ineffectief dat niet goed geregistreerd staat wie wanneer vrijgelaten kan worden. Het is niet altijd duidelijk wie er allemaal in een gevangenis zitten. Ook corruptie speelt hier vaak een rol: wie geen smeergeld betaalt wordt in voorkomende gevallen eenvoudigweg niet vrijgelaten, ook al zit zijn straf er op.

Het was voor buitenlandse waarnemers en voor leden van de AIHRC mogelijk om de gevangenen en huizen van bewaring die onder verantwoordelijkheid vallen van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie, te bezoeken. Hoewel er gedurende de verslagperiode sprake was van verbetering van de omstandigheden in gevangenis, voldoen veel detentiecentra in Afghanistan niet aan internationale standaarden zoals die zijn opgenomen in de Afghaanse wet. Zo laat in de meeste gevallen de hygiëne te wensen over, zijn de cellen overvol en is er een gebrek aan voedsel en schoon drinkwater. Ook was er nauwelijks medische zorg aanwezig. Gevangenen met een besmettelijke ziekte, alsmede geesteszieke gevangenen werden doorgaans niet van de andere gevangenen gescheiden.²⁵³

Vrouwen worden voornamelijk vastgehouden op grond van gewoonterechtelijke uitspraken. Een eerlijk proces wordt hen meestal ontzegd. De meeste gevangene vrouwen zaten een straf uit wegens het weglopen van huis, of op beschuldiging van overspel. Ook kwam het voor dat vrouwen werden vastgehouden als substituut

²⁵¹ Institute of War and Peace Reporting, 04.03.10.

US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁵² Vrij Nederland, 23.05.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009 US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁵³ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; Institute of War and Peace Reporting, 04.03.10; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

voor hun voortvluchtige veroordeelde echtgenoot. Het komt voor dat vrouwen voor hun eigen veiligheid worden opgesloten, om ze te beschermen tegen eerwraak.²⁵⁴

In de meeste provinciale gevangenissen is er een vrouwenvleugel waar de omstandigheden gelijk zijn aan die in de rest van de gevangenis. Kinderen kunnen tot hun zevende levensjaar bij hun moeder in de gevangenis wonen. Vrouwelijke gevangenen lopen het risico verkracht te worden door bewakers en politieagenten.²⁵⁵

Indien er geen aparte vrouwenvleugel is, hetgeen doorgaans op districtsniveau het geval is, kan het voorkomen dat vrouwen worden vastgezet in privéwoningen, bijvoorbeeld van de dorpsoudste, waar zij extra kwetsbaar zouden zijn voor misbruik. Hierover is verder geen informatie beschikbaar.

Sommige detentiecentra vallen direct onder de Afghaanse veiligheidsdienst NDS. Het is niet zeker dat al deze centra bekend zijn bij organisaties als AIHRC en ICRC.²⁵⁶

Veel stamhoofden, lokale krijgsheren en drugshandelaren hebben de beschikking over een privégevangenis. Deze zouden gebruikt worden om persoonlijke rekeningen te vereffenen of personen af te persen. Over dergelijke privé gevangenissen is verder niets bekend. Ook de Taliban hebben in verschillende delen van het land eigen gevangenissen.²⁵⁷

Gedurende de verslagperiode openden de Verenigde Staten een nieuwe gevangenis in de provincie Parwan, de *Parwan Detention Facility*, waar gearresteerde opstandelingen worden opgesloten. De nieuwe gevangenis moet de Bagram gevangenis, die een negatieve reputatie had wat betreft mensenrechtenschendingen, vervangen. De gevangenis valt voornamelijk onder Amerikaans bevel.

3.3.7 Foltering, mishandeling en bedreiging

Volgens artikel 275 van het wetboek van strafrecht van 1976 is foltering een misdrijf. Niettemin zijn gevallen bekend van mishandelingen en folteringen in politiecellen en gevangenissen. Foltering en mishandeling bij de ANP komt geregeld voor, met name tijdens verhoren in voorarrest. Veel bekentenissen zouden door middel van foltering worden verkregen. Geruchten over foltering bij

²⁵⁴ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁵⁵ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁵⁶ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010.

²⁵⁷ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

het NDS zijn hardnekkig, maar konden gedurende de verslagperiode niet worden bevestigd. OMF-eenheden en criminelen maakten zich op grote schaal schuldig aan het mishandelen, intimideren en bedreigen van mensen.²⁵⁸

3.3.8 Ontvoeringen

In heel Afghanistan komen ontvoeringen voor losgeld of als intimidatiemethode voor. Het aantal ontvoeringen is in de verslagperiode toegenomen. Voornaamste doelwitten van ontvoering waren Afgaanse zakenlieden en hun kinderen, mensen die werkten voor buitenlandse organisaties of voor de overheid, onderwijzers, medewerkers van veiligheidsinstanties en journalisten. Ook werden vrouwen en kinderen ontvoerd met het oog op gedwongen huwelijken, seksuele exploitatie of bij wijze van geschillenbeslechting. Buitenlanders vormen eveneens een doelwit voor ontvoerders. De Taliban ontvoerde ook personen met de bedoeling deze uit te ruilen tegen gevangen medestijders.²⁵⁹

3.3.9 Buitengerechtelijke executies en moorden

In Afghanistan komen buitengerechtelijke executies en moorden voor. Zowel regeringsvertegenwoordigers als IAG zijn hiervoor verantwoordelijk. Het betreft doorgaans (politieke) afrekeningen en afstraffing van personen die ervan verdacht worden met de Afgaanse autoriteiten of met buitenlanders te hebben samengewerkt. Ook vinden executies plaats nadat een 'Islamitische Rechtbank' van de Taliban een doodsvonnis heeft uitgesproken. Aanleiding voor executies zijn onder andere beschuldigingen van spionage voor de Afgaanse autoriteiten of voor een buitenlandse mogendheid, diefstal, ontvoering of moord. Ook waren er deze verslagperiode berichten van executies door Taliban van jonggeliefden die met hun partnerkeuze de familie-eer hadden geschaad. Executies door de Taliban, bijvoorbeeld door middel van ophanging, onthoofding of met een vuurwapen dienen ter waarschuwing en afschrikking van omstanders.²⁶⁰

In grote delen van Afghanistan komen onder verscheidene etnische groepen eerwraak en bloedwraak voor. Eerwraak en bloedwraak zijn uiterst complexe en eeuwenoude facetten van de Afgaanse cultuur die met name sterk leven binnen de Pashtun gemeenschap, maar ook voorkomen binnen de Oezbeekse en de Tadzjiekse gemeenschappen. Het gaat hierbij met name om de vergelding van de dood van een familielid (bloedwraak) en de verdediging van de eer van de familie

²⁵⁸ Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁵⁹ AFP, 24.04.09; Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; The Times, 22.06.09; Institute for War and Peace Reporting, 'Balkh businessmen in panic over abductions', 17.09.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁶⁰ The Independent, 14.04.09; Reuters, 13.05.09; AFP, 01.05.09; South Asia News, 24.05.09; Sunday Times, 13.12.09; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

(eerwraak). Bij dit laatste kan men bijvoorbeeld denken aan jongeren die tegen de zin van hun ouders een eigen partner kiezen of seksueel contact hebben (of daarvan verdacht worden) voordat zij getrouwd zijn. Niet zelden leidt dit tot executie van kinderen door hun eigen familieleden. In voorkomende gevallen bieden (Taliban)strijders hulp bij het herstellen van de familie eer, bijvoorbeeld door een gevluchte dochter op te sporen en terug te brengen naar haar familie die vervolgens, al dan niet met assistentie van lokale geestelijk leiders, over haar lot beslist. Ook disputen over geld of (toegang tot) land en water kunnen aanleiding geven voor wraak.²⁶¹

Uit een uitspraak van een rechter en de daaropvolgende straf volgt niet automatisch dat het gevaar van bloedwraak is geweken, bijvoorbeeld als de straf door familieleden van het slachtoffer te licht bevonden wordt. Ook jaren oude geschillen kunnen door een nieuwe generatie gewroken worden. De overheid ontbeert doorgaans de mogelijkheden om personen die door wraak bedreigd worden te beschermen. In de meeste gebieden waar recht wordt gesproken door lokale jirga's en shura's is geen sprake van formele rechtshandhaving. Bovendien delen veel overheidsvertegenwoordigers de tradities die bloed-en eerwraak als oplossing zien. Een persoon die iemand doodt in het kader van eer- of bloedwraak wordt doorgaans niet vervolgd of bestraft.²⁶²

3.3.10 Doodstraf

De huidige grondwet en het wetboek van strafrecht van 1976 voorzien in het opleggen van de doodstraf. De wet kent verscheidene misdrijven waarop de doodstraf staat, zoals moord en ontvoering. Onder het gewoonterecht en sharia zijn blasfemie en afvalligheid niet geaccepteerd en kunnen (middels grondwetsartikel 130) leiden tot het opleggen van de doodstraf.²⁶³ Voor uitvoering van de doodstraf is toestemming van de president vereist.

Volgens een rapport van Amnesty International zouden in 2009 ten minste 131 doodvonnissen zijn uitgesproken, onder andere voor moord. Voor zover bekend is de doodstraf gedurende de verslagperiode niet uitgevoerd.²⁶⁴

²⁶¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; The Independent, 14.04.09; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁶² UN General Assembly: 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'A holistic justice system for Afghanistan', december 2009.

²⁶³ US Department of State, 'International Religious Freedom Report 2008', september 2008; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

²⁶⁴ AFP, 29.01.10; Amnesty International, 'Death sentences and executions 2009', March 2010; IRIN, 05.04.10.

Gezien de grote gebreken die het Afgaanse rechtssysteem vertoont en gezien de corruptie die het systeem kenmerkt, is er geen garantie dat een doodvonnis op correcte wijze tot stand is gekomen. Het rechtssysteem wordt soms misbruikt om persoonlijke vetes op te lossen. Tegelijkertijd kunnen veroordeelden zich vrijkopen indien zij over geld en de juiste connecties beschikken. Hoewel het Hooggerechtshof elk doodvonnis nogmaals beoordeelt, biedt dit volgens waarnemers geen garantie voor een zorgvuldige procedure.²⁶⁵

In de Afgaanse samenleving bestaat maatschappelijke druk om doodvonnissen ten uitvoer te brengen. Deze druk komt zowel van geestelijk leiders in Afghanistan, als vanuit de Afgaanse bevolking die de president vragen de straffeloosheid in het land een halt toe te roepen door voorbeelden te stellen.

3.4 Positie van specifieke groepen

3.4.1 Politieke opposanten en mensenrechtenactivisten

Personen die openlijk machthebbers binnen en buiten Kaboel bekritisieren of die door hen gezien worden als een mogelijke bedreiging, kunnen te vrezen hebben voor intimidatie of mishandeling.

Het komt voor dat personen die opkomen voor mensenrechten vrezen voor vervolging van de kant van krijgsheren en mensen die plaatselijk de feitelijke macht in handen hebben. Ook worden zij soms geconfronteerd met politieke druk van overheidsactoren als de politie, het NDS en vertegenwoordigers van diverse ministeries. Met name vrouwelijke activisten zijn kwetsbaar, aangezien hun reputatie met een simpele smadelijke beschuldiging te gronde kan worden gericht. Daarnaast lopen personen die mensenrechtenschendingen uit het verleden onderzoeken in het kader van *transitional justice*, grote risico's.²⁶⁶

Mensenrechtenactivisten zeggen in meerderheid niet op de politie te vertrouwen voor bescherming. Het kwam voor dat politieassistentie geweigerd werd nadat er specifiek om werd gevraagd door de mensenrechtenactivist.

²⁶⁵ UN General Assembly: 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09; Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; IRIN, 05.04.10.

²⁶⁶ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10, UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

3.4.2 Etnische groepen

Algemeen

In de grondwet is in de bepalingen met betrekking tot nationaliteit een passage opgenomen ten aanzien van de erkenning van de etnische diversiteit van de Afghaanse samenleving.

In sommige delen van het land komt discriminatie op grond van etniciteit voor. Het gaat hierbij met name om het ontzeggen van toegang tot onderwijs en andere diensten, alsmede het uitblijven van politieke vertegenwoordiging.²⁶⁷ Personen die van origine uit een gebied komen waar zij tot een etnische minderheid behoren of personen die terugkeren naar een dergelijk gebied lopen mogelijk het risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen, zoals discriminatie, afpersing of mishandeling.²⁶⁸

Conflicten in Afghanistan lijken vaak etnisch, maar meestal schuilt er iets anders achter (machtsconflicten of problemen van sociale aard). Taliban, krijgsheren en politici proberen etnische groepen tegen elkaar op te zetten. Voorts zijn minderheden relatief kwetsbaar en dus doorgaans een relatief makkelijk doelwit voor criminelen. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat personen in een regio waar zij een etnische minderheid vormen een risico lopen indien zij pogingen ondernemen om land en onroerend goed terug te krijgen.²⁶⁹

Pashtuns

Afghanistan telt naar schatting 60 Pashtun stammen, onderverdeeld in 400 substammen. De meest dominante stammen behorende tot de Durani-tak zijn de Popalzai (waartoe ook president Karzai behoort), de Barakzai en de Alikozai van Dad Mohammad. De Durani-tak wordt over het algemeen gezien als beter opgeleid, liberaler en stedelijk. Daarnaast geldt de Ghilzai-tak als weliswaar in de meerderheid, maar ook armer en conservatiever. Bekende stammen binnen de Ghilzai-tak zijn de Hotak (waartoe Taliban-leider Mullah Omar behoort), de Zadran (waartoe IAG leider Haqqani behoort) en de Kharoti (waartoe Hezb-i-Islami leider Hekmatyar behoort).²⁷⁰

²⁶⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10

²⁶⁸ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

²⁶⁹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; Forced Migration Review, 'repatriation to Afghanistan: durable solution or responsibility shifting?', 11.09.09; International Crisis Group, 'Afghanistan; what now for the refugees?', 31.08.09.

²⁷⁰ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; New York Times, 29.01.10.

De spanningen tussen Pashtuns en andere etnische groepen zouden toegenomen zijn. In het noorden van Afghanistan, waar Pashtuns een minderheid vormen, worden zij buitengesloten of gediscrimineerd, omdat ze verdacht worden van Taliban-sympathiën. In de provincie Kunduz ontstond gedurende de verslagperiode spanning doordat teruggekeerde Pashtun-vluchtelingen geen toegang tot hun land kregen, omdat dit inmiddels door anderen werd gebruikt.²⁷¹ Ook in de provincie Faryab kwam het tot ongeregelheden tussen Pashtuns en Oezbeken, waarbij doden vielen. Ook in de provincie Jowzjan werden etnische spanningen gemeld.²⁷²

Hazara's

Hazara's zijn in het verleden vaak het slachtoffer geweest van discriminatie op zowel religieuze als raciale gronden. Zij vormen een sjiitische minderheid in Afghanistan. Tijdens het Talibanregime resulteerde dit in misstanden jegens de Hazara-bevolking in met name centraal-Afghanistan.²⁷³ Omdat de Hazara's een belangrijk aandeel hebben geleverd in de overwinning op de Taliban is hun situatie inmiddels verbeterd. De Hazara-bevolking is meer dan in het verleden vertegenwoordigd in overheidsinstuties. Hazara's lopen thans geen bijzondere risico's in Afghanistan op basis van etniciteit. Discriminerende incidenten kunnen evenwel nog steeds voorkomen, vooral in gebieden waar zij een minderheid vormen. Zo waren er gedurende de verslagperiode meldingen van controleposten waar Hazara's smeergeld moesten betalen teneinde doorgelaten te worden, terwijl Pashtuns ongemoeid hun weg konden vervolgen. Ook kunnen zij nog steeds geïntimideerd worden door krijgsheren van een andere etniciteit.²⁷⁴

Gujuren

Na de machtsovername door de Taliban werden Gujurgemeenschappen gehuisvest in door Pashtuns en Ismaëlieten bewoonde gebieden. Hun oorspronkelijke woongebieden zijn inmiddels ingenomen door andere bevolkingsgroepen. Gujuren ondervinden nog steeds gevolgen van de verdenking dat zij hebben samengewerkt met het Talibanregime. In het noordoosten van de noordelijk gelegen provincie Takhar (met name in het Fakhar-district) lopen personen die tot de Gujur-bevolking behoren risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen.²⁷⁵

²⁷¹ Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009; de Volkskrant, 07.07.09.

²⁷² de Volkskrant, 27.05.09; Institute for War and Peace Reporting, 'Ethnic clashes hit Faryab', 02.10.09.

²⁷³ Zie paragraaf 3.3.9 van het algemeen ambtsbericht 'Situatie in Afghanistan' van 21.06.01 met kenmerk DPC/AM-704362.

²⁷⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; de Volkskrant, 26.08.09; New York Times, 04.01.10; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁷⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

Kuchi's

Er zijn naar schatting 3 miljoen Kuchi's in Afghanistan, waarvan tenminste 60 procent als nomade rondtrekt.²⁷⁶ Kuchi's, het (Pashtun) nomadenvolk in Afghanistan, worden in enkele delen van Afghanistan beschuldigd van het hebben onderhouden van contacten met de Taliban. Tijdens het Taliban regime werden Kuchi's aangemoedigd zich te vestigen op land dat aan andere etnische groepen toebehoorde, hetgeen door de jaren heen voor spanningen en conflicten zorgde. Kuchi's worden gediscrimineerd.²⁷⁷ Er bestaan overheidsprogramma's die de maatschappelijke positie en politieke representatie van Kuchi's moeten verbeteren.²⁷⁸

Het kwam gedurende de verslagperiode in de provincies Ghazni en Wardak tot schermutselingen tussen Hazara's en Kuchi's. Hierbij vielen dodelijke slachtoffers. Spanningen vinden met name plaats in het voorjaar en vinden hun oorsprong in de twist over graaslanden. In het voorjaar van 2010 waren gevechten tussen Kuchi's en Hazara's heviger dan in voorgaande jaren.²⁷⁹

De nomadische Kuchi's hebben vaak moeite een identiteitskaart aan te vragen omdat hun geboorteplaats niet bepaald kan worden. Volgens schattingen van het *Independent Directorate for the Affairs of the Kuchis* (IDAK) beschikt slechts 30 procent van de Kuchibevolking over een identiteitskaart. Zonder registratie kunnen Kuchis geen aanspraak maken op overheidsprogramma's die erop gericht zijn hun sociaaleconomische positie te verbeteren.²⁸⁰ Kuchi's kennen vanwege hun beperkte toegang tot medische voorzieningen een bovengemiddeld hoge moeder- en zuigelingensterfte.²⁸¹

Ismaëlieten

De Ismaëlieten worden door enkele radicale sjiitische groeperingen als niet-moslim beschouwd en maken ongeveer 2 procent van de moslims in Afghanistan uit. Ze leven onder andere in de provincies Badakhshan, Baghlan, Bamiyan, Kaboel en Mazar-i-Sharif. Gedurende het Talibanbewind hebben zij zich

²⁷⁶ UNAMA: 'Life improves for Kuchi nomads', 29.04.09.

²⁷⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

²⁷⁸ UNAMA: 'Life improves for Kuchi nomads', 29.04.09.

²⁷⁹ IRIN: 'Afghanistan: US military aid thwarts grazing land clashes', 16.06.09. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; The Afghanistan Analysts Network, 'The Kuchi-Hazara conflict, again', <http://aan-afghanistan.com/index.asp?id=764> geraadpleegd op 04.06.10; Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

²⁸⁰ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

²⁸¹ UNAMA: 'Life improves for Kuchi nomads', 29.04.09.

aangesloten bij de Noordelijke Alliantie. Hoewel ze als groep niet specifiek worden aangevallen, kunnen zij het risico lopen gediscrimineerd te worden.²⁸²

Overige etnische groepen

Er zijn geen aanwijzingen dat Tadzjieken, Oezbeken of Turkmene momenteel van regeringswege of anderszins te vrezen hebben voor geweld of intimidaties enkel op grond van hun etniciteit. Wel kunnen zij, net als elke andere Afghaan, het risico lopen gediscrimineerd, mishandeld of uitgebuit te worden, om uiteenlopende redenen.

3.4.3 Journalisten²⁸³

De positie van journalisten is overal in Afghanistan, inclusief de steden Kaboel, Herat en Mazar-i Sharif, onzeker. Journalisten zijn kwetsbaar en kunnen niet terugvallen op bescherming van overheidswege. Met name buiten de grote steden liepen journalisten risico slachtoffer te worden van op zijn minst intimidatie indien zij zich kritisch uitlieten over leden van de regering, het door de regering gevoerde beleid, lokale machthebbers of het door lokale machthebbers gevoerde beleid (inclusief berichtgeving over corruptie en drugsmokkel). Ook ontvingen meerdere journalisten dreigementen van Taliban zijde nadat zij positief over de regering hadden bericht. Ook dwongen de Taliban journalisten om positief over hen te schrijven.²⁸⁴

Journalisten die zich in kritische of vrijzinnige bewoording uitlaten over de islam lopen het risico gearresteerd te worden op beschuldiging van blasfemie, hetgeen een ter dood veroordeling of een lange celstraf tot gevolg kan hebben.²⁸⁵

In het licht van het voorgaande passen veel journalisten zelfcensuur toe of schrijven onder een pseudoniem.²⁸⁶ Door het gebrek aan bescherming besluiten veel (met name vrouwelijke) journalisten hun werk als journalist op te geven.²⁸⁷

²⁸² US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

²⁸³ Zie ook paragraaf 3.3.1.

²⁸⁴ Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

²⁸⁵ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

²⁸⁶ Amnesty International: 'Afghanistan journalists caught between the government and the Taleban', 12.08.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010.

²⁸⁷ Reporters Without Borders, 'Afghanistan, what gains for press freedom from Hamid Karzai's seven years as president?', maart 2009.

3.4.4 Vrouwen

Sociaal economische positie

Hoewel de positie van de Afghaanse vrouw sinds de verdrijving van de Taliban is verbeterd, staat zij wereldwijd nog steeds onderaan op vrijwel elke indicator van de Human Development Index: de gemiddelde levensverwachting bij geboorte is 44 jaar, sterfte tijdens de bevalling is hoog. Slechts 12,6 procent van alle Afghaanse vrouwen kan lezen. Het aantal vrouwen in bestuurlijke en politieke functies is de afgelopen periode iets toegenomen, maar blijft buitengewoon laag. Vrouwen worden gediscrimineerd op zowel juridisch als sociaal gebied.²⁸⁸

Het is vrouwen toegestaan te werken. Met name buiten de grote steden geldt dat vrouwen van hun omgeving alleen mogen werken indien zij op de werkvloer geen contact met mannen hebben. Beroepen als onderwijzeres, verpleegster of kinderoppas liggen derhalve voor de hand.²⁸⁹ Het komt voor dat mannen hun vrouw verbieden te werken vanwege de onveiligheid buiten, of omdat zij werkende vrouwen strijdig achten met de eigen tradities. Volgens een aantal geestelijk leiders overtreden werkende vrouwen de Sharia-wetgeving. Echtgenoten die hun vrouw toestaan te werken worden door hen als ongelovige bestempeld. Gedurende de verslagperiode waren werkende vrouwen op incidentele basis ook het slachtoffer van dodelijke aanslagen door de Taliban, die stelden dat vrouwen niet buitenshuis horen te werken.²⁹⁰

Familie staat vaak niet toe dat vrouwen door een mannelijke arts worden onderzocht. Veel vrouwen, met name buiten de steden, hebben hierdoor in de praktijk geen toegang tot gezondheidszorg.²⁹¹ Dit komt door een schaarste aan vrouwelijk medisch personeel en de beperkte bewegingsvrijheid van vrouwen. Het is moeilijk om vrouwelijke artsen te vinden die in afgelegen gebieden willen werken.²⁹² Vaak weigert de familie van de vrouw om medische hulp te vragen totdat haar gezondheidssituatie verder is verslechterd. Veel vrouwen overlijden aan ziektes die met eenvoudige medicijnen te bestrijden waren geweest.²⁹³

Ook wat betreft toegang tot onderwijs hebben vrouwen in de praktijk een achtergestelde positie. In theorie hebben zowel jongens als meisjes toegang tot onderwijs. Door een gebrek aan vrouwelijke docenten kunnen meisjes vaak niet

²⁸⁸ UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

²⁸⁹ UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

²⁹⁰ UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09; AFP, 09.03.10.

²⁹¹ Voice of America, 14.07.09.

²⁹² UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

²⁹³ Irin, 'Veil of tears – Afghan's stories of loss in childbirth', oktober 2009.

naar school. Ook in gebieden waar de veiligheidssituatie het toestaat, komt het voor dat mannelijke familieleden meisjes verbieden naar school te gaan.²⁹⁴

Juridische positie

Vrouwenrechten zijn in de Afghaanse grondwet verankerd. De grondwet van Afghanistan stelt dat mannen en vrouwen gelijk zijn. In de praktijk is het met deze rechtsgelijkheid slecht gesteld en zijn wetten onbekend of worden deze niet nageleefd.²⁹⁵ De status van vrouwen is laag en ze worden vaak gezien als eigendom van de man.

De positie van vrouwen is afhankelijk van locatie (platteland is strikter dan de steden, dorpjes vlak bij steden zijn iets toleranter dan afgelegen dorpen) en van etniciteit (Pashtuns zijn doorgaans strikter dan overige bevolkingsgroepen).

De positie van de vrouw wordt voor een groot deel bepaald door de toepassing van tradities. Zo bestaan er geen officiële kledingvoorschriften voor vrouwen, maar dragen veel vrouwen toch een boerka, daar ze dan minder risico lopen te worden lastiggevallen op straat.²⁹⁶ Met name op het platteland worden veel vrouwen ook door hun omgeving gedwongen een boerka te dragen. In Kaboel, Mazar-i Sharif en Herat is het doorgaans mogelijk voor vrouwen om zich zonder boerka op straat te begeven.²⁹⁷

Op grond van het civiele recht beschikken vrouwen over dezelfde handelingsbekwaamheid als mannen. In de praktijk, waarin de sharia en tribaal recht wordt toegepast, blijkt dat met name op het platteland vrouwen bepaalde handelingen als het kopen van land niet kunnen verrichten. Volgens Afghaanse gebruiken mag een vrouw niet met een vreemde man onderhandelen als er een mannelijk familielid aanwezig is. Weduwen hebben wat dat betreft doorgaans meer mogelijkheden. Verder hebben vrouwen nauwelijks rechten, bijvoorbeeld als het aankomt op overerving. Als vrouwen land erven, wordt het op naam van een broer of ander mannelijk familielid gezet. Vrouwen zijn hierdoor niet in staat hun land te verkopen of het als onderpand te gebruiken.

In totaal zijn er meer dan 100 organisaties in Afghanistan actief die op de een of andere manier betrokken zijn bij de belangenbehartiging van vrouwen. De meeste van die organisaties bevinden zich in Kaboel. Desondanks blijft de situatie van

²⁹⁴ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

²⁹⁵ ; UK Parliament: 'Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee', 24.08.09

²⁹⁶ UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

²⁹⁷ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; Reuters, 07.07.09; US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09.

vrouwen en meisjes in Afghanistan en vooral buiten Kaboel en andere grote steden, buitengewoon slecht.

Wet ter Bestrijding van Geweld Tegen Vrouwen

In juli 2009 ondertekende president Karzai de *wet ter Bestrijding van Geweld Tegen Vrouwen* per decreet. De wet moest aan het einde van de verslagperiode nog door het parlement worden behandeld. Verkrachting, het uitruilen van vrouwen bij wijze van geschilbeslechting ('*bad*'), polygamie, het slaan van echtgenotes, gedwongen huwelijken en huwelijken met minderjarigen worden met de wet strafbaar.²⁹⁸

Hoewel de wet geen panacee is voor de problemen waar Afghaanse vrouwen mee kampen, wordt zij door internationale waarnemers als een stap in de goede richting gezien. Wel bestaan zorgen over de bepaling dat 'overspel' bestraft kan worden met 18 jaar gevangenisstraf of de doodstraf, terwijl op verkrachting zeven jaar staat. Verkrachting binnen het huwelijk, alsmede de verkrachting van mannen en jongens, blijft met de wet onbestraft. De interpretatie en naleving van wetten is in Afghanistan in hoge mate afhankelijk van lokale gebruiken, zodat bovengenoemde wet, eenmaal aangenomen, geen garanties biedt voor de bescherming van vrouwen. Het is onduidelijk hoe de wet ter Bestrijding van Geweld Tegen Vrouwen zich in de praktijk zal gaan verhouden tot de 'wet betreffende de persoonlijke status van aanhangers van de sjia sekte' (zie hieronder).²⁹⁹

Wet betreffende de persoonlijke status van aanhangers van de sjia sekte

Artikel 131 van de grondwet biedt Afghaanse sjiiten de mogelijkheid het familierecht voor de eigen gemeenschap zelf te bepalen. Hiertoe initieerde Ayatollah Mohammad Asef Mohseni met steun van een aantal conservatieve parlementsleden een voorstel voor een 'wet betreffende de persoonlijke status van aanhangers van de sjia sekte' (de zogenoemde sjia wet).

De sjia wet is in juli 2009 na herziening opnieuw door president Karzai ondertekend. Een eerdere versie van de wet, die onder andere zou stellen dat sjiitische vrouwen hun echtgenoot geen geslachtsgemeenschap mogen weigeren tenzij zij ziek zijn en hen niet zou toestaan het huis te verlaten zonder toestemming van hun echtgenoot, zorgde voor felle protesten van de internationale

²⁹⁸ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09 US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

²⁹⁹ Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09; Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09 US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

gemeenschap en mensenrechtenorganisaties. Ook de nieuwe, geamendeerde versie van de wet schendt de rechten van sjiëtische vrouwen.³⁰⁰ Vrouwelijke parlementariërs en mensenrechtenactivisten die protesteerden tegen de voorgestelde wet, ontvingen doodsbedreigingen. Tijdens een demonstratie tegen de wet in Kaboel, op 20 april 2009, waaraan ook vrouwen deelnamen, werden demonstranten met stenen bekogeld en uitgescholden door aanhangers van de wet.³⁰¹ In juni 2009 demonstreerden naar schatting 1000 sjiëten in Kaboel vóór ratificering van de wet in ongewijzigde vorm.³⁰²

De wet was al sinds 2007 in de maak, maar trok weinig aandacht totdat president Karzai de wet in maart 2009 ondertekende. Naar aanleiding van de protesten liet Karzai de wet opnieuw toetsen op compatibiliteit met de grondwet. Er werd een aantal wijzigingen aangebracht, maar de opmerkingen van de internationale gemeenschap en mensenrechtenorganisaties werden slechts mondjesmaat verwerkt. Na veel onduidelijkheid over de status van de wet is zij in juli 2009 in aangepaste vorm in stilte in de Staatscourant geplaatst, waarmee de wet in werking is getreden. Een aantal wetsartikelen in de nieuwe versie is nog steeds niet in overeenstemming met de Afghaanse grondwet en met internationale verdragen. Zo mag de man zijn vrouw voedsel weigeren indien zij geslachtsgemeenschap weigert. De nieuwe wet regelt voorts dat de voorgedij uitsluitend bij vader en grootvader komt te liggen, dat sjiëtische vrouwen toestemming van hun man nodig hebben om te mogen werken en dat een verkrachter zijn straf kan ontlopen door bloedgeld te betalen aan het slachtoffer. Volgens de wet geldt aanranding van een minderjarige of van iemand die niet toerekeningsvatbaar is, niet als verkrachting, maar als overspel (zina), waarop lagere straffen staan. Ook kan een vrouw volgens de wet gedwongen worden te trouwen met iemand die niet toerekeningsvatbaar is. Wel zijn de voorstellen om een vrouw te verplichten toestemming aan haar man te vragen teneinde het huis te mogen verlaten, alsmede het recht van de man om tenminste eens per vier dagen geslachtsgemeenschap te hebben met zijn vrouw, geschrapt.³⁰³

³⁰⁰ Zie paragraaf 3.4.4 Vrouwen voor een beschrijving van de ' wet betreffende de persoonlijke status van aanhangers van de sjia sekte'.

³⁰¹ The Independent; 06.04.09; Human Rights Watch, ' Afghanistan: New law threatens women's freedom', 14.04.09; Associated Press, 15.04.09; Reuters, 27.06.09; UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

³⁰² Reuters, 27.06.09.

³⁰³ UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09; The Independent, 10.07.09; Associated Press, 14.07.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan: Law curbing women's rights takes effect', 13.08.09.; Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09 US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

Met de wet wordt voor Afghaanse sjiieten op relevante punten een parallel rechtstelsel gecreëerd, dat juridisch dezelfde status heeft als het nationale familierecht zoals vastgelegd in het burgerlijk wetboek uit 1977.³⁰⁴

De wet is alleen van toepassing op het sjiietische deel van de bevolking, maar onduidelijk is hoe personen voor deze groep kwalificeren, aangezien de grondwet hier niets over zegt. Een ieder die zichzelf (of zijn familieleden) als sjiiet beschouwt, valt zo onder de wet. Onduidelijk is voornamelijk wat de wet in de praktijk voor gevolgen heeft. Waarnemers menen dat de wet vooral een symbolische waarde heeft en in de praktijk weinig zal veranderen aan de reeds zeer zorgwekkende positie van vrouwen.³⁰⁵

Geweld tegen vrouwen

Geweld tegen vrouwen is diepgeworteld in de Afghaanse samenleving en lijkt eerder cultureel dan religieus te zijn ingegeven. In heel Afghanistan, de steden Kaboel, Herat en Mazar-i-Sharif inclusief, komt op grote schaal geweld tegen vrouwen voor. De misdrijven waarvan vrouwen en meisjes het slachtoffer worden zijn heel divers. Vrouwen hebben vooral te lijden onder huiselijk geweld. Geweld tegen vrouwen wordt gezien als een privézaak. Honderdduizenden Afghaanse vrouwen worden door echtgenoten en andere familieleden mishandeld en misbruikt.³⁰⁶

Daarnaast is er voor vrouwen in Afghanistan de dreiging van seksueel geweld. Die dreiging komt zowel van echtgenoten als van andere mannen (vooral machthebbers als lokale commandanten en politieagenten). Ook in weeshuizen en gevangenissen lopen vrouwen een risico verkracht te worden. Vrouwen die niet kunnen rekenen op de bescherming van een man, zoals weduwen, gescheiden vrouwen en vrouwen wier man in het buitenland werkt, lopen een hoger risico om verkracht te worden, net als vrouwen in rurale gebieden.³⁰⁷

Een verkrachte vrouw wordt in Afghanistan vaak als een schande voor de familie gezien. Vaak zal de familie van een verkrachte vrouw aandringen op een huwelijk

³⁰⁴ Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'A closer look: The policy and law-making process behind the Shiite personal status law', September 2009.

³⁰⁵ The Independent; 06.04.09; Human Rights Watch, 'Afghanistan: New law threatens women's freedom', 14.04.09; Associated Press, 15.04.09; Reuters, 27.06.09; UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

³⁰⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09; Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³⁰⁷ UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09; Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009.

met de verkrachter, teneinde de familie-eer te redden. Dit kan ook door de verkrachte vrouw te verstoten of haar wegens overspel te laten aanklagen.³⁰⁸ Overspel moet dan wel gezien worden als verzamelnaam voor verdenking van seks buiten het huwelijk, het van haar man weglopen, etc. ‘Zina’ is nog steeds strafbaar volgens het Afghaanse wetboek van strafrecht, maar het begrip is vaag omschreven. Dit biedt ruimte om een vrouw te vervolgen en op te sluiten indien zij ‘bekend’ heeft te zijn verkracht, op basis van een (illegale) aanklacht wegens ‘immoreel gedrag’. Ook kan de dader eenvoudig beweren dat het slachtoffer instemde met geslachtsgemeenschap, waardoor zij aangeklaagd kan worden wegens overspel.³⁰⁹

Volgens een rapport van Human Rights Watch is er sprake van een afname van het aantal verkrachte vrouwen dat wegens *zina* wordt veroordeeld, maar zij vormen nog steeds het grootste deel van alle vrouwelijke gevangenen.³¹⁰ Verkrachting door de echtgenoot wordt in Afghanistan niet als misdaad gezien.³¹¹

In Afghanistan bestaat een levendige vrouwenhandel. Vrouwenhandel gebeurt met name in het licht van seksuele uitbuiting, gedwongen huwelijken of dwangarbeid.³¹²

De ‘*bad*’-zaken kunnen worden omschreven als het uitruilen van vrouwen. Als een man bijvoorbeeld een misdaad heeft begaan jegens een andere familie, kan hij een vrouw uit zijn eigen familie ter compensatie afstaan, teneinde bloedwraak te voorkomen.³¹³ Hoewel bij wet verboden, komt ‘*bad*’ nog voor, met name onder de slecht opgeleide delen van de bevolking. Een vrouw die op dergelijke wijze in een nieuwe familie belandt, heeft het bijzonder zwaar. De kans is groot dat men haar slecht zal behandelen.³¹⁴ Omdat ‘*bad*’ door veel Afghanen als legitiem mechanisme wordt gezien bij conflictoplossing, wordt nauwelijks aangifte gedaan van deze praktijk, ook niet door de vrouwen en meisjes zelf. Bij familievetes kan

³⁰⁸ UNAMA, ‘Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan’, 08.07.09; Reuters, 01.12.09; Human Rights Watch, ‘We have all the promises of the world, women’s rights in Afghanistan’, December 2009.

³⁰⁹ UNHCR’s eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; US State Department: ‘Trafficking in persons report 2009 – Afghanistan (Tier 2)’, 16.06.09; UNAMA, ‘Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan’, 08.07.09; Reuters, 01.12.09; US Department of State, ‘2009 Human Rights Report: Afghanistan’, 11.03.10.

³¹⁰ Human Rights Watch, ‘We have all the promises of the world, women’s rights in Afghanistan’, December 2009.

³¹¹ UNAMA, ‘Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan’, 08.07.09. US Department of State, ‘2009 Human Rights Report: Afghanistan’, 11.03.10.

³¹² US State Department: ‘Trafficking in persons report 2009 – Afghanistan (Tier 2)’, 16.06.09; US State Department: ‘Trafficking in persons report 2009 – Afghanistan (Tier 2)’, 14.06.10.

³¹³ UNHCR’s eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

³¹⁴ The Canadian Press, 07.09.09; Amnesty International, ‘Report 2010 – Afghanistan’, 28.05.10.

het voorts voorkomen dat een vrouw of kind van de vijandelijke familie wordt verkracht, bij wijze van wraak of vergelding voor een eerder vergrijp.³¹⁵

Een groot aantal vrouwen wordt thuis opgesloten na ervan te zijn beschuldigd weg te willen lopen, een vermeende misdaad waarover in het Afghaanse strafrecht niets vermeld staat. Het komt geregeld voor dat vrouwen en meisjes op basis van verzonnen misdrijven thuis worden opgesloten.³¹⁶

Vrouwen die werkzaam zijn voor de overheid of die een (politieke) carrière hebben, worden veelvuldig en in toenemende mate blootgesteld aan bedreiging, intimidatie en, in voorkomende gevallen, moord. Ook vrouwelijke activisten en medewerksters van nationale en internationale humanitaire en mensenrechtenorganisaties, alsmede vrouwelijke journalisten lopen het risico te worden bedreigd, geïntimideerd of vermoord, met name als zij zich inzetten voor vrouwenrechten, of als zij de rol van vrouwen volgens de islam bespreken of het gedrag van lokale commandanten bekritisieren. Ook komt het voor dat lokale geestelijk leiders de betrokken vrouw tijdens het vrijdaggebed van anti-islamitische activiteiten beschuldigt, waarmee het werken haar de facto onmogelijk wordt gemaakt. De dreiging is afkomstig van zowel IAG's, lokale (religieuze) machthebbers, vertegenwoordigers van de overheid en vaak ook van de families en naaste omgeving van de actieve vrouwen. De risico's zijn vooral aanwezig in gebieden die onder controle staan van IAG.³¹⁷

Net als in de vorige verslagperiode is een reeks van aanslagen gepleegd op met name meisjesscholen. Scholen, meisjes en leraren werden voornamelijk door Taliban en strijders van Hekmatyar aangevallen. Een aantal meisjesscholen moest als gevolg hiervan de deuren sluiten.³¹⁸ Aan het begin van de verslagperiode werden in de provincies Parwan en Kapisa drie incidenten gemeld waarbij schoolgaande meisjes met een giftig gas zouden zijn belaagd. De incidenten werden uitgelegd als nieuwste wapen van de Taliban om meisjes te ontmoedigen

³¹⁵ Institute for War & Peace Reporting, 13.04.09; UNAMA, 'Forty years on and girls are still victims of family disputes', 06.05.09; UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09; Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³¹⁶ Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009.

³¹⁷ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09; Associated Press, 12.04.09; Reuters, 01.12.09; Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

³¹⁸ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010.

naar school te gaan, maar vooralsnog is onduidelijk of het daadwerkelijk een aanval betrof.³¹⁹ In de provincie Kandahar werden deze verslagperiode Talibanaffiches gesignaleerd die mensen waarschuwden hun dochters niet naar school te sturen.³²⁰ Het is moeilijk om vrouwelijke docenten te vinden die bereid zijn onder dergelijke omstandigheden te werken en zonder vrouwelijke docenten mogen meisjes niet naar school. Ten gevolge van het geweld moesten veel scholen sluiten.³²¹

Geweld tegen vrouwen blijft doorgaans onbestraft en de Afgaanse autoriteiten slagen er niet in om bedreigde vrouwen bescherming te bieden.³²² Voor zover vrouwen al de kans krijgen hun zaak juridisch aanhangig te maken, biedt het gerechtelijke apparaat in de praktijk geen bescherming.³²³

Indien een vrouw om bescherming vraagt bij de politie, bij het provinciale Department of Women's Affairs of bij een lokale raad van oudsten, zal zij in de meeste gevallen teruggestuurd worden naar haar echtgenoot of naar haar ouders, al dan niet na een bemiddelingspoging. De politie weet vaak niets van vrouwenrechten en zal in de praktijk geen bescherming bieden aan vrouwen die hierom vragen. Ook is er vaak sprake van corruptie, waarbij de politie de vrouw aflevert waar het meeste voor haar terugbezorging wordt betaald.³²⁴

Vrouwen kunnen aangifte doen van (seksueel) geweld en gedwongen huwelijken bij *Family Response Units* (FRU - 83 volgens het Afgaanse ministerie van Binnenlandse Zaken, waarvan er volgens Human Rights Watch ten minste 13 slechts op papier bestaan), waar hun klacht door vrouwelijke agenten in behandeling moet worden genomen. FRU's kunnen alleen een bemiddelende rol spelen. In principe moet een vrouw vervolgens terug naar haar echtgenoot. In theorie worden ernstige delicten doorverwezen naar de recherche. Gebrek aan geschoolde vrouwelijke agenten, gebrek aan afzonderlijke ingangen en gehoorruimtes voor vrouwen en gebrek aan bekendheid bij de doelgroep maken

³¹⁹ Associated Press, 12.05.09; The Independent, 13.05.09; UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09; Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009.

³²⁰ The Independent, 13.05.09.

³²¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

³²² UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

³²³ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³²⁴ UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09; Los Angeles Times, 14.07.09; Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009.

dat de bescherming die de FRU's aan vrouwen bieden vooralsnog beperkt is. Ook kampen de FRU's met achterdocht van Afghaanse mannen.³²⁵

Aangifte doen van mishandeling is vaak slecht voor de reputatie van de vrouw. Vrouwen worden in de Afghaanse samenleving geacht te zwijgen over mishandeling. Er wordt dan ook amper aangifte gedaan van misdrijven jegens vrouwen, uit angst voor vergeldingsmaatregelen door familie, stam of daders, alsmede voor nieuw geweld door politiefunctionarissen bij de aangifte.

Opvang

De vrouwen die het aandurven zich aan hun omgeving te onttrekken komen vaak in nood vanwege het gebrek aan huisvesting. Er zijn - met name in Zuid-Afghanistan - nauwelijks opvanghuizen voor (vrouwelijke) slachtoffers van geweld.³²⁶ Op enkele plaatsen in Afghanistan (waaronder Kaboel) zijn opvangplaatsen voor gevluchte vrouwen waar langere tijd verbleven kan worden, maar dit is een zeldzaamheid. Een huis met alleen vrouwen zonder mannelijk toezicht heet in de volksmond al snel een bordeel te zijn. Voorts kan een man ook hulp inroepen van de autoriteiten om zijn vrouw terug te eisen. Het kan voorkomen dat een man zijn vrouw gewapend uit een safehouse haalt.³²⁷ De mate van professionaliteit van de opvanghuizen verschilt. Bij afwezigheid van een opvanghuis worden vrouwen in voorkomende gevallen in een gevangenis opgesloten, teneinde hen te beschermen tegen hun familie.³²⁸

Het is voor vrouwen doorgaans niet mogelijk elders in Afghanistan een verblijfsalternatief te vinden. Zonder duurzame oplossing zullen de meeste vrouwen uiteindelijk terugkeren naar hun familie nadat over hun veiligheid is onderhandeld. Wie in een safehouse heeft gezeten, is vaak niet meer welkom in de eigen familie en loopt kans mishandeld of weggestuurd te worden. Het is onduidelijk hoe het afloopt met vrouwen die door hun familie worden verstoten.³²⁹

Zelfverminking

Ook in deze verslagperiode kwam het voor dat vrouwen zichzelf verminkten of zelfmoord pleegden teneinde aan hun uitzichtloze situatie te ontsnappen. In de provincie Herat zijn gevallen bekend van vrouwen die zichzelf in brand hebben gestoken.³³⁰ Er zouden echter ook valse aangiftes van zelfverminking zijn gedaan

³²⁵ Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009.

³²⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

³²⁷ Los Angeles Times, 14.07.09; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10

³²⁸ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³²⁹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009. de Volkskrant, 04.07.09.

³³⁰ Reuters, 22.07.09.

in gevallen van huiselijk geweld of gevallen waarbij familieleden een vrouw verbrandden of het stoffelijk overschot van een vrouw alsnog in brand staken om zo de sporen van de moord uit te wissen.³³¹

Huwelijken

Afghanistan kent in de praktijk twee wijzen van juridische totstandkoming van een huwelijk. De ene categorie betreft een reguliere akte die wordt ingeschreven bij de lokale rechtbank. De tweede categorie is een traditionele (rechts)handeling waarvan niet noodzakelijkerwijs een akte wordt opgemaakt. Bewijs van een dergelijk huwelijk kan bestaan uit een mondelinge verklaring dat er een huwelijk is gesloten in het bijzijn van onder andere een mullah. Ruim 90 procent van de huwelijken komt op deze wijze tot stand.

Gearrangeerde huwelijken zijn wijdverbreid in Afghanistan. Volgens diverse bronnen wordt 57 procent van alle meisjes reeds voor de zestiende verjaardag uitgehuwelijkt.³³² Volgens het Afgaanse wetboek mogen meisjes trouwen vanaf het moment dat zij 16 zijn, maar vaak worden zij al op veel jongere leeftijd gedwongen in het huwelijk te treden, zonder op bescherming te kunnen rekenen. Gedwongen huwelijken zijn volgens de wet niet toegestaan. Overtreders worden evenwel niet vervolgd.³³³ Het komt voor dat dochters door hun ouders worden verkocht.³³⁴

Veel meisjes worden gedwongen met een oudere man te trouwen of met een lokale commandant, ter 'bescherming' van de familie. Dit kan al plaatsvinden vanaf de leeftijd van vijf jaar. Het kan voorkomen dat meisjes zo jong als vijf bij de echtgenoot intrekken en de rest van hun leven bij hun echtgenoot en diens familie moeten doorbrengen.³³⁵

Echtscheiding en weduwschap

Een vrouw heeft het recht een scheiding aan te vragen, mits aan één van de volgende voorwaarden wordt voldaan: de man moet aantoonbaar minimaal 4 jaar verdwenen zijn; de man moet een besmettelijke ziekte onder de leden hebben; de man moet bewezen onvruchtbaar zijn; drie mannelijke getuigen moeten bevestigen dat de echtgenoot zijn vrouw niet voldoende te eten geeft; of drie mannelijke

³³¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³³² UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³³³ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009.

³³⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

³³⁵ de Volkskrant, 04.07.09.

getuigen moeten bevestigen dat de man zijn vrouw ernstig mishandelt. Voor mannen is het een stuk eenvoudiger om van hun vrouw te scheiden.³³⁶

In de praktijk zal een vrouw niet snel een scheiding aanvragen, omdat zowel de eigen familie als de schoonfamilie zich in hun eer aangetast zal voelen. De angst voor roddel en laster zit diep. In geval van echtscheiding worden kinderen doorgaans aan de man toegewezen. Zeker in het zuiden van Afghanistan zijn de mogelijkheden voor een vrouw om van haar man te scheiden klein, zo niet non-existent.³³⁷

Als een man sterft, wordt zijn weduwe soms opnieuw uitgehuwelijkt, zonder dat zij hierin geraadpleegd wordt. Ook komt het voor dat zij wordt overgenomen door een broer of andere naaste verwante die haar zal onderhouden.³³⁸ Vaak kan zij na overlijden van de echtgenoot niet terug naar eigen familie en moet zij bij haar schoonfamilie blijven, uit vrees de overledene postuum in zijn eer aan te tasten. Als haar al wordt toegestaan naar haar ouders terug te keren, moet zij vrijwel altijd haar kinderen en bezittingen bij de schoonfamilie achterlaten.³³⁹ (Seksueel) misbruik door schoonfamilie komt vaak voor indien zij niet terugkeert naar haar ouders.

Toch hebben weduwen van alle vrouwen relatief nog het meeste aanzien in Afghanistan. Ook hebben zij relatief meer vrijheid. Zij kunnen alleen wonen en soms ook werken.

Alleenstaande vrouwen

Het concept 'alleenstaande vrouw' is voor de Afgaanse maatschappij niet makkelijk te vatten: vrouwen horen getrouwd te zijn. Zeker als ze niet financieel bijdragen aan het huishouden, worden alleenstaande vrouwen thuis verwaarloosd en niet gerespecteerd. Er zijn alleenstaande vrouwen die op zichzelf wonen, maar zij houden hun vrijgezelle status verborgen voor hun omgeving.³⁴⁰ Vrouwen in een dergelijke positie lopen verhoogd risico op verkrachting, mishandeling en ontvoering.³⁴¹

³³⁶ Reuters, 22.07.09.

³³⁷ Reuters, 22.07.09.

³³⁸ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³³⁹ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³⁴⁰ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

³⁴¹ UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

Westerse en verwesterde vrouwen

Afghaanse vrouwen hebben maar zeer beperkt de mogelijkheid om zich aan de heersende normen en opvattingen te onttrekken.³⁴² In de grote steden is het voor vrouwen mogelijk een moderne levensstijl te hebben, mits de familie hiermee instemt. Het leven van een verwesterde vrouw is moeilijk, maar niet onmogelijk.

Indien de leefstijl van een naar Afghanistan teruggekeerde vrouw naar de mening van haar familie niet conservatief genoeg is (sociaal gedrag, seksuele oriëntatie, het nastreven van een eigen carrière of kritiek op het Afghaanse familieleven) loopt zij een reëel risico het slachtoffer te worden van huiselijk geweld, opsluiting of eerwraak. Over het algemeen geldt dat vrouwen die terugkeren naar Afghanistan alleen geen problemen hoeven te verwachten indien zij zich (ten minste uiterlijk) conformeren aan de traditionele Afghaanse normen.³⁴³

Westerse vrouwen die met Afghanen zijn getrouwd hebben het niet per sé moeilijker dan Afghaanse vrouwen. Wel wordt van hen verwacht dat zij zich tot de islam bekeren en dat zij zich naar de traditionele mores van Afghanistan voegen. In de praktijk is gebleken dat deze - zeer kleine- groep weinig problemen ondervond vanwege de minder traditionele families waarbij ze horen.

3.4.5 Niet-moslims

Niet-moslims, waaronder hindoes, sikhs en christenen, kunnen in Afghanistan in de praktijk te maken krijgen met discriminatie.³⁴⁴

3.4.6 (Ex) communisten

Veel voormalige leden van de Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA) en medewerkers van de voormalige inlichtingendiensten KhAD en WAD, werken momenteel voor de Afghaanse overheid. Door oud-DVPA leden zijn verscheidene nieuwe partijen gevormd. Alhoewel ex-communisten van de zijde van de regering niets te vrezen hebben, lopen zij mogelijk toch een risico slachtoffer te worden van mensenrechtenschendingen als zij geen bescherming genieten van invloedrijke facties of stammen, ongeacht de vraag of zij lange tijd in de voormalige Sovjet-Unie verbleven of niet. De mate waarin zij risico lopen hangt af van verschillende factoren, waaronder de persoonlijke omstandigheden; de familieachtergrond; de rang of positie die zij ten tijde van het communistische regime hebben bekleed en de mate waarin zij geassocieerd worden met de mensenrechtenschendingen tussen 1978 en 1992. Er zijn deze verslagperiode geen berichten bekend van voormalige leden van de DVPA en medewerkers van de

³⁴² UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

³⁴³ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

³⁴⁴ Zie voor een beschrijving van de positie van niet-moslims paragraaf 3.3.3 Vrijheid van Godsdienst en overtuiging.

voormalige inlichtingendiensten KhAD en WAD die na terugkeer in Afghanistan wegens dit verleden vervolgd of bedreigd zijn.³⁴⁵

Volgens UNHCR lopen ook personen die zich thans identificeren met de communistische ideologie (of hiervan verdacht worden) het risico door zowel de Taliban als door delen van de bevolking ervan beschuldigd te worden anti-islamitisch of ongelovig te zijn, hetgeen hen kwetsbaar maakt, zeker als zij toch al tot een etnische en/of religieuze minderheid behoren.³⁴⁶

De volgende groepen lopen volgens de UNHCR mogelijk risico, indien zij geen banden onderhouden met de huidige invloedrijke islamitische en politieke partijen of stammen:

- personen die een hoge rang of positie hebben bekleed binnen de DVPA, ongeacht of zij tot de Parcham of Khalq-factie hebben behoord. Zij lopen risico indien zij publieke bekendheid genoten. Tot deze groep behoren ook leden van het Centrale Comité en van de provinciale comités en hun familieleden en leiders en andere hooggeplaatste personen van publieke instanties die aan de DVPA verbonden waren;
- voormalige militaire functionarissen, leden van de politie en de veiligheidsdienst KhAD/WAD lopen een risico van de zijde van de bevolking (familie van slachtoffers) aangezien zij worden geïdentificeerd met de mensenrechtenschendingen gedurende het communistische regime.³⁴⁷

3.4.7 Homoseksuelen

Hoewel seksuele handelingen tussen mannen in Afghanistan veelvuldig voorkomen, wordt dit door betrokkenen doorgaans niet als homoseksualiteit bestempeld. Homoseksualiteit is in Afghanistan een taboe. Het begrip homoseksualiteit zoals dat in het Westen wordt erkend, wordt in Afghanistan niet gehanteerd.

Het Afghaanse wetboek van strafrecht noch de Afghaanse grondwet bevatten expliciete bepalingen over homoseksualiteit. Volgens het wetboek van strafrecht kunnen overspel en pederastie worden bestraft met een gevangenisstraf van vijf tot vijftien jaar. De grondwet bepaalt voorts dat als de wet ter zake niets voorschrijft, de sharia kan worden toegepast.³⁴⁸

³⁴⁵UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

³⁴⁶UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

³⁴⁷UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

³⁴⁸US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10 UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

Onder de sharia zijn seksuele handelingen tussen mensen van hetzelfde geslacht niet toegestaan. Ofschoon onder islamitische rechtsgeleerden geen consensus bestaat over de bestraffing van homoseksualiteit onder de sharia, kan in Afghanistan niet worden uitgesloten dat de doodstraf wordt opgelegd.³⁴⁹ Er zijn geen gevallen bekend van homoseksuelen in Afghanistan die om die reden ter dood zijn veroordeeld of zijn geëxecuteerd. Ook gevallen van vervolging of veroordeling van homoseksuelen in Afghanistan of van mensen die homoseksuele handelingen verrichtten zijn niet bekend.³⁵⁰

Homoseksuelen in Afghanistan houden hun geaardheid geheim. Indien iemand openlijk homoseksueel is, zal hij of zij waarschijnlijk op zijn minst door zijn of haar familie worden uitgesloten.³⁵¹

Er zijn geen mensenrechtenorganisaties in Afghanistan bekend die zich sterk maken voor de rechten van homoseksuelen.

3.4.8 Minderjarigen

Afghanistan kent het hoogste zuigelingensterftecijfer ter wereld. Twintig procent van de kinderen haalt het vijfde levensjaar niet. Kindermishandeling en kindermisbruik zijn endemisch in Afghanistan.³⁵²

Kinderarbeid is wijdverbreid. Volgens UNICEF is 30 procent van alle Afghaanse kinderen betrokken bij kinderarbeid. Verslechterde economische omstandigheden dwong meer kinderen school te verlaten en te gaan werken, vaak onder zeer zware omstandigheden.³⁵³

Kinderhandel, in het bijzonder voor kinderarbeid en prostitutie, komt veel voor, met name in grensgebieden met Iran en Pakistan. Gedurende de verslagperiode was sprake van een toename in het aantal jongens dat werd verhandeld, met name in eigen land. Ouders zien zich in voorkomende gevallen door economische nood gedwongen een kind te verkopen aan OMF (die het inzetten als strijder of als zelfmoordterrorist) of aan mensensmokkelaars. Ook komt het voor dat papaverboeren worden gedwongen een dochter in te zetten als garantie voor een nog te verwachten oogst. Indien in dat geval een boer niet de afgesproken

³⁴⁹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

³⁵⁰ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10

³⁵¹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

³⁵² IRIN, 06.01.10; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³⁵³ Reuters, 22.07.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

hoeveelheid papaver weet te leveren (bijvoorbeeld wegens weersomstandigheden of papaverbestrijdingsactiviteiten van het leger), verliest hij zijn dochter aan drugscriminelen. De kans is dan groot dat zij naar het buitenland wordt gesmokkeld, alwaar zij in de prostitutie te werk wordt gesteld.³⁵⁴

Taliban maken gebruik van kindsoldaten (met name in het zuiden, zuid-oosten en oosten van Afghanistan). Ook zou de Taliban kinderen inzetten als zelfmoordterrorist, of als bommenlegger. Het komt voor dat kinderen omkomen door een vroegtijdig exploderend IED, of doordat zij door Afghaanse of internationale troepen worden doodgeschoten. Er zitten kinderen in de gevangenis op beschuldiging van terrorisme. Kinderen die ontheemd zijn en een leven als vluchteling leiden, zouden extra vatbaar zijn voor ronseling door Taliban. Niet bekend is of andere IAG ook minderjarige strijders ronselen. Ook bevinden zich minderjarigen in de gelederen van het ANA. Veelal gaat dit om jongeren die logen over hun leeftijd teneinde dienst te kunnen nemen.³⁵⁵

Minderjarige strijders van een IAG worden bij arrestatie door de Afghaanse autoriteiten in voorkomende gevallen niet anders behandeld dan volwassen strijders.³⁵⁶

Er zou sprake zijn van een toename in het seksueel misbruik van kinderen door familieleden, ANP agenten, ANA militairen, krijgsheren of Taliban.³⁵⁷ Kinderen kunnen voor dit doeleinde worden ontvoerd. Met name in de noordelijke provincies is dit gangbaar. Verkrachte meisjes lopen het risico door hun familie te worden vermoord, omdat de familie-eer is aangetast. Het komt vaak voor dat krijgsheren jongens seksueel misbruiken. Dit is algemeen bekend en de daders ondervinden doorgaans geen represailles. Met name alleenstaande (straat)kinderen zijn kwetsbaar ten aanzien van (seksueel) misbruik.³⁵⁸

³⁵⁴ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; US State Department: 'Trafficking in persons report 2009 – Afghanistan (Tier 2)', 14.06.10.

³⁵⁵ Telegraph, 07.04.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; Human Rights Watch, 'Afghanistan country summary', januari 2010; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10; Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

³⁵⁶ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009.

³⁵⁷ Reuters, 12.07.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; IRIN, 06.01.10.

³⁵⁸ The Canadian Press, 07.06.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

Een wijdverbreide traditie in Afghanistan is *'bacha bazi'*, waarbij jongetjes en jonge mannen als vrouw worden verkleed en moeten dansen voor een mannelijk publiek. Het gaat vaak om jongens die geen familie meer hebben of zijn verstoten. Zij worden beschouwd als statussymbool voor hun 'eigenaar' of 'meester'. Seksueel misbruik van dergelijke jongens komt voor. Dit wordt door Afghanen niet als homoseksualiteit beschouwd. Doorgaans worden de jongens weggestuurd zodra de baardgroei begint.³⁵⁹

Scholen (met name meisjesscholen), waren deze verslagperiode in toenemende mate doelwit van aanslagen, hetgeen veel ouders deed besluiten hun kinderen thuis te houden. Aanslagen op scholen vonden overal in Afghanistan plaats, maar met name in het noorden, noord-oosten, zuiden en centrum van het land.³⁶⁰

Het toegenomen gebruik van bermbommen door OMF en een stijging in het aantal zelfmoordaanslagen maakten gedurende de verslagperiode veel minderjarige slachtoffers.³⁶¹

In Afghanistan zijn slechts een paar weeshuizen en deze bieden geen duurzame opvang voor alleenstaande minderjarigen.

3.4.9 Personen die met buitenlandse organisaties en buitenlandse troepen worden geassocieerd

Afghanen die werkzaam zijn bij een internationale organisatie of met buitenlandse troepen worden geïdentificeerd, lopen ernstige risico's te worden ontvoerd, bedreigd of vermoord door Taliban, Hezb-i-Islami of criminele organisaties. Het gaat met name om Afgaanse tolken die voor ISAF troepen werken, maar ook om Afghanen die voor een buitenlandse ngo of voor de Verenigde Naties werken.³⁶²

Zogenaamde nachtberichten waarschuwen Afghanen niet voor buitenlanders te werken. Ook in relatief veilige gebieden komen aanslagen op en ontvoeringen van ngo-medewerkers voor.³⁶³

³⁵⁹ CNN, 26.10.09; The Guardian, 12.09.09.

³⁶⁰ UNAMA: 'Afghanistan – Mid year bulletin on protection of civilians in armed conflict, 2009', July 2009; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10; Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

³⁶¹ Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

³⁶² Carnegie Endowment for International Peace: 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009.

³⁶³ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, July 2009; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

4 Migratie

4.1 Migratiestromen

4.1.1 Terugkeer algemeen

Sinds 2002 zijn meer dan 5 miljoen Afghanen naar hun vaderland teruggekeerd, grotendeels gefaciliteerd door UNHCR. Het grootste gedeelte van de vluchtelingen keerde terug vanuit Pakistan en Iran. Het aantal mensen dat vrijwillig terugkeert, is gedurende de verslagperiode gedaald. De verslechterde veiligheidssituatie en de beperkte economische mogelijkheden in Afghanistan waren de voornaamste redenen voor deze afname. Ook speelt mee dat veel Afghaanse vluchtelingen die zich in Pakistan en Iran bevinden niet in Afghanistan zijn geboren, waardoor de binding met dit land afneemt.³⁶⁴

4.1.2 Problemen bij terugkeer

Gebrek aan land, huisvesting en werkgelegenheid zijn de grootste problemen waarmee terugkeerders te kampen krijgen. De huurprijzen binnen de uit de voegen groeiende hoofdstad Kaboel zijn hoog en veel mensen zijn werkeloos. Het aantal daklozen neemt toe. Ook is er met het groeiende inwonersaantal een toenemende druk op het water- en elektriciteitsnet, alsmede op de verkeerssituatie. Met name personen die niet uit Kaboel afkomstig zijn, zouden moeite hebben om het hoofd boven water te houden.³⁶⁵

Buiten Kaboel is het overgrote deel van de bevolking voor de inkomsten afhankelijk van landbouw. Goede landbouwgronden zijn schaars voor terugkeerders. In de eerste en voornaamste plaats zijn veel stukken land door lokale krijgsheren bezet.³⁶⁶ Daarnaast is het dikwijls onduidelijk wie precies eigenaar is van een perceel en hebben buurtgenoten zich in voorkomende gevallen ook op onrechtmatige wijze grond toegeëigend. In veel gevallen is een terugkerende groep tijdens het verblijf in het buitenland in omvang toegenomen, zodat bij terugkeer meer land nodig is dan voor vertrek. Ook dit kan tot conflicten en spanningen leiden.³⁶⁷

³⁶⁴ International Crisis Group, 'Afghanistan: What now for the refugees?', 31.08.09; Forced Migration Review, 'repatriation to Afghanistan: durable solution or responsibility shifting?', 11.09.09.

³⁶⁵ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009; International Crisis Group, 'Afghanistan: What now for the refugees?', 31.08.09; Forced Migration Review, 'repatriation to Afghanistan: durable solution or responsibility shifting?', 11.09.09.

³⁶⁶ Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09; UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

³⁶⁷ International Crisis Group, 'Afghanistan: What now for the refugees?', 31.08.09.

Hoewel het risico bestaat dat Afghanen worden ontvoerd nadat zij al dan niet gedwongen terugkeerden uit het buitenland, omdat de ontvoerders veronderstelden dat deze personen (toegang tot) geld zouden hebben, zijn dergelijke incidenten deze verslagperiode niet gemeld.³⁶⁸

Standpunt UNHCR

Het uitgangspunt van UNHCR is dat de organisatie niet meewerkt aan gedwongen terugkeer naar Afghanistan. Volgens UNHCR is de situatie van iemand die gedwongen terugkeert naar een gebied waar hij geen netwerk heeft niet te vergelijken met de positie van iemand die er bewust voor kiest om terug te keren en hiervoor informatie heeft kunnen inwinnen en zich anderszins heeft kunnen voorbereiden. Terugkeer uit Pakistan en Iran vindt doorgaans in groepsverband plaats, waarbij het sociale netwerk nog enige bescherming biedt, al is dit niet gegarandeerd. Een uitgezet individu moet het vaak zonder dergelijke verbanden zien te redden.

Het Nederlandse standpunt dat gedwongen terugkeer uitsluitend plaatsvindt naar Kaboel en dat het betrokkene vervolgens vrij staat zelf verder te reizen naar waar hij maar wil, wordt door UNHCR uitdrukkelijk niet gedeeld. UNCHR pleit in dit verband voor een *case by case* onderzoek. UNHCR stelt zich op het standpunt dat het niet verantwoord is om iemand gedwongen terug te sturen naar een gebied waar hij geen sociaal netwerk heeft. Ook in Kaboel en andere steden is het volgens UNHCR vrijwel onmogelijk een bestaan op te bouwen indien men de steun van de eigen gemeenschap moet ontberen. Dit geldt met name voor gedwongen terugkeerders afkomstig uit Westerse landen.

Voorts meent UNHCR dat van een persoon niet mag worden verlangd dat hij door onveilig gebied moet reizen teneinde op zijn veilige eindbestemming te arriveren. Daarnaast is het volgens UNHCR onwenselijk een binnenlands vestigingsalternatief te overwegen indien een persoon een gerede vrees heeft voor vervolging in enig deel van Afghanistan.³⁶⁹

UNHCR en de Afghaanse autoriteiten hebben dezelfde standpunten op het gebied van gedwongen terugkeer.

³⁶⁸ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

³⁶⁹ UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan, July 2009.

4.2 Opvang in de regio

4.2.1 Iran

Iran heeft gedurende vele jaren grote aantallen vluchtelingen opgevangen. In Iran staan ongeveer 900.000 Afghanen geregistreerd. Zij verdienen de kost met impopulair en slecht betaald werk. Een groot gedeelte van hen leeft al 20 jaar in Iran en verblijft in steden en dorpen, terwijl naar schatting 25.000 vluchtelingen in zes vluchtelingenkampen verblijven. Daarnaast zouden in Iran ruim 1 miljoen illegale Afghanen verblijven.³⁷⁰

In 2009 werden 300.000 Afghanen gedwongen teruggestuurd vanuit Iran. Het ging vooral om alleenstaande jonge mannen. Sommige Afghanen meldden te zijn geslagen of voor enkele weken te zijn opgesloten alvorens uitgezet te worden naar Afghanistan.³⁷¹ Hoewel Iran zich in toenemende mate vijandig opstelt ten aanzien van Afghanen in hun land, keerden slechts 5800 Afghanen deze verslagperiode vrijwillig terug. Dit in vergelijking met Pakistan lage aantal kan worden verklaard door de relatief goede sociaal economische situatie in Iran.³⁷²

Afghanen in Iran zijn verplicht een registratiekaart bij zich te dragen. Wie geen kaart kan tonen, loopt het risico teruggestuurd te worden naar Afghanistan. UNHCR mag zelf geen documenten aan vluchtelingen verstrekken.

4.2.2 Pakistan

Op dit moment verblijven naar schatting nog 1,7 miljoen geregistreerde Afghanen in Pakistan. Ook herbergt het land naar schatting 410.000 niet geregistreerde Afghanen.³⁷³

Afghanen die na 2007 naar Pakistan reisden, kunnen zich niet als vluchteling laten registreren. Pakistan arresteert geregeld niet-geregistreerde Afghanen, die worden beboet, tijdelijk opgesloten en vervolgens teruggestuurd naar Afghanistan. De grens tussen beide landen is slecht bewaakt, waardoor er sprake is van veel illegale grensoverschrijdingen.

In veel gebieden in Pakistan is het vluchtelingen niet toegestaan zich te vestigen. Gebieden die wel toegankelijk zijn, zijn vaak dor en onbewoonbaar.

³⁷⁰ International Crisis Group, 'Afghanistan; what now for the refugees?', 31.08.09; US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³⁷¹ IRIN, 'Sharp rise in deportations from Iran', 21.07.09. US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³⁷² International Crisis Group, 'Afghanistan; what now for the refugees?', 31.08.09.

³⁷³ UNHCR, '2010 UNHCR country operations profile – Pakistan', <http://www.unhcr.org/pages/49e487016.html>
Geraadpleegd op 10.03.10.

In 2009 heeft UNHCR geassisteerd bij de vrijwillige terugkeer van 48.000 geregistreerde Afghanen vanuit Pakistan. Dit was een scherpe afname ten aanzien van het jaar ervoor, toen 274.000 Afghanen vrijwillig terugkeerden.³⁷⁴

Pakistan heeft het voornemen om alle Afghaanse vluchtelingen voor 31 december 2009 te repatriëren deze verslagperiode laten varen. In Pakistan zijn deze verslagperiode geen vluchtelingenkampen gesloten. Wel zijn 109.000 Afghanen in Pakistan in 2009 gedwongen verhuisd binnen Pakistan. De registratiekaart voor Afghaanse vluchtelingen zou geldig zijn tot en met 31 december 2009, maar de geldigheid is verlengd tot december 2012. Met deze registratiekaart is arbeid in Pakistan toegestaan. Ook geeft de kaart toegang tot medische voorzieningen, al dient hiervoor wel betaald te worden.³⁷⁵

4.3 Opvang binnenlands ontheemden

Volgens UNHCR waren er in 2009 naar schatting 275.000 IDP's in Afghanistan, waarvan 40.000 als gevolg van recent geweld. Daarnaast zijn gebrek aan landbouwgrond en landconflicten een verklaring voor het gegeven dat veel teruggekeerde Afghanen binnenlands ontheemd raken. Door het optreden van krijgsheren, al dan niet gelieerd aan de formele machthebbers, besluiten groepen ook weg te trekken, waardoor het aantal IDP's verder toeneemt. De meeste IDP's zijn afkomstig uit het zuiden van Afghanistan.³⁷⁶

Volgens het Afghaanse ministerie van Vluchtelingen en Repatriëring zijn er 413.000 IDP's. Dit verschil in cijfers vindt een verklaring in de ruimere definitie van IDP die de Afghaanse regering hanteert. Deze omvat bijvoorbeeld ook IDP's als gevolg van natuurrampen. Veel personen die ontheemd raakten door recent geweld keren terug naar hun woonplaats zodra de veiligheidsituatie dit toelaat, zodat het exacte aantal IDP's moeilijk in te schatten is.³⁷⁷

4.4 Terugkeer vanuit Nederland

In maart 2003 ondertekenden Nederland, Afghanistan en UNHCR een Memorandum of Understanding, dat ook gedwongen uitzetting mogelijk maakt, mits relevante humanitaire aspecten zijn meegewogen. Dit MoU is nog steeds van kracht. Gedurende de verslagperiode zijn circa 10 Afghanen gedwongen uitgezet

³⁷⁴ US Department of State, '2009 Human Rights Report: Afghanistan', 11.03.10.

³⁷⁵ UNHCR, '2010 UNHCR country operations profile – Pakistan', <http://www.unhcr.org/pages/49e487016.html> Geraadpleegd op 10.03.10; IRIN, 10.03.10.

³⁷⁶ International Crisis Group, 'Afghanistan: What now for the refugees?', 31.08.09; Forced Migration Review, 'repatriation to Afghanistan: durable solution or responsibility shifting?', 11.09.09; Amnesty International, 'Report 2010 – Afghanistan', 28.05.10.

³⁷⁷ IRIN, 04.01.10; IRIN, 12.01.10.

naar Afghanistan. Voor zover bekend verlieten dertien Afghanen deze periode Nederland vrijwillig.

4.5 Activiteiten van internationale organisaties

In Afghanistan zijn tal van internationale organisaties actief, waaronder veel VN-organisaties.

De belangrijkste taak van UNHCR was hulp bij re-integratie van teruggekeerde Afghanen en ontheemden. Dit geschiedde zowel in de vorm van hulp bij transport als het opnemen van terugkeerders in ontwikkelingsprogramma's. Hierbij werd samengewerkt met de overheden van Afghanistan, Pakistan en Iran.³⁷⁸

De International Organization for Migration (IOM) assisteert de Afgaanse autoriteiten op het gebied van migratiemanagement. Daarnaast spant IOM zich in op het gebied van noodhulp, ondersteuning van ontheemden en op het gebied van migratie en ontwikkelingsactiviteiten.³⁷⁹

Op verscheidene gebieden heeft het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC), onder meer in samenwerking met de Afgaanse Rode Halve Maan, de inwoners van Afghanistan hulp geboden, onder meer via hulp bij gezondheidszorg, de monitoring van gevangenen, herenigingsinspanningen voor familieleden die elkaar zijn kwijtgeraakt door het geweld in Afghanistan, en voorlichtingscampagnes over het gevaar van landmijnen.³⁸⁰

Norwegian Refugee Council (NRC) is sinds 2002 actief in Afghanistan op het gebied van bescherming en humanitaire assistentie voor vluchtelingen en binnenlandse ontheemden en spant zich daarnaast onder meer in door te bemiddelen bij landdisputen en het geven van trainingen op het gebied van conflictbeheersing.³⁸¹

³⁷⁸ UNHCR Afghanistan, 'Afghanistan's IDP Populations statistical analysis as of 31 January 2010'; UNHCR, '2010 UNHCR country operations profile – Afghanistan', <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e486cb6>. geraadpleegd op 15.03.10.

³⁷⁹ <http://www.iom.int/jahia/Jahia/pid/490> Geraadpleegd op 11.03.10.

³⁸⁰ <http://www.icrc.org/eng/afghanistan> Geraadpleegd op 15.03.10.

³⁸¹ <http://www.nrc.no/?did=9169435> Geraadpleegd op 15.03.10.

5 Literatuur

Afghan Justice Project, 'Casting Shadows. War Crimes and Crimes against Humanity' (2005).

Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'A closer look: The policy and law-making process behind the Shiite personal status law', september 2009.

Afghanistan Research and Evaluation Unit, 'A holistic justice system for Afghanistan', december 2009.

AIHRC-UNAMA, 'Joint Verification of Political Rights', Third Report (17.08.05 – 13.09.05).

AIHRC, 'Annual report January 1 – December 31, 2009'.

Algemeen ambtsbericht 'Situatie in Afghanistan' van 21 juni 2001.

Algemeen ambtsbericht 'Rechtsgang in Afghanistan (1978-1992)' van 29 september 2000.

Algemeen ambtsbericht 'Hezb-i-Wahdat, mensenrechtenschendingen (1992-1999)' van 23 juni 2000.

Algemeen ambtsbericht Afghanistan van mei 2004.

Algemeen ambtsbericht Afghanistan van april 2009.

Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2009', 28.05.09.

Amnesty International, 'Afghanistan. International Report 2010', 28.05.10.

Amnesty International, 'Death sentences and executions 2009', March 2010.

Carnegie Endowment for International Peace, 'The Taliban's winning strategy in Afghanistan', juni 2009.

CIA The World Factbook – Afghanistan.

H.S. Bradsher, *Afghan Communism and Soviet Intervention* (Oxford, 1999).

- Economist Intelligence Unit, 'Country Profile Afghanistan 2008'.
- Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', februari 2004.
- Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', april 2008.
- Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', juli 2008.
- Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', juli 2009.
- Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', januari 2010.
- Economist Intelligence Unit, 'Country Report Afghanistan', april 2010.
- W.B. Fisher, A. Mukarram en K. Rafferty, 'Afghanistan', in: *The Far East and Australasia 1999* (1999).
- Forced Migration Review, 'Repatriation to Afghanistan: durable solution or responsibility shifting?', 11.09.09.
- M. Griffin, *Reaping the whirlwind. The Taliban movement in Afghanistan* (Londen, Virginia 2001).
- Human Rights Watch, 'Blood Stained Hands' (2005).
- Human Rights Watch, 'We have all the promises of the world, women's rights in Afghanistan', December 2009.
- Human Rights Watch, 'World Report 2010 - Afghanistan', January 2010'.
- Immigration and Refugee Board of Canada, 'Country Fact Sheet Afghanistan – January 2008.'
- International Center for Transitional Justice, 'Transitional Justice in the context of ongoing conflict: the case of Afghanistan', september 2009.
- International Crisis Group, 'Afghanistan: What now for the refugees?', 31.08.09.
- International Crisis Group, 'Afghanistan's election challenges', 24.06.09.
- International Crisis Group, 'Afghanistan: elections and the crisis of governance', 25.11.09.

International Crisis Group, 'A force in fragments: Reconstituting the Afghan National Army', 12.05.10.

Irin, 'Veil of tears – Afghan's stories of loss in childbirth', oktober 2009.

Kamerbrief inzake Stand van zaken Afghanistan, 17.06.09

Kamerbrief inzake Stand van zaken Afghanistan, 13.10.09

Kamerbrief inzake Stand van zaken Afghanistan, 26.03.10

Konrad Adenauer Stiftung, 'Afghanistan Parliamentary Bulletin April & May 2009.'

H. Magnus en E. Naby, *Afghanistan. Mullah, Marx and Mujahid* (Colorado en Oxford 2000).

W. Maley, *Fundamentalism reborn? Afghanistan and the Taliban* (New York 1998).

Ministry of Education, Islamic Republic of Afghanistan, 'National Report: The development of education', 15.10.08.

Office of the EU Special Representative for Afghanistan, *Human Rights report No. 9/2003* (Kaboel, 25.03.03).

RAND Corporation: 'The long march, building an Afghan national army', 2009.

A. Rashid, *Descent into chaos. How the war against Islamic extremism is being lost in Pakistan, Afghanistan and Central Asia* (London, 2008).

A. Rashid, *Taliban. Islam, oil and the new great game in Central Asia* (New York 2000).

Refugee documentation Centre (Ireland), 'Reports about the current security situation in Kabul', 22.10.09.

Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 23.06.09.

Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 22.09.09.

Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 28.12.09.

Report of the Secretary General, 'The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security', 10.03.10.

Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 40 of resolution 1917 (2010), 16.06.10.

Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction, 'Quarterly report to the United States Congress', 30.10.09.

Transparency International, 'Corruption perception index 2009', november 2009.

UK Parliament: 'Global security: Afghanistan and Pakistan – Foreign affairs Committee', 24.08.09.

UNAMA: 'Afghanistan – Mid year bulletin on protection of civilians in armed conflict, 2009', juli 2009.

UNAMA, 'Afghanistan Annual Report on Protection of Civilians in Armed Conflict, 2009', januari 2010.

UNAMA, 'Silence is Violence. End the abuse of Women in Afghanistan', 08.07.09.

UNDP Afghanistan, 'Disbandment of Illegal Armed Groups, Annual Project Report 2009'.

UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, december 2007.

UNHCR's eligibility guidelines for assessing the international protection needs of Afghan asylum-seekers, juli 2009.

UNHCR, '2010 UNHCR country operations profile – Afghanistan'.

UNHCR, '2010 UNHCR country operations profile – Pakistan'.

UNODC, 'Corruption in Afghanistan, bribery as reported by the victims', januari 2010.

US Department of State, 'Trafficking in persons report 2009 – Afghanistan (Tier 2)', 16.06.09.

US Department of State, 'Trafficking in persons report 2010 – Afghanistan (Tier 2)', 14.06.10.

US Department of State, 'Report on international religious freedom – Afghanistan', 26.10.09.

US Department of State, 'Afghanistan Country Report on Human Rights Practises 2009', 11.03.10.

United Nations General Assembly, 'Report of the High Commissioner for Human Rights on the situation of human rights in Afghanistan and on the achievements of technical assistance in the field of human rights', 16.01.09.

United Nations General Assembly, 'Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, Philip Alston – Addendum – Mission to Afghanistan', 06.05.09

M. Urban, *War in Afghanistan* (Londen 1990).

W. Vogelsang, *Afghanistan, een geschiedenis* (Amsterdam 2002).

Bijlage (n)

I Samenstelling van de regering

Regering (geactualiseerd op 11 maart 2010)

Functie	Naam	Etniciteit
President	Hamid Karzai	Pashtun
Eerste Vicepresident	Muhammed Qasim Fahim	Tadzjiek
Tweede Vicepresident	Karim Khalili	Hazara
Minister van Buitenlandse Zaken	Dr Zalmay Rassoul	Pashtun
Minister van Binnenlandse Zaken	Mahammed Hanif Atmar	Pashtun
Nationale Veiligheidsadviseur	Rangeen Dadfar Spanta	Tadzjiek
Minister van Defensie	Abdul Rahim Wardak	Pashtun
Minister van Financiën	Mohammad Omar Zakhilwal	Pashtun
Minister van Transport	<i>Acting minister:</i> Mr. Mohammadullah Batash	Oezbeek
Minister van parlementaire zaken	<i>Acting minister:</i> Mohammad Anwar Jagdalik	Pashtun
Minister van Economie	Abdul Hadi Arghandiwal	Pashtun
Minister van Mijnbouw en Industrie	Waheedulah Shahrani	Oezbeek
Minister van Water en Energie	<i>Acting minister:</i> Mohammad Ismail	Tadzjiek
Minister van Publieke Werken	<i>Acting minister:</i> Suhrab Ali Safaree	Hazara
Minister van Stedelijke Ontwikkeling	<i>Acting minister:</i> Sultan Hossain Hesari	Tadzjiek
Minister van Landbouw	Mohammed Asif Rahimi	Tadzjiek
Minister van Justitie	Dr Haibullah Ghalib	Tadzjiek
Minister van Onderwijs	Faruq Wardak	Pashtun
Minister van Volksgezondheid	<i>Acting minister:</i> Miss Suraya Dalil	Oezbeek
Minister van Hadj en Islamitische Zaken	Dr Mohammad Yousef Niazi	Pashtun
Minister van Grenszaken	<i>Acting minister:</i> Arsala	Pashtun

	Jamal	
Minister van Vrouwenzaken	<i>Acting minister:</i> Ms Bano Ghazanfar	Oezbeek
Minister van werkgelegenheid, martelaren en gehandicapten	Mrs Amina Afzali	Tadzjiek
Minister van Vluchtelingen en Repatriëring	<i>Acting Minister:</i> Abdul Rahim	Tadzjiek
Minister van Informatie en Cultuur	Makhdum Rahin	Tadzjiek
Minister van Handel	<i>Acting minister:</i> Ghulam Mohd. Ailaqi	Hazara
Minister van Hoger Onderwijs	<i>Acting minister:</i> Sarwar Danish	Hazara
Minister van Plattelandsontwikkeling	Jarullah Mansoori	Tadzjiek
Minister voor Anti-drugszaken	Zarar Ahmad Moqbel	Tadzjiek

Overzicht gouverneurs (geactualiseerd in mei 2010)

Province	Name of the governor	Ethnicity
Badakhshan	Mr. Baz Mohammad Ahmadi	Uzbek, partij: Jamiat-i-Islami
Badghis	Mr. Dalbarja Aarman	Tajik,
Baghlan	Munshi Abdul Majeed	Pashtun, partij: Hezb-i-Islami
Balkh	Mr. Atta Mohammad Noor	Tadzjiek, partij: Jamiat-i-Islami
Bamiyan	Ms. Habiba Surabi	Hazara, partij: Hezb-i-Wahdat
Dykondi	Qurban Ali Urozgani	Hazara
Farah	Ruhullah Amin	Pashtun, partij: Jamiat-i-Islami
Faryab	Abdul Haq Shafaq	Uzbek, partij: Junbish-i-Islami
Ghazni	Muosa Khan	Pashtun, partij: Mahazi-e-Melli
Ghor	Sayed Eqbal Munib	Pashtun, partij: Hezb-i-Islami
Helmand	Mohammed Gulab Mangal	Pashtun
Herat	Yusof Nooristani	Nooristani, He was the Deputy of the Minister of Defence
Jowzjan	Mohammad Ahlam Sahai	Uzbek, partij: Junbish-i-Islami
Kabul	Zabihullah Mujadidi	..., partij: Sibghatullah Mujadidi
Kandahar	Turyalai Wesa	Pashtun,
Kapisa	Khwaja Abdul Satar Abubakar	Tadzjiek, , partij: Hezb-i-Islami
Khost	Abdul Jabaar Naeemi	Pashtun, partij: Mahazi-e-Melli

Kunar	Sayed Fazlullah Wahidi	Pashtun
Kunduz	Mohammad Omar Soliaman	Oezbeek, partij: Jamiat-i-Islami
Laghman	Iqbal Azizi	Pashtun, , partij: Jamiat-i-Islami
Logar	Atiqullah Lodin	Pashtun,
Nangarhar	Mohammed Shafiq Gulaqa Sherzoi	Pashtun, partij: Mahazi-e-Melli
Nimroz	Gulam Dastageer Azad	Pashtun: Jamiat-i-Islami
Nuristan	Jamaludin Bader	Nooristani, partij: Sibghatullah Mujadidi
Paktia	Juma Khan Hamdard	Pashtun,
Paktika	Muhibullah samim	Pashtun,
Parwan	Abdul Basir Salangi	Tadzjiek, partij: Jamiat-i-Islami
Samangan	Mr. Khairullah Anosh	Tajik, partij: Jamiat-i-Islami
Sar-i-Pol	Sayed Anwar Rahmati	Tajik, partij: Jamiat-i-Islami
Takhar	Abdul Jabar Taqwah	Tajik, , partij: Hezb-i-Islami
Uruzgan	Khodia Rahim	Hazara, partij: Hezb-i-Wahdat (Mohaqqiq)
Wardak	Halim Fidayi	Pashtun, , partij: Hezb-i-Islami
Zabul	Ashraf Nasiri	Pashtun, partij: Afghanistan,s Islamic Mission Organization leading by Sayaaf
Pansjir	Karamudin Akram	Tajik, partij: Jamiat-i-Islami (North Alliance)

Lijst van commandanten van politie per provincie (geactualiseerd in juni 2010)

No.	Naam	Provincie	Opmerkingen
1	Brigardier General Aqa Noor Katooz	Badakhshan	Tajik
2	Brigardier General Sayed Ahmad Saami	Badghis	Tajik
3	Brigardier General Abdul Rahaman Rahimi	Baghlan	Tadzjiek
4	Brigardier General Esmatullah Alizai	Balkh	Tajik
5	Brigardier General Mohammed Ewaz	Bamyan	Hazara
6	Brigardier General Faqir Mohammad Askar	Farah	Tajik
7	Brigardier General Khalilullah Andarabi	Faryab	Tadzjiek
8	Brigardier General Khiyal Baaz	Ghazni	Pashtun
9	Brigardier General Abdul Baaqi Nuristani	Ghur	Nuristani
10	Colonel Abdul Hakim Angaar	Helmand	Pashtun
11	Major General Mohammad Saalim Assaas	Herat	Tadzjiek
12	Brigardier General Aziz Ghairat	Juzjan	
13	Lieutenant General Abdul Rahmaan	Kabool	Tadzjiek

	Rahmaan		
14	Brigardier General Sadaar Mohammad Haahi	Kandahar	Pashtun
15	Major General Matullah Safi	Kapisa	Pashtun
16	Brigardier General Abul Hakim	Khost	Pashtun
17	Brigardier General Mohammad Khalil Ziayi	Kunar	Pashtun
18	Brigardier General Abdul Razq Yaqubee	Kunduz	Tadzjiek
19	Colonel Aziz Gharanai	Laghamn	Pashtun
20	Major General Ghulam Mustafa Mujtaba	Logar	Pashtun
21	Lieutenant General Mohammad Ayub Saalangi	Nangrahar	Tadjik
22	Brigardier General Abdul Jabaar Baluch	Nimroz	Baluch
23	Brigardier General Mohammad Qasim JangalBagh	Nuristan	Tajik
24	Brigardier General Ghulam Dastageer	Paktya	Pashtun
25	Brigardier General Daulat Khan	Paktika	Pashtun
26	Brigardier General Mullah Saboor	Panjsher	Tadzjiek
27	Lieutenant General Abdul rahmaan Sayedkhil	Parwan	Pashtun
28	Brigardier General Abdul razaaq	Samanghan	Tajik
29	Lieutenant General Belal Neram	Sari Pul	Tajik
30	Brigardier General Sher Mohammad Maldaani	Takhar	Tajik
31	Colonel Mr. Juma Gul Hemat	Uruzgan	Pashtun
32	Brigardier General Haq Nawaaz	Wardak	Pashtun
33	Brigardier General Assadullah Sherzaad	Zabul	Pashtun
34	Brigardier General Murtazaa Qul	Dykundi	Hazaara
35	Brigardier General Mohammad Asif Jabaarkhil	Kabul airport border police department	Pashtun

II Historisch overzicht van de belangrijkste politieke facties en hun gewapende eenheden

Harakat-i-Islami (Islamitische beweging van Afghanistan)

De uit sjiieten bestaande Harakat-i-Islami was anti-Sovjet en anti-Taliban en zijn gewapende eenheden opereerden in de jaren tachtig en negentig in met name Centraal-, Noord- en Oost-Afghanistan. De partij is nu enigszins versplinterd en wordt geleid door Mohammad Ali Jawid.

Hezb-i-Islami (Islamitische partij van Afghanistan)

Hezb-i-Islami werd in 1976 door Gulbuddin Hekmatyar opgericht en bestaat grotendeels uit Pashtuns. De Hezb-i-Islami richtte zich zowel tegen het communisme als tegen de traditionele leiders van Afghanistan. In 1979 scheidde Yunus Khalis zich af van Hezb-i-Islami en begon een eigen partij onder dezelfde naam. Datzelfde deed Khalid Farooqi in 2001. Als gevolg van de radicale, fundamentalistische ideeën van Hekmatyar, zijn opportunisme en het feit dat zijn beweging voornamelijk uit Pashtuns bestond, kon de partij jarenlang rekenen op de (financiële) steun van de Pakistaanse geheime dienst, de Inter-Service Intelligence (ISI). Hekmatyar wordt verantwoordelijk gehouden voor een reeks van aanslagen die sinds eind 2002 in Afghanistan zijn gepleegd met als doel de regering omver te werpen.³⁸²

Hezb-i-Wahdat

Hezb-i-Wahdat is met financiële hulp van Iran in 1989 opgericht als overkoepelende partij voor acht kleinere sjiitische partijen en bestaat uit overwegend sjiitische Hazara's. De partij stond oorspronkelijk onder leiding van Abdul Ali Mazari tot zijn dood in februari 1995 in gevangenschap van de Taliban. In 1993 was een splitsing in de partij ontstaan tussen Mohammad Karim Khalili, die haar basis had in Bamiyan en Yakawlang en Mohammad Akbari, die zich had verbonden met het Rabbani-bewind en tot de komst van de Taliban in 1996 in Kaboel verbleef. In november 1998 gaf Akbari zich over aan de Taliban, terwijl Khalili en Haji Mohammad Mohaqeq (die Hezb-i-Wahdat in Mazar-i-Sharif vertegenwoordigden) in centraal Afghanistan actief tegen de Taliban vochten. Khalili is de huidige leider van Hezb-i-Wahdat en een van de twee vicepresidenten van Afghanistan. Milities gelieerd aan Hezb-e-Wahdat waren onder andere actief in Bamyān, Daikundi, Ghazni en delen van Wardak en Uruzgan.

Ittehad-i-Islami (Islamitische eenheid) / Dawat-i-Islami.

³⁸² Christian Science Monitor, 16.04.09; Reuters, 22.03.10; BBC, 23.03.10; Newsweek, 26.03.10.

Ittehad-i-Islami bestaat voor het merendeel uit Pashtuns en is begin jaren tachtig opgericht als Mujahedin-partij door Abdul Rabb al-Rasul Sayyaf. De partij zou in ieder geval in het verleden financieel zijn gesteund door Saoedi-Arabië. Ittehad speelde een belangrijke rol bij de gevechten tussen de verschillende Mujahedin-facties in de periode 1992 tot 1995, maar is zijn macht sindsdien verloren. De partij heeft zich sinds het Mujahedin-bewind in de jaren negentig politiek verbonden met de Jamiat-i-Islami. Op dit moment zou de Ittehad een belangrijke rol spelen bij de financiering van de oppositie van de regering Karzai. Tegenwoordig draagt de partij van Sayyaf de naam Dawat-i-Islami.

Jamiat-i-Islami (Islamitische samenleving van Afghanistan)

De overwegend uit Tadzjiken bestaande Jamiat-i-Islami is in 1973 opgericht door voormalig president Burhanuddin Rabbani. Jamiat was de grootste en machtigste politieke macht in de Noordelijke Alliantie tijdens het Talibanbewind. Tot de partij behoren ook de minister van Energie, Ismael Khan, en de noordelijke commandant Ustad Mohammad. Veel leden van Jamiat zijn ook leden van de Shura-i-Nazar.

De voormalige gouverneur van Herat, Ismael Khan, heeft nog steeds veel politieke invloed in de westelijke provincie Herat. Bondgenoten van Ismael Khan zitten in het provinciale bestuur van Herat. Hij is in staat in korte tijd honderden mensen te mobiliseren die voor hem betogen. Ook zou hij de beschikking hebben over een sterke militie.³⁸³ In januari 2010 stemde het parlement tegen de herbenoeming van Khan als minister van Energie en Water.³⁸⁴

Junbish-i-Melli (Nationale islamitische beweging van Afghanistan)

Junbish is de partij van generaal Abdul Rashid Dostum, een voormalig leider van een militie die aan voormalig president Najibullah³⁸⁵ was verbonden. De partij bestaat overwegend uit Oezbeken. In mei 1997 liep Dostums' plaatsvervanger generaal Abdul Malik over naar de Taliban, waardoor hij de Taliban in staat stelde het noorden van Afghanistan te veroveren. Dostum vluchtte daarop naar Turkije. Hij keerde terug in september 1997 na de tweede aanval van de Taliban op Mazar-i-Sharif, maar was niet in staat het gehele noorden te heroveren. In augustus 1998 werd Dostum voor een tweede keer verslagen, vluchtte wederom naar het buitenland, maar keerde later terug om in het noorden tegen de Taliban te strijden. Na de aanval op Afghanistan in oktober 2001 wist Dostum met behulp van de coalitie-eenheden onder leiding van de Verenigde Staten zijn positie in het

³⁸³ Economist Intelligence Unit, Afghanistan Country Profile 2008.

³⁸⁴ New York Times, 02.01.10.

³⁸⁵ Najibullah was president en hoofd van de communistische Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA) van 1986 tot 1992. Na de machtsovername door de Mujahedin in 1992 verbleef hij op de VN-compound in de hoofdstad. Nadat de Taliban in 1996 Kaboel hadden ingenomen, werd hij opgehangen op het Arianaplein.

noorden te heroveren en werd hij tevens benoemd tot plaatsvervangend minister van Defensie in de interim-regering.

Junbesh-i-Milli leider Dostum keerde vijf dagen voor de verkiezingen van 20 augustus 2009 terug naar Afghanistan nadat hij een jaar in Turkije verbleef in wat algemeen wordt uitgelegd als (al dan niet vrijwillig) ballingschap. Hij had in 2008 huisarrest opgelegd gekregen en was uit zijn functie als Adviseur van de Opperbevelhebber van de Strijdkrachten ontheven nadat hij een parlamentslid had gegijzeld en mishandeld. Enkele uren voor zijn terugkeer in Kaboel deed president Karzai een verklaring uitgaan waarin stond dat er geen juridische bezwaren waren voor de terugkeer van Dostum. Bij terugkomst riep Dostum zijn aanhangers op vooral op Karzai te stemmen bij de presidentsverkiezingen. De internationale gemeenschap reageerde bezorgd op de *comeback* van de notoire mensenrechtenschender. In januari 2010 werd Dostum opnieuw benoemd in zijn oude functie van Adviseur van de Opperbevelhebber van de Strijdkrachten.³⁸⁶

Mahzat-i-Milli

Mahzat-i-Milli is kort na de val van het Talibanbewind opgericht door verschillende vooraanstaande commandanten van de Noordelijke Alliantie, waarvan het merendeel afkomstig was van Jamiat-i-Islami. Ook enkele belangrijke leden van de Shura-i-Nazar zijn betrokken bij Mahzat-i-Milli.

Shura-i-Mashriqi (Raad van het Oosten)

Shura-i-Mashriqi is een groep van voormalige leden van de Shura van Jalalabad,³⁸⁷ die onder leiding stond van de voormalige gouverneur van de provincie Nangarhar Haji Abdul Qadir. De Shura-i-Mashriqi zou met wisselende allianties van lokale Mujahedin-commandanten hebben geopereerd in de provincies Laghman en Kunar. Na de moord op Haji Abdul Qadir op 6 juli 2002 werd hij zowel als gouverneur als hoofdleader van de Shura-i-Mashriqi opgevolgd door zijn broer Haji Din Mohammad.

Shura-i-Nazar

De Shura-i-Nazar is de naam van de eind jaren tachtig opgerichte alliantie tussen verschillende Mujahedin-commandanten onder leiding van Mujahedin-commandant Ahmed Shah Massoud tot hij werd vermoord op 9 september 2001. De naam wordt nu gebruikt als aanduiding voor een alliantie tussen voormalige commandanten en vooraanstaande leden van de Noordelijke Alliantie (waarvan de meeste afkomstig zijn uit Jamiat-i-Islami) en staat onder leiding van de voormalige

³⁸⁶ Eurasianet, 15.06.09; Reuters, 16.08.09; The Telegraph, 17.08.09; Christian Science Monitor, 17.08.09; Afghanistan Rights Monitor, 25.01.10; Associated Press, 26.01.10; Economist Intelligence Unit, 'Afghanistan Country Report', January 2010.

³⁸⁷ Raad van gerespecteerde personen die optreden als scheidsrechters bij disputen en als aanjagers bij het organiseren van collectieve acties.

minister van Defensie (en – sinds november 2009 – vice-president van Afghanistan) Muhammad Fahim, Lagerhuisvoorzitter Qanooni en oud-minister van Buitenlandse Zaken Abdullah. Veel Afghanen refereren aan leden van Jamiat-i-Islami en Mahzat-i-Milli, alsmede aan andere groepen die aan deze groeperingen verbonden zijn, nog steeds als Shura-i-Nazar.

Taliban³⁸⁸

De Talibanbeweging werd in 1994 opgericht door een groep Afghanen die had gestudeerd aan Koranscholen, zogenaamde madrassa's, in Afghanistan en Pakistan. De Taliban bestaan grotendeels uit Pashtuns en worden geleid door mullah Mohammad Omar. De Taliban streefden ernaar om van Afghanistan een islamitische staat te maken, waarbij de invoering van een vorm van de sharia een belangrijk onderdeel van hun strijd vormde. Tussen 1994 en 2001 wisten de Taliban ongeveer 90 procent van Afghanistan te veroveren. De Taliban werden tussen oktober en november 2001 uit Afghanistan verdreven door een coalitie onder leiding van de Verenigde Staten, omdat zij hulp hadden verleend aan het terroristische Al Qa'ida-netwerk, dat verantwoordelijk wordt gehouden voor de op 11 september 2001 gepleegde aanslagen op het World Trade Centre in New York en het Pentagon in Washington. Alhoewel enkele hooggeplaatste Talibanleden door de coalitie zijn opgepakt of gedood, lopen de meeste leiders, waaronder mullah Omar, nog vrij rond. De Taliban worden verantwoordelijk gehouden voor een reeks van aanslagen die sinds eind 2002 in Afghanistan zijn gepleegd en die zijn bedoeld om de overgangsregering omver te werpen.³⁸⁹

³⁸⁸ Zie verder paragraaf 2.5.1 Taliban.

³⁸⁹ New York Times, 11.10.09.

III Lijst van politieke partijen die officieel geregistreerd zijn bij het ministerie van Justitie (geactualiseerd op 1 juni 2010)³⁹⁰

	Naam politieke partij	Leider
1	Republican Party (Hizb-e Jamhuri Khwahan)	Sibghatullah Sanjar
2	National Unity Movement (Tahrik-e Wahdat-e Melli)	Sultan Mahmood Ghazi
3	Freedom Party of Afghanistan (Hizb-e-Istiqlal-e-Afghanistan)	Ghulam Farooq Najrabi
4	Youth Solidarity Party of Afghanistan (Hizb-e Hambastagi-ye Melli-ye Jawanan-e Afghanistan)	Mohammad Jamil Karzai
5	National Unity Party of Afghanistan (Hizb-e Wahdat-e Melli-ye Afghanistan)	Abdul Rasheed Jalili
6	National Tribal Unity Islamic Party of Afghanistan (Hizb-e Melli-ye Wahdat-e Aqwam-e Islami-ye Afghanistan)	Mohammad Shah Khugianay
7	Labor and Progress of Afghanistan Party (Hizb-e Kar wa Tawse'a-e Afghanistan)	Zulfiqar Omid
8	National Solidarity Movement of Afghanistan (Nahzat-e Hambastagi-ye Melli-ye Afghanistan)	Pir Sayyad Ishaq Gailani
9	National Islamic Front of Afghanistan (Mahaz-e Melli-ye Islami-ye Afghanistan)	Sayyad Ahmad Gailani
10	Freedom and Democracy Movement of Afghanistan (Nahzat-e Azadi wa Demokrasi-ye Afghanistan)	Abdul Raqib Jawed Kohestani
11	Afghan Social Democratic Party (Afghan Mellat)	Anwar al-Haq Ahadi
12	Islamic Movement of Afghanistan (Harakat-e Islami-ye Afghanistan)	Mohammad Ali Jawid
13	United Afghanistan Party (Hizb-e Afghanistan-e Wahid)	Mohammad Wasel Rahimi
14	People's Welfare Party of Afghanistan (Hizb-e Sahadat-e Mardum-e Afghanistan)	Mohammad Zubair Payroz
15	National Unity Movement of Afghanistan	Mohammad Nader Atash

³⁹⁰ <http://www.moj.gov.af/?lang=en&p=e16> Geraadpleegd op 1 juni 2010. Zie verder paragraaf 2.1.3 Staatsinrichting.

	(Hizb-e Harakat-e Melli-ye Wahdat-e Afghanistan)	
16	Human Rights Protection and Development Party of Afghanistan (Hizb-e Hifazat az Hoquq-e Bashari wa Inkeshaf-e Afghanistan)	Baryalai Nasrati
17	National Party of Afghanistan (Hizb-e Melli-ye Afghanistan)	Abdul Rashid Aryan
18	National Congress Party of Afghanistan (Hizb-e Kongra-ye Melli-ye Afghanistan)	Abdul Latif Pedram
19	Peace Movement (Da Afghanistan Da Solay Ghorzang Gond)	Shahnawaz Tanai
20	Islamic People's Movement of Afghanistan (Hizb-e Harak-e Islami-ye Mardum-e Afghanistan)	Al-Hajj Sayyed Hosain Anwari
21	Islamic Justice Party of Afghanistan (Hizb-e Adalat-e Islami-ye Afghanistan)	Mohammad Kabir Marzban
22	People's Message Party of Afghanistan (Hizb-e Risalat-e Mardum-e Afghanistan)	Noor Aqa Wainee
23	People's Welfare Party of Afghanistan (Hizb-e Refah-e Mardum-e Afghanistan)	Miagul Waseq
24	National Peace & Unity Party of Afghanistan (Hizb-e Sulh wa Wahdat-e Melli-ye Afghanistan)	Abdul Qader Imami
25	Understanding and Democracy Party of Afghanistan (Hizb-e Tafahum-e wa Demokrasi-ye Afghanistan)	Ahmad Shaheen
26	Young Afghanistan's Islamic Organization (Sazman-e Islami-ye Afghanistan-e Jawan)	Sayyed Jawad Husaini
27	National Peace & Islamic Party of the Tribes of Afghanistan (Hizb-e Sulh-e Melli-ye Islami-ye Aqwam-e Afghanistan)	Abdul Qaher Shari'ati
28	Islamic Unity Party of Afghanistan (Hizb-e Wahdat-e Islami-ye Afghanistan)	Mohammad Karim Khalili
29	Islamic Unity Party of the People of Afghanistan (Hizb-e Wahdat-e Islami-ye Mardum-e Afghanistan)	Haji Mohammad Mohaqeq
30	People's Liberal Freedom Seekers Party of Afghanistan (Hizb-e Libral-e Azadi-ye Khwa-e Mardum-e Afghanistan)	Ajmal Sohail
31	People's Prosperity Party of Afghanistan	Ustad Mohammad Zareef

	(Hizb-e Falah-e Mardum-e Afghanistan)	
32	Solidarity Party of Afghanistan (Hizb-e Hambastagi Afghanistan)	Abdul Khaleq Ne'mat
33	Afghan Society for the Call to the Koran and Sunna (Jama'at al-Da'wat il' Qur'an wa Sunnat al-Afghanistan)	Mawlawi Sami'ullah Najibi
34	National Movement of Afghanistan (Hizb-e Nahzat-e Melli-ye Afghanistan)	Ahmad Wali Masood
35	National Peace Islamic Party of Afghanistan (Da Afghanistan Da Solay Melli Islami Gond)	Shah Mahmud Popalzai
36	People's Aspirations Party of Afghanistan (Hizb-e Arman-e Mardum-e Afghanistan)	Al-Hajj Sirajuddeen Zafari
37	National Solidarity Party of Afghanistan (Hizb-e Paiwand-e Melli-ye Afghanistan)	Sayyed Mansur Naderi
38	National Prosperity and Islamic Party of Afghanistan (Hizb-e Sahadat-e Melli wa Islami-ye Afghanistan)	Mohammad Osman Salekzada
39	Freedom Party of Afghanistan (Hizb-e Azadi-ye Afghanistan)	Abdul Malik
40	People's Uprising Party of Afghanistan (Hizb-e Rastakhaiz-e Mardum-e Afghanistan)	Sayyed Zaher Qaydam Al-beladi
41	Peace and National Welfare Activists Society (Majmah-e Melli-ye Fahalin-e Sulh-e Afghanistan)	Shams al-Haq Nur Shams
42	Islamic Party of the Afghan Land (Da Afghan Watan Islami Gond)	Mohammad Hassan Ferozkhel
43	People's Freedom Seekers Party of Afghanistan (Hizb-e Azadi-ye Khwa-e Mardum-e Afghanistan)	Fida Mohammad Ehsass
44	Muslim Unity Movement Party of Afghanistan (Hizb-e Wahdat-ul-Muslimeen Afghanistan)	Wazir Mohammad Wahdat
45	Tribes Solidarity Party of Afghanistan Hizb-e Hambastagi-ye Melli-ye Aqwam-e Afghanistan)	Mohammad Zareef Naseri
46	National Islamic Moderation Party of Afghanistan (Hizb-e Etedaal Melli Islami ye Afghanistan)	Qara Baik Izadyar
47	National Development Party of Afghanistan	Dr. Assef Baktash

	(Hizb-e Taraqi Melli ye Afghanistan)	
48	National Independence Party of Afghanistan (Hezb-e-Isteqlal Milli Afghanistan)	Taj Mohammad Wardak
50	National Islamic Unity Party of Afghanistan (Hizb-e Wahdat-e Melli-ye Islami-ye Afghanistan)	Mohammad Akbari
51	People's Sovereignty Movement of Afghanistan (Nahzat-e Hakimyat-e Mardum-e Afghanistan)	Hayatullah Subhani
52	National Islamic Movement of Afghanistan (Hizb-e Junbish-e-Melli-ye Afghanistan)	Sayed Noorullah
53	Islamic Unity of the Nation of Afghanistan Party (Hizb-e Wahdat-e-Islami Millat-e-Afghanistan)	Qurban Ali Irfani
54	Elites People of Afghanistan Party (Hib-e Nukhbagan-e Mardum-e-Afghanistan)	Abdul Hamid Jawaad
55	National Country Party	Ghulam Mohammad
56	National Freedom Seekers Party (Hizb-e-Azaadi Khwahan-e-Maihan)	Abdul Hadi Dabeer
57	National Patch of Afghanistan Party (Hib-e-Paiwand-e-Mehanee Afghanistan)	Sayyed Kamal Sadaat
58	Islamic Society of Afghanistan (Jami'at-e Islami-ye Afghanistan)	Ustad Rabbani
59	Afghanistan's Islamic Mission Organization (Tanzim-e Dahwat-e Islami-ye Afghanistan)	Abdul Rabb Rasool Sayyaf
61	People's Party of Afghanistan (Hizb-e Mardum-e Afghanistan)	Ahmad Shah Asar
62	National Stability Party (Hizb-e Subat-e Melli)	Mohammad Sami Kharotai
63	National Islamic Fighters Party of Afghanistan (Da Afghanistan Da Melli Mubarizinu Islami Gond)	Amanat Nangarhari
64	Democratic Party of Afghanistan (Hizb-e-Democrat-e-Afghanistan)	Abdul Kabir Ranjbar
65	People's Movement of the National Unity of Afghanistan (Da Afghanistan da Melli Wahdat Wolessi Tahreek)	Abdul Hakim Noorzai
66	National Sovereignty Party (Hizb-e-Iqtedar Melli)	Sayyed Mustafa Kazimi
67	New Afghanistan Party (Hezb-e-	Mohammad Yunis Qanuni

	Afghanistan Naween)	
68	National Prosperity Party (Hizb-e Refah-e Melli)	Mohammad Hasan Jahfari
69	National Stance Party (Hizb-e-Melli Dareez)	Habibullah Janebdar
70	Afghanistan's Welfare Party (Hizb-e Refah-e Afghanistan)	Mir Mohammad Asef Za'ifi
71	Afghanistan's Islamic Nation Party (Hizb-e-Umat-e-Islami Afghanistan)	Tooran (Captain) Noor Aqa Ahmadzai
72	Afghanistan's National Islamic Party (Hizb-e-Melli Islami Afghanistan)	Ruhullah Ludin
73	The People of Afghanistan's Democratic Movement (Hizb-e-Junbish- Democracy Mardum-e-Afghanistan)	Mohammad Sharif Nazari
74	Progressive Democratic Party of Afghanistan (Hizb-e-Mutaraqi Democaraat Afghanistan)	Mohammad Wali Aria
75	Democratic Party of Afghanistan (Hizb-e-Democracy Afghanistan)	Al-hajj Mohammad Tawoos Arab
76	Muslim People of Afghanistan Party (Hizb-e-Mardum-e-Muslman-e-Afghanistan)	Bismillah Joyan
77	Hizullah-e-Afghanistan	Qari Ahmad Ali
78	Islamic Party of Afghanistan (Hizb-e-Islami Afghanistan)	Mohammad Khalid Farooqi
79	Comprehensive Movement of Democracy and Development of Afghanistan Party (Hizb-e-Nahzat Faragir Democracy wa Taraqi-e-Afghanistan)	Sher Mohammad Bazgar
80	Afghanistan Peoples' Treaty Party (Hizb-e-Wolesi Tarhun Afghanistan)	Sayyed Amir Tahseen
81	United Islamic Party of Afghanistan (Hizb-e-Mutahed Islami Afghanistan)	Wahidullah Sabawoon
82	Islamic Movement of Afghanistan Party (Hizb-e-Nahzat-e-Melli Islami Afghanistan)	Mohammad Mukhtar Mufleh
83	National and Islamic Sovereignty Movement Party of Afghanistan (Hizb-e-Eqtedar-e-Melli wa Islami Afghanistan)	Engineer Ahmad Shah Ahmadzai
84	The Afghanistan's Mujahid Nation's Islamic Unity Movement (Da Afghanistan Mujahid Woles Yaowaali Islami Tahreek)	Saeedullah Saeed

IV Lijst van afkortingen

AIA
Afghan Interim Administration
AIHRC
Afghan Independent Human Rights Commission
AMF
Afghan Military Forces
ANA
Afghan National Army
ANBP
Afghanistan's New Beginnings Programme
ANCOP
Afghan National Civil Order Police
ANP
Afghan National Police
AUP
Afghan Uniformed Police
AREU
Afghan Research and Evaluation Unit
AUP
Afghan Uniformed Police
CLJ
Constitutionele Loya Jirga
CSO
Central Statistics Office
DIAG
Disbandment of Illegal Armed Groups
DVPA
Democratische Volkspartij van Afghanistan
ECC
Electoral Complaints Commission
FRU
Family Response Units HIG
Hezb-i-Islami Gulbuddin
IAG
Illegal Armed Group
ICC
International Criminal Court
ICRC
International Committee of the Red Cross

IDAK

Independent Directorate for the Affairs of the Kuchis

IDCU

Identity Checking Unit

IEC

Independent Election Commission

IOM

International Organization for Migration

ISAF

International Security Assistance Force

KGB

Komitet Gossoedarstvennoj Bezopasnosti, Geheime dienst van de Sovjet-Unie

NA

Noordelijke Alliantie

NDS

National Directorate for Security

NGO

Non Governmental Organization

NRC

Norwegian Refugee Council

OEF

Operation Enduring Freedom

OM

Openbaar Ministerie

OMF

Opposing Militant Forces

PRT

Provincial Reconstruction Team

SRS

Special Representative of the Secretary General

UNAMA

United Nations Assistance Mission to Afghanistan

UNHCR

United Nations High Commissioner for Refugees

VN

Verenigde Naties

V Kaart van Afghanistan

Map No. 2858 Rev. 5 UNITED NATIONS
October 2005

Department of Peacekeeping Operations
Cartographic Section